מעריב מוסף שבועי ★ י"ז בסיון תשל"ד ★ 7 ביוני 1974

מודעה זו כבר אינה אקטואלית

מאז פרסום המודעה בשנה שעברה גדלנו ב 50% נוספים.

והמהפכה השקטה עדיין נמשכת...

בנק הפועלים

המהפכה השקטה.

מאת
גדעון
צור

ניכסון בשערי המזרח התיכון

ביקור שלישי בישראל

השיקולים הם גלובליים

תוך ארבעה עד ששה חדשים יסכימו הערבים לשבת לשולחן הדיונים עם ישראל המנצחת — כך הכריז ריצ'ארד ניכסון בביקורו בישראל ביוני 67, מיד לאחר מלחמת ששת הימים.

בביקור זה נפגש עם ראש הממשלה לוי אשכול ועם שר הבטחון משה דיין וכאשר ביקש לבקר גם בירדן ולבנון, יעצו לו הנציגויות האמריקניות ב־מקום שלא לעשות כן משום שזה מסוכן ולפיכך חזר ישר לוואשינגטון.

בעוד תשעה ימים יגיע ריצ'ארד ניכסון שוב לישראל. הפעם יסע מיש־ראל גם לירדן, אך כמו אז יעצו לו הממונים על בטחונו שלא להסתכן ולבקר בלבנון. אך לעומת זאת הוא יבוא לישראל אחר ביקור בשלוש מ־דינות ערביות, במצרים, סעודיה ו־סוריה.

הצמידות לפיסגה במוסקווה

ביקורו בישראל הפעם יערך קרוב לשבע שנים לאחר ביקורו הקודם וה־שיחות שהוא ראה אותן אז כל כך קרובות, עדיין מאתנו והלאה. תוך שבע שנים אלה נכנס ניכסון לבית הלבן ומתוך הבית הלבן החל לראות את המזרח התיכון לא רק מנקודת ראות הסיכסוך הישראלי־ערבי אלא ובעיקר במסגרתו הרחבה יותר, במס־גרת היחסים וההתחרות שבין שתי מעצמות־העל.

וזהי בעצם נקודת המוצא של ניכ־סון לבעיות האזור: לא רגשות ולא התחייבויות אלא באיזו מידה צעד זה או אחר משפיעים על מערך הכוחות שבין ארצות־הברית וברית־המועצות. ומשום כך אולי שני ביקוריו במזרח התיכון כנשיא צמודים לוועידות פיסגה במוסקווה. הביקור הקודם שלו בארץ מזרח־תיכונית בהיותו נשיא, נערך באביב 72 בדרכו חזרה מועידת הפיסגה במוסקווה. הוא ביקר אז באי־ראן, אשר איננה מעורבת בסכסוך הי־שראלי־ערבי אך היא נקודה חשובה ביותר במערך הכוחות הבין־גושי. ה־ביקור הנוכחי ייערך ערב צאתו של ניכסון למוסקווה לועידת הפיסגה עם מנהיגי הקרמלין בסוף חודש זה.

סמלי הדבר, כי הביקור הראשון של נשיא אמריקני במזרח התיכון ופגי־שתו עם שליט ערבי בעבר היתה אף היא אחר ועידת פיסגה של ראשי ארה"ב, בריה"מ ובריטניה. הכוונה היא לפגישת הנשיא רוזוולט עם איבן סעוד בקאהיר לאחר ועידת טהראן, פגישה שעליה העיד רוזוולט כי תוך

המשך

לְמיזוג מושלם
במכוניתך סע עם
"אלכס אוריגינל"
אלכס
Alex
Auto Air Conditioning

מבחר של למעלה מ-50 *
מזגני 'אלכס אוריגינל'
בהתאם לסוגי המכוניות

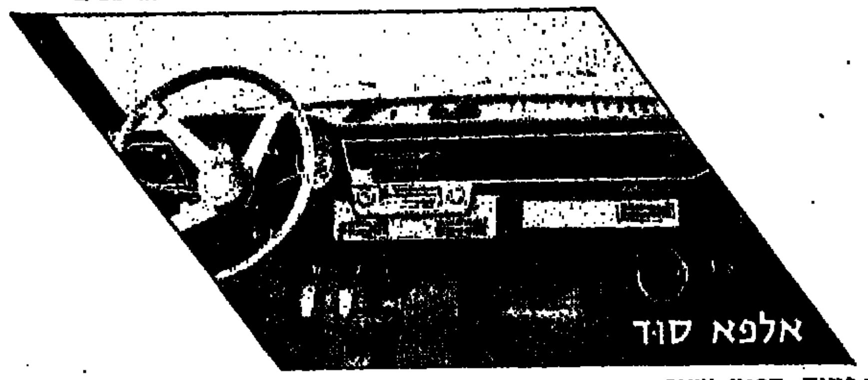

• פתוח, תכנון, ייצור, התקנה ושרות - תחת גג אחד
• "אלכס אוריגינל" הוא המזגן המקורי היחיד למכונית, שעבורה תוכנן ונבנה.
• מתקן אוריגינלי נוסף של חב' אלכס משחרר את המנוע מעומס המזגן בשניות החיוניות של זינוק, עקיפה וכיו"ב.
• רק אחד מכל שלושה מזגני "אלכס אוריגינל" מיועד לך - השניים האחרים הם ליצוא.
*דגמים נוספים נמצאים בפתוח.

חב' אלכס בע"מ - מזגנים לרכב
רח' היצירה 18, רמת־גן, טל. 723625
באיזור הדרום להשיג אצל: "קירור בני" באר־שבע.
איזור התעשיה, דרך הנגרים, טל. 057-6812

תמונת השער: עם הסכם הפרדת הכוחות בין ישראל לסוריה, שנחתם שלשום בג'נווה, יפנו כוחות צה"ל את המובלעת ואת קונייטרה. בתמונה: חיילי צה"ל בבונקר סורי לשעבר בתל־ענטר, המוצב המופגז ביותר במלחמת ההתשה במובלעת (ראה כתבה בעמודים 8־9). צילום: מ. גולדברג

ניכסון בשערי המזרח התיכון

(המשך מן העמוד הקודם)

6 דקות הסבירה לו את כל המצב במזרח התיכון.

לגבי ניכסון יהיה הביקור הנוכחי בישראל ביקורו השלישי, שהרי כבר ערך בישראל ביקור בזק באוגוסט 1966, בדרכו לפאקיסטאן, ואף אז נפגש עם ראש ממשלת ישראל.

כמובן שמאז נכנס לבית הלבן, תכפו פגישותיו עם ראש ממשלת ישראל. כמעט לא חלפה שנה שבה לא תעלה גולדה מאיר לרגל לבית הלבן עם סל קניות או עם דרישות אחרות. אך בשנים אלה היו לו מבקרים מעטים מהארצות הערביות, מן השליטים באו רק פייצל וחוסיין, אשר אף הם נזקקו לנשק אמריקני. ואילו בשנה האחרונה החלו לבוא אליו גם שליחים מצריים, תחילה חאפז איסמעיל היועץ המיוחד של סאדאת ולאחר מכן איסמעיל פהמי, שר החוץ המצרי. פגישות אלה צריכות היו לסלול את הדרך לחידוש ההשפעה האמריקנית בארצות ערב, אשר הביקור הנוכחי בבירותיהן צריך להוות מעין גולת כותרת של הקשרים ההדוקים, קשרים שלא היו קיימים בכלל לפני שנים אחדות.

חוט השני: הידברות עם בריה"מ

אולם הביקורים הם רק הצד החיצוני בפרשת היחסים הסבוכים של ניכסון במזרח התיכון.

יש מי שמנסה היום לשכוח כי כאשר ניכסון נכנס לבית הלבן, הוא שיגר למזרח התיכון שליח מיוחד, המושל ויליאם סקרנטון אשר יועד להיות שר החוץ שלו, ושליח זה פירסם אחר־כך דין־וחשבון בזכות מדיניות מאוזנת בין ישראל לארצות ערב. בתנאים של אז פירושו של דבר היה להתנער מן היחס המיוחד שהיה קיים בין ישראל לבין ארצות־הברית.

כבר בראשית דרכו דימה ניכסון את המזרח התיכון לחבית אבק שריפה שצריך לדאוג לניתוק הפתילה שלה ומשום כך הציע את השיחות המרובעות עם ארבע מעצמות ולאחר מכן את השיחות עם ברית־המועצות שבהן ניסה להגיע להסדר אמריקני־סובייטי, בדבר הסכסוך הישראלי־ערבי, כלומר, משהו מעין הסדר כפוי שלבש לאחר מכן את דמותה של תכנית רוג'רס.

מי שקורא היום בעיון את נאומיו של ניכסון במשך כל השנים האלה ואת הדו"חות שלו לקונגרס, רואה בהם רעיון מרכזי אחד אשר עובר כחוט שני בכל השנים והוא נסיון הידברות עם בריה"מ על הגבלת מרוץ החימוש במזרח התיכון והידברות אתה על המסגרת שבה יושג ההסדר הישראלי־ערבי. על רקע זה יש להבין את ה־

עם יצחק רבין : פגישה סודית בעת פלישת סוריה לירדן בספטמבר 1970

עם גולדה מאיר : כל שנה עלתה לרגל לבית הלבן עם סל קניות

עם אשכול : בעת ביקור בישראל באוגוסט 1966

עם משה דיין : בעת ביקור בישראל, יוני 1967

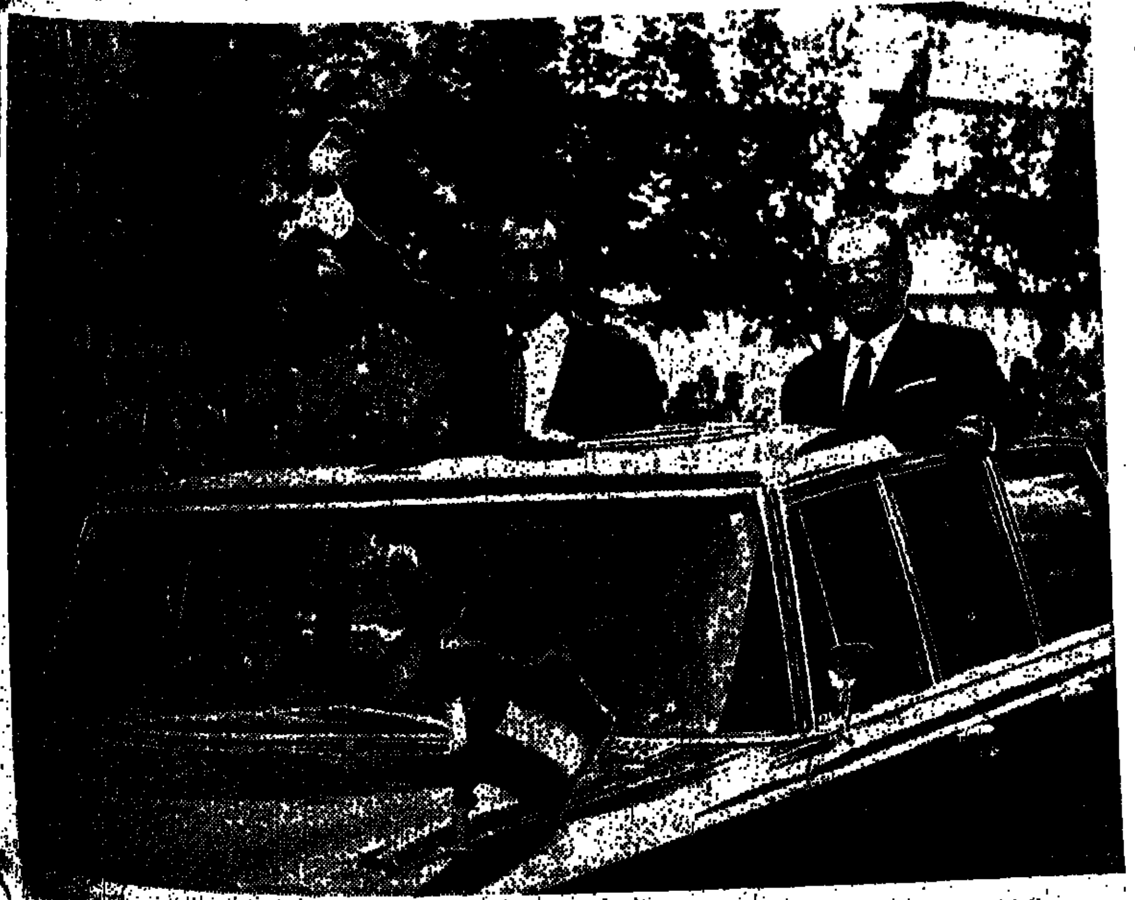

עם טיטו : הפגנת נוכחות במזרח הים התיכון לעת מתיחות בקיץ 1970, (אניות הצי השישי ...)

עליות והירידות בהיענות האמריקנית בדבר אספקת נשק לישראל, שבשעתו הרגיזו את ממשלת ישראל והניעו את גולדה לבקשותיה התכופות מוואשינגטון. אך למעשה היה בעיכובים להענות לבקשתה של ישראל משום משחק עם הסובייטים. הדברים לא נעשו בצעקה אלא ניכסון היה מודיע שהוא יוכל לעכב אספקת מטוסים לישראל ובעת ובעונה אחת היה מציע לסובייטים הסכם להגבלת מרוץ החימוש במזרח התיכון. וכאשר היה מודיע על הענות לבקשת ישראל, היה תמיד מתרץ זאת בידיעות שנתקבלו על משלוחים סובייטיים מוגברים למצרים ולסוריה.

המשחק סביב אספקת ה"פאנטומ'ם"

אך בעת ובעונה אחת עם הנסיון להידבר עם הסובייטים בענין צמצום מרוץ החימוש במזרח התיכון, חיפש ניכסון דרכים להידברות מדינית עם הסובייטים על המזרח התיכון והוא דיבר במפורש על כך שאם לא תהיה הידברות צפוי עימות צבאי ולא רק בין ישראל לארצות ערב, אלא שגם המעצמות לא תוכלנה להתחמק ממנו.

למעשה ניכסון הוא אשר קבע את הקו יותר מאשר רוג'רס, שהתכנית נקראה על שמו. בשנת 69 ניסה להידבר עם הסובייטים על התכנית הזאת, אולם כאשר הסובייטים סירבו להגיע אתו לכלל הסכם על פירושה של החלטת מועצת הבטחון בשנת 67, על יצירת המכונה שתביא להסדר והעמידו תביעות קיצוניות, נענה ניכסון לבקשתה של ישראל בדבר הנשק וגברו אז ההפצצות לעומק במצרים, ולאחר מכן באה היוזמה האמריקנית החדשה בקיץ 70 להפסקת אש ולהפעלתו של יארינג כמתווך.

תוך כדי המשא ומתן עם ישראל על הפסקת האש, נתעוררה שאלה בדבר המשך אספקת ה"פאנטומים" לישראל, שהרי ביזמת רוג'רס היה איזה סעיף אשר היה מאפשר הפסקה באספקה תוך כדי המשא ומתן. הנשיא ניכסון התערב או הבטיח מה שהבטיח בצורה שהרגיעה את ישראל. אבל לאחר מעשה נתגלה שהמצרים הבינו שאספקת המטוסים לישראל תופסק ואולי גם היתה נפסקת, אילולא קרו אז שני דברים מכריעים. האחד, ההפרה הסובייטית־מצרית של הסכם ההקפאה בהערכות הטילים באזור התעלה, והשני, המאורעות בירדן, העימות בין חוסיין לפלשתינים והחשש לפלישה סורית לירדן.

האיום בסנקציות וההסדר החלקי

ניכסון ראה את הדברים האלה בחומרה רבה והוא פקד אז על הצי השישי להפליג למזרח הים התיכון, ביקש את ישראל להערך לאפשרות של פלישה לירדן והוא בעצמו דיבר בלשון קשה כלפי הסובייטים והמצרים ואף יצא לאזור הים התיכון לביקור אצל הצי השישי ואצל טיטו, ביוגוסלביה, כלומר קרוב לזירת ההתמודדות עם הסובייטים במזרח הים התיכון.

מתח זה הופג במקצת על־ידי מותו של נאצר ונסיגתם של הסורים מחשש התערבות ישראלית. ובמצב זה ניהגה

(סוף בעמוד 45)

עם פייצל, מלך סעודיה : גם שיקולי נפט

עם חוסיין : אף לו סל קניות...

עם איסמעיל פהמי : קירוב לבבות עם המצרים

עם חאפז איסמעיל : סאדאת פותח אשנב לארה"ב

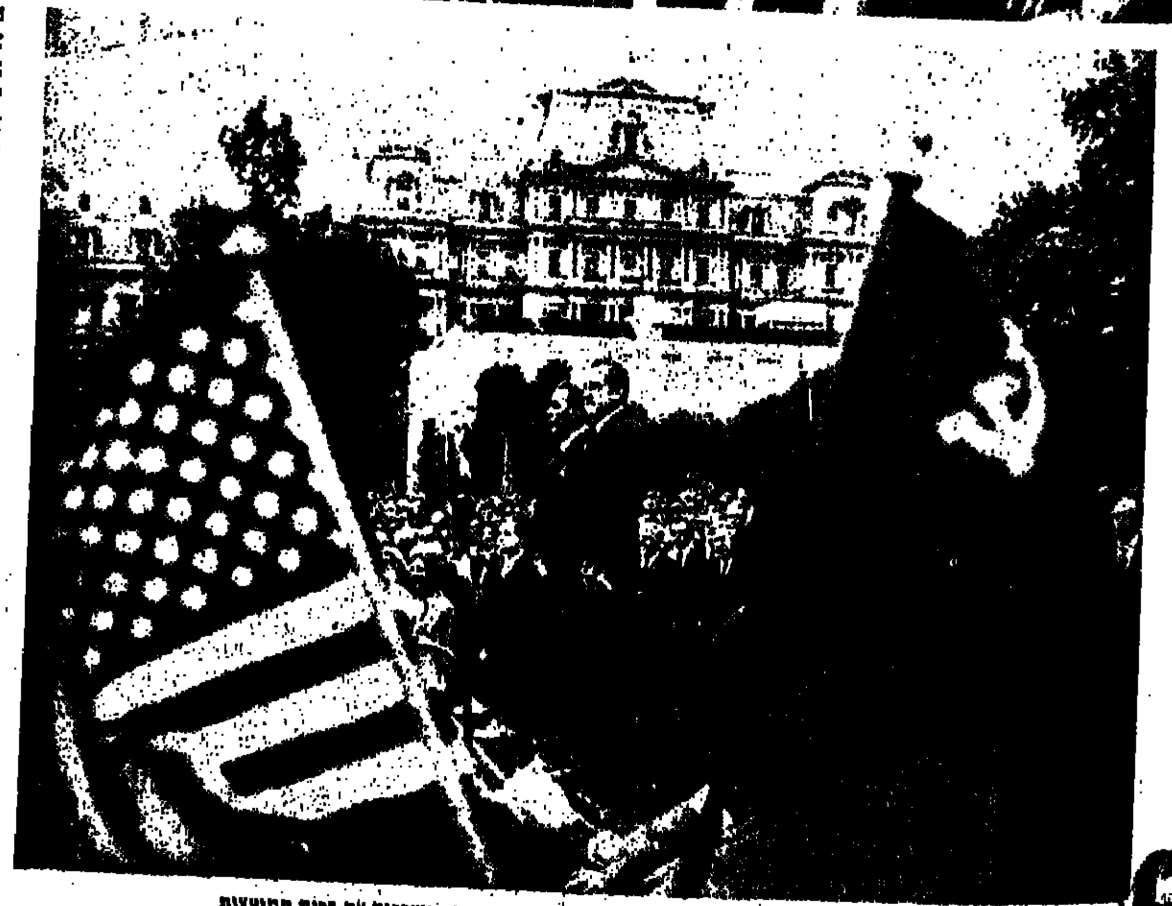

עם ברז'נייב בבית הלבן בקיץ 1973 : הרעיון המרכזי הידברות עם ברית המועצות

שוב בישראל מקררי PHILCO

18,4 קוב

תוצרת ארה"ב

הקפאה עמוקה בטמפרטורה של מינוס 21°

NO FROST

2 דלתות • תא הקפאה בנפח 80 ק"ג • מדפים ניתנים להכוונה • מגירה מיוחדת לבשר ללא הקפאה • 2 מגירות לפירות וירקות טריים • אחסנה מיוחדת לחמאה וגבינה בטמפרטורה שימושית • בקרת קור נפרדת לתא ההקפאה ולמקרר • גלגלים צמודים • בקרה מיוחדת ללחות • דלתות ניתנות להכוונה פתיחה מימין או משמאל • בצבעים לבחירתך: לבן - אבוקדו - חום - צהוב זהב.

אספקה מיידית!

PHILCO

פילקו תמיד-באיכות עולמית

שניצל גבינה?

מזין כמו שניצל רגיל, טעים ולא יקר

אם תגישי למשפחתך לפחות פעם בשבוע שניצל גבינה במקום שניצל בשר — תוכלי לחסוך עשרות לירות בכל חודש

יום בלבן

הנהיגי בביתך "יום בלבן" לפחות פעם בשבוע. והגישי לבני הבית רק מאכלים חלביים באותו יום. למשל: "שניצל גבינה"!

המצרכים:

פרוסות גבינה "בשן" או "חבר" — לכל מנה פרוסה אחת — בעובי 6-7 מ"מ; ביצה טרופה; פירורי לחם; מלח ופלפל לפי הטעם; שמן לטיגון.

אורח ההכנה:

טרפי היטב את הביצה (כמו להכנת שניצל בשר). טבלי כל פרוסת גבינה בביצה ואח"כ בפירורי הלחם עם התבלינים.

טבלי שוב בביצה וטגני בשמן עמוק וחם.

הגישי חם עם תוספות האהובות על משפחתך.

"יום בלבן" יסייע לך לחסוך כסף ולגוון את התפריט המשפחתי במאכלים בריאים, טעימים וזולים!

במיוחד עכשיו מוצרי חלב.

שלחי גלויה אל ת.ד. 7095 ת"א. צייני על הגלויה "מתכוני תנובה" וקבלי כרטסת מתכונים ליום בלבן

תנובה

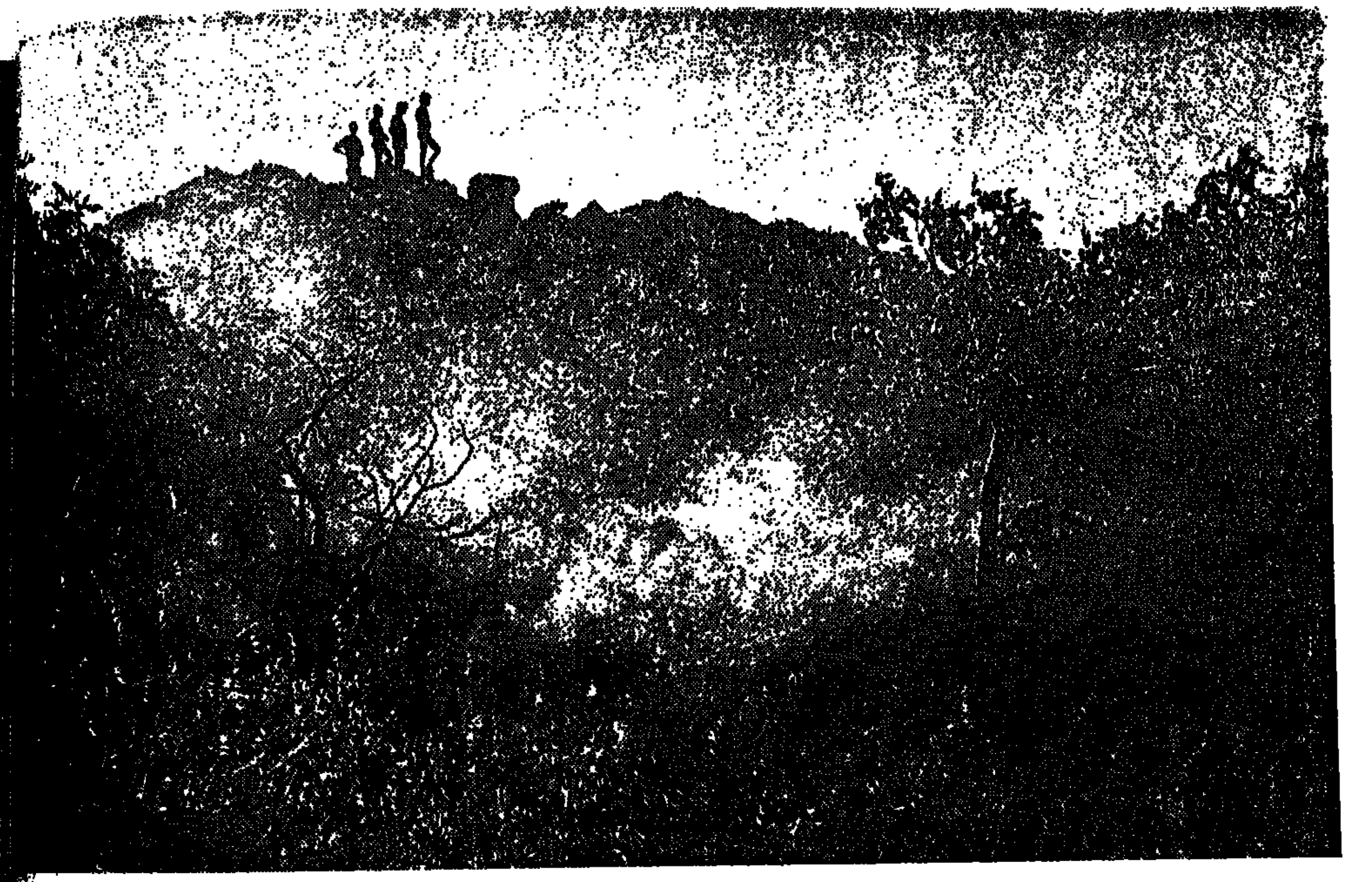

חיילים ניצבים על גבעה וצופים לעבר הסורים

מפוחיות אדלר בתל-ענטר

מאת יעקב ארז

צילם מייק גולדברג

כאן בית ג'אן. לא מזרעת בית ג'אן. „חלקת אלוהים הקטנה של המובלעת", אומר רון. כפר של בקתות חומר ובתי אבן ומסגד גבוה המתנשא במרכז וסביב מצוקים מסולעים הסוגרים כחומה על גבב הבקתות שבמדרון.

במרכז זורמים מי החרמון בשצף ובזרם איתנים. ובתחתית הקניון צמחיה עבותה: עצי דובדבנים נושאי פרי; אילנות נישאים של אגוזי המלך; עצי דולב וערבות. והכפר הקטן המונה כמה עשרות בקתות דבוק למורד המזרחי של החרמון שומם מכל נפש חיה.

רק רון וחברו, משוטטים עכשיו בין הבקתות הנטושות, עוברים על גבי גשר האבן שמתחתיו זורמים המים הצוננים, ונזכרים:

„הגענו אל הכפר הזה בימי המלחמה מצומת האדר. משם המשכנו צפונה הגענו לרכסים השולטים וירדנו למטה. מצאנו כאן את תושבי המקום. פלחים שהתפרנסו על מטעיהם. אספנו את כלי הנשק שהיו אצלם ואחר יצאנו למשימותינו האחרות. אחרי ימים אחדים שבנו למקום. היינו 25 חיילים בלבד. הגענו למסגד שבמרכז הכפר. הכפר היה שומם. איש לא נראה. ברמקול הקבוע במסגד קראנו לתושבים לצאת מבתיהם להתאסף במקום כדי שנוכל לערוך מיפקד. לא נשמעה כל תגובה. פתאום, מסבך הצמחיה, מבין בקתות החומר ומנקיקי הסלע שבמצוקים התלולים, נפתחה עלינו אש. בכל האזור הזה היו חיילים סורים. הם הוזעקו כנראה על-ידי התושבים וארבו לנו. וכך התנהל שם קרב, כשאנו 25 חיילים מכונסים במסגד הגדול ומסביב חיילים סורים המסתתרים בסבך הצמחיה. לבסוף התגברנו על הסורים והכפר נכלל בתחומי המובלעת". עכשיו הגיע רון למקום כדי לקלוט בעדשת מצלמתו מראות מבית ג'אן. מזכרת אחרונה מן המלחמה והמובלעת לפני ההפרדה.

„מרימים" בונקרים

במזרעת בית-ג'אן, אזור בו התמקדה האש הסורית במלחמת ההתשה, אווירה רגועה. מספר חמורים משוטטים במשעולים המאובקים של הכפר. קבוצה של גיאולוגים מסיירת במקום. ממסגד האבן של הכפר נקטע הצריח. „הסורים ירו על המסגד הזה במלחמת ההתשה, בטנקים. מספר איש מילואים שעשה באזור הזה שבועות אחדים.

במוצבים שבאזור אין עדיין הכנות לפינוי, אבל בקניון שבין בית-ג'אן למזרעת בית ג'אן, בין עצי הזית והדובדבן, אתה מבחין בעמדות סתר פרות, בתעלות, בקירות מגן, בערימות של זבילי תחמושת, מן הזמן מערכי צה"ל בעבר, לפני שהתפנו לרכסים השולטים.

מן האזור הזה עולים עכשיו קולות נפץ. הדים של התפוצצויות [illegible] „אלה לא הפגזות של הסורים", אומר צנחן המשרת במקום. „אלה הנו[illegible] קרים שאנשי חיל-ההנדסה מרימים". ובקרבת מקום, מפעילים אנשי חיל החימוש מנוף ענק המניף מעלה [illegible] סורי מטיפוס „ט.-55" שנפגע במלחמה, נותר במקום ובינתיים [illegible] באדמת השחורה של האזור.

כאן, בגיזרה הצפונית של המו[illegible] לעת, במוצבים שהיו במשך 80 ימים יעד לפגזי המרגמות והתותחים של הסורים, אתה נוכח בסימנים ראשונים של ההפרדה; פיצוץ הבונקרים, פינוי השלל, „ניקוי השטח" על-ידי כוחות צה"ל.

נגמ"ש של צה"ל מפנה את „חדר האוכל" — מכולה ממתכת, שהובאה לכאן מנמל חיפה, בעת מלחמת ההתשה

הכניסה המזרחית לקונייטרה: מכאן ישובו הסורים, בעקבות הפרדת הכוחות

הבנות הגיעו לקו הקדמי, כדי לבקר אצל לוחמי השריון

קציני הצנחנים במקום נערכים להמשך פעילותם. בבונקר רחב-ידיים מכונסים הקצינים סביב לשולחן מארך לשיחה עם ראש מינהל הסגל, תת-אלוף יעקב אלעזרי. הם משוחחים על תנאי השרות בקבע ועל הערכים המנחים את הקצינים שבחרו בחיי צבא.

משם מטפס הכביש אל הרכס, רכס שיהיה בעתיד בידי כוח האו"ם ו ישמש כאזור החיץ הצפוני.

מרים מטראנזיה

סמוך לרכס נמצא הכפר הנטוש טראנזיה. אנחנו מבחינים באשה צעירת ובמספר ילדים המסתובבים בין אבני הבולת. „אני מרים באקר" היא אומרת ובידיה היא נושאת את אחד מאחיה, שנולד לפני חודשים אחדים בבית-החולים הממשלתי שבצפת. הצעירה מטראנזיה שכל משפחתה, המונה 28 נפשות, נשארת במקום, היא ערביה, איננה דרוזית. „לא היו לנו צרות מן החיילים הישראלים. הישראלים טובים. אני מקווה שעכשיו, כשיחזרו לכאן הסורים, לא נשמע את רעש התותחים ויהיה שקט באזור". במובלעת נותרו כמה מאות דרוזים ורק בטראנזיה נשארה משפחה ערבית.

„שקט באזור", אומר חייל במרכז המובלעת ומצביע בידו לעבר ענני העשן המתנשאים מדרום לאום-בוטנה. „אלה לא סימנים של הפגזות, שם מתלקחת דליקת קוצים רגילה", הוא אומר. הימים הראשונים של הפסקת האש. החיילים עדיין אינם מאמינים כי השקט יישמר. במוצבים הקדמיים ממשיכים להתהלך עם השכפ"ץ (אפודת המגן החובקת את הגו).

במוצבים של הסורים שמעבר לתלים אפשר להבחין בחייליהם מבעד לקני המשקפת ארוכת הטווח. „הם מתהלכים שם ללא קסדות וללא נשק, אבל כך היה גם בימי המלחמה", אומר חייל. אין סימנים לשינויים במערכים הסוריים. רק בכפרים הסמוכים לקווים נראים אורחים, ששבו לבתיהם בימים האחרונים, אחרי שנדמו קולות התותחים.

צה"ל מתארגן עכשיו לשלב הבא.

בקווים הקדמיים ישנה התרגעות. לכפר נסגי שהופגו בכל המלחמה, מגיעות הבנות. „סוף-סוף אנחנו יכולות להתראות עם החבר'ה ששהו כאן בחודשים האחרונים", אומרת אחת הפקידות. החייל הצעיר מסייר עמה במקום ומצביע על סימני ההפגזות. משאיות כבדות מגיעות לכאן כדי לפנות ציוד, נגמ"ש גורר מכולה ממתכת ששימשה את החיילים כחדר-אוכל.

לתל-ענטר, התל שספג בימי המלמגיע מפקד האזור. מקפץ מן הג'יפ מגיע מפקד, מקפץ מן הג'יפ כשהוא לובש שכפ"ץ. החיילים בתל נמצאים בבונקרים. „היום הודיעו לנו, ששלוש להקות מגיעות לגיזרה ו אליכם אנחנו שולחים את „שלישית אדלר". לא חולפת שעה קלה ומן הבונקר המרכזי של התל בוקעים צלילי מפוחיות-הפה של „השלישית". עמת חשים החיילים שאכן תקופה חדשה החלה. כי בכל תקופת האש לא ראו אמנים במערכיהם ורגעי-בידור לא היו להם.

מתארגנים

עכשיו אין אש ופגזים לא מתפוצצים, והחיילים נערכים לקראת הפינוי. מפקדים דנים בשלבים של התנועה לאחור, ובסדרי הדילול והתארגנות המחודשת. וכולם נושמים לרווחה. אין מדברים עוד על הפרדה ועל הפסקת אש. אלה הם מיתחים שהפכו כאן לעובדות, עובדות ששינו את אורח החיים, ואת ההרגעה, ו הביאו לרווחה.

בישובים העורפיים יותר, בגזרת האש של רמת-הגולן, מתחילה התארגנות החדשה לקראת ייצוב קו. בסביבות קונייטרה מסיירים צוותים של מודדים ותוליות של חיילים. בודקים במקום ובמפות שבידיהם את השטחים שיוחזרו לידי הסורים ואת האזורים שיוותרו בידינו. קונייטרה הרוסה רובה ככולה. רק במרכז, סביב לבית הממשל, נותרו כמה בניינים שעומדים על תלם. בין עיי החורבות מתנשאים רק הכנסיות והמסגדים.

ממזרח לקונייטרה סמוך לצומת אחמדיה מוצב של צה"ל. „המוצב הזה יימסר לידי האו"ם", אומר המ.צ. הניצב בקירבת מקום. מוצב בודד, מכוסה בשכבות טיצוץ של אבני בזלת, מוצב שלא נכבש ע"י הסורים במלחמת יום הכיפורים והדף נסיונות כיבוש של הסורים בימי הקרב שהיו כאן ביוני 1970. בעוד שבועות אחדים יוסר ממנו דגל ישראל, וכח האו"ם יבוא לשבת בו ולתלוש על הצומת המוליך מקונייטרה מזרחה לדמשק.

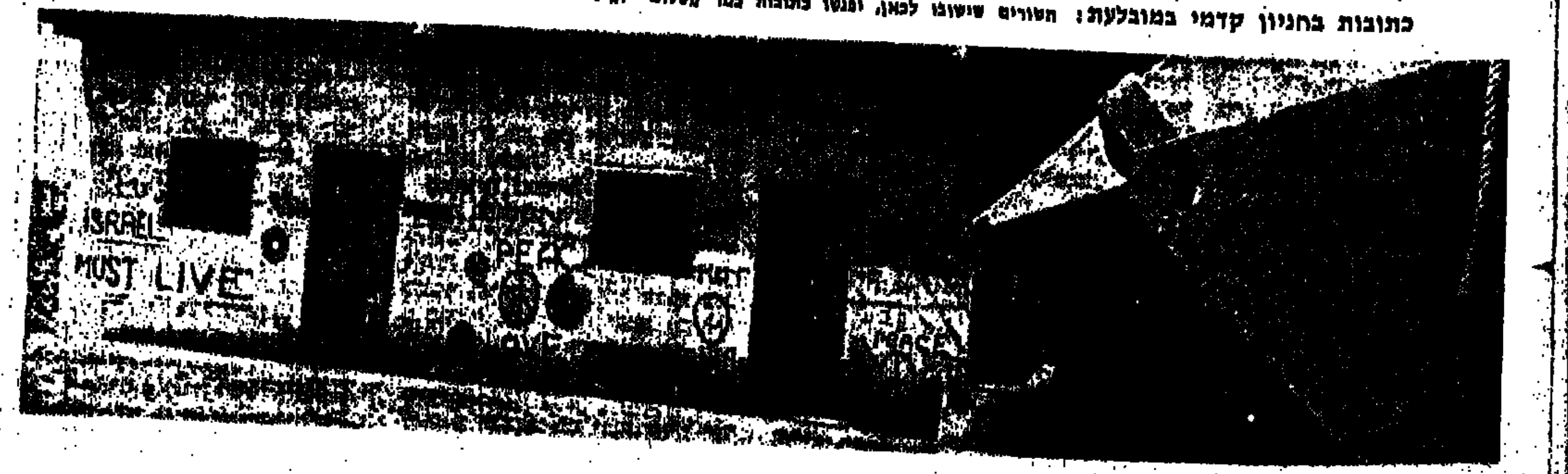

כתובות בחניון קדמי במובלעת: הסורים שישובו לכאן, יפגשו כתובות כמו „שלום" ו„ישראל חייבת לחיות", שנמרחו באנגלית על הכתלים

מאת נורית ברצקי

צילמה יעל רוזן

השבט וה־13 של משפחת פוסטאי

עשרה מ־13 ילדי משפחת פוסטאי וההורים [illegible]

משפחת־עולים מרובת־ילדים משגשגת במושב בן־שמן, הודות לחריצות כפיים, הסתפקות במועט וארגון החיים בצורה יעילה, של אבא ואמא פוסטאי ושלושה־עשר ה„שבטים" שלהם, שאחד מהם צבר

לפני כחמש שנים פורסמה ב„מעריב" כתבה בשם „גר הצדק ו־12 שבטיו", בכתבת סופר על משפחת פוסטאי, שעלתה לישראל מצ'כיה, אחרי שהתגיירה בדרכה ארצה. ההורים, ילידי הונגריה, עברו לצ'כיה ב־1947 ועיבדו משק קטן, בכפר השיתופי ליטוברטוז'יצה.

מארתה־רות ידעה תמיד, כי ב־אחד הדורות הקודמים היתה ב־משפחתה סבתא יהודיה. לפני 15 שנה נודע לבעלה, אויגן, מפי אמו, שסבו היה יהודי שהתנצר. עד היום קשה לבני המשפחה להסביר, מדוע החליטו לעלות לישראל.

אחרי קשיים מרובים קיבלו האב ושניים מילדיו היתר יציאה מצ'כיה — לארבעה ימים. אשתו ההרה ותשעת הילדים הקטנים, נשארו בכפר. כשהגיע לווינה, פנה האב לסוכנות, ביקש להתגייר ולעלות ארצה. השלטונות הצ'כיים סירבו לאשר את יציאת האם ושאר הילדים — והיא איימה להתאבד. לבסוף קיבלה היתר והצטרפה לבעלה.

משפחת פוסטאי הגיעה לכפר סבא. האב עבד בבית חרושת לגומי, השתכר מעט, לא התאונן וחלם על חקלאות, אולם זמן רב לא מצא מושב שיסכים לקלוט משפחה גדולה כשלו.

לפני ארבע שנים נולד הצבר ה־ראשון במשפחה — יהונתן. כי, כמו שאומר האב, מה זה ילד אחד? כלום. גם 13 זה לא הרבה... ואשתו מחייכת: „ליעקב היו שתי נשים ושתי עוזרות ומכולן נולדו 12. ואני אחת — ויש לי 13".

○ הונגרית־צ'כית־עברית...

מצאתי אותם במושב בן שמן שליד לוד. והיה זה ביקור שכולו תענוג והנאה. מארתה־רות היא אשה מיוחדת במינה, מרוצה במה שיש לה ועם זאת שואפת ליותר. מנהלת בית נעים, נקי ומסודר, מאורגנת, צעירה מאוד, למרות שעברה את גיל ה־40, רגועה וחיננית. היא מקרינה סביבה שלווה וקסם, יש בה מין שלמות כזאת, ו־פתיחות והבנה.

כשאויגן (אברהם־אבנר) מדבר על תנובת האדמה, הוא זורח. בכל מלה ותנועה שלו אפשר להרגיש שהוא איכר ברמ"ח איבריו, חרוץ, גאה ב־מעשיו ואוהב את האדמה אהבת עזות.

תחילה פגשתי את יעקב (בן 14) רוכב על אופניו. הוא שלח את אשר להזעיק את ההורים (אמא עודרת ב־גן הירק, אבא ברפת") והזמין אותנו להיכנס הביתה. בכל רגע הציץ ילד נוסף מאחד החדרים, חייך וחזר ל־עיסוקו. 13 ילדים — דוד, רונית, דבורה, יצחק, אסתר, יעקב, יוסף, יהודה, צפורה, אשר, שרה, אלי ו־יהונתן. רונית נשואה ועובדת כאחות בירושלים. אסתר לומדת גרפיקה ב־חוף הכרמל ויצחק בצבא, גם הוא צנחן, כמוהו כאחיו הבכור, דוד.

דוד החל לעבד משק שכן, אלא ש־עוד מעט הוא הולך שוב למילואים ואת מקומו ימלאו האב והבנים ה־גדולים. הילדים לומדים במוסד בן שמן וחוזרים הביתה בשעה 2. יוני (יהו־נתן) הולך לגן. כשהיה קטן, שמרו עליו הילדים לפי תור. אבל עכשיו יוני כבר גדול ושפתו היחידה — עברית. הוא מבין גם הונגרית ו־צ'כית, אבל עונה לכולם בעברית.

וזה סדר השפות במשפחת פוסטאי: ההורים מדברים הונגרית (למרות ש־הם יודעים צ'כית, אינם אוהבים את השפה), יוני עונה להם בעברית. שאר הילדים עונים בהונגרית. הילדים ה־גדולים מדברים עם הילדים הקטנים צ'כית. ואילו הצעירים, בינם לבין עצמם מדברים עברית. בקיצור — שמח. כל אחד מהילדים מרגיש עצמו אחראי על הצעיר ממנו. והצעירים נשמעים.

עד שבאים ההורים, מספרת לי שרה, מה גדל בגן הירק: עגבניות, גמבה, פלפל, שעועית וחידס.

○ הרבה נחשים — פרה אחת

האם מספרת (וילדיה מתקנים את שגיאות העברית שלה) שזמן רב חיפשו מושב שיסכים לקלוט משפחה גדולה כשלהם, עד שהגיעו לבן שמן. תחילה התנגדו השכנים, אבל ראש הוועד אמר — אם יש הרבה ילדים — זה טוב. המשפחה קיבלה בית קטן (שבינתיים נהרס), שניים וחצי חדרים, חצר מכוסה קוצים בגובה של אדם, הרבה הרבה נחשים ארסיים — ופרה אחת. המשפחה באה בקיץ [illegible] והרבה רצון טוב. האב קיבל [illegible] בשמירה ושני הבנים הגדולים [illegible] גם הם. לפי הסיגנון הציוני [illegible] — בלילה שמרו וביום עבדו, [illegible] ניקו, עד שאם [illegible] היה לזרוע [illegible] „והיה לנו מספיק ויפה וטוב", אומרת האם. יום אחד הלכה לשוק וראתה שמוכרים שם אפרוחים [illegible] ב־10 אגורות כל אחד. היא קנתה אותם, האכילה וטיפחה ולא עבר זמן רב וגם בשר היה למשפחה. אחר כך קיבלו עוד פרות מהסוכנות [illegible] שנה הרחיבו את ביתם, ועכשיו הם גרים בחמישה חדרים [illegible] פשטות ובצניעות.

○ כל כך שמחים...

וזה סדרי היום בבית פוסטאי: האב קם ב־4.30 בבוקר [illegible] האם קמה ב־5.30 [illegible] יותר קמים הילדים. אוכלים [illegible] בוקר ועובקים עד שמגיע [illegible] לבית הספר. הבנים עובדים עם [illegible] והבנות — עם האם. [illegible] אין בעיות. הבנות שקדניות, [illegible] קצת פחות, לפי עדות האם. [illegible] במגרש הכדורגל. הם מאוד [illegible] עושים בערב מדורה [illegible] יונים הם גם מאוד [illegible] בן העשר מספר לי [illegible] לא הכיר גולות ושרה [illegible] את הגוגואים הישראלים. דבורה בת ה־20, [illegible] משנתיים לימודים [illegible]

יש למשפחת קרובים"), אומרת שב־עיר קשה מאוד להסתדר. עם כל כך הרבה ילדים. אין שם מקום לשחק, רק ברחוב. פה טוב להם. הילדים לא מתגעגעים לצ'כיה וההורים מאושרים. אומרת האם: „אנחנו כל כך שמחים במושב. מושב — זה מה שטוב בשבילנו". ואילו האב שואל: „האם זה לא יפה כשאדם חולב 250 ליטר חלב ליום?" הוא אומר שבצ'כיה עבד הרבה יותר קשה ו־הרויח מעט. דירה אי אפשר היה לקנות וקשה היה להתקדם. „בשביל עבודה קשה של יום שלם יכולת לקנות קילו עוף. פה לא קשה. יש טרקטורים. פה הכל יותר טוב. האדמה יותר טובה. הפרות בצ'כיה נותנות שישה ליטרים חלב ליום. פה — לפחות 25 ליטר".

המשפחה לקחה על עצמה גם את חלוקת הדואר לכפר. בבוקר הולכת האם לקחת את הדואר ואם יש מברק או מכתב דחוף, היא מביאה אותם למענם מיד. את שאר המכתבים מחל־קים הילדים אחר הצהרים. ויש גם שיעורים להכין ועבודה רבה במשק, בלול, ברפת, בגן הירק, בשדה, וב־גינת הנוי. ובאים גם חברים. המשפחה פופולארית מאוד והאב אומר שכל ה־כפר הם חברים שלו, אבל אין זמן לחיי חברה. ההורים ממעטים לצאת. „יש הרבה עבודה וכשיש רגע זמן — נחים".

הילדים המבוגרים יוצאים לפעמים לרמלה או לתל־אביב. האב גומר את עבודתו בשמונה בערב. אחר כך אוכלים ורואים חדשות בטלוויזיה. כשיש תוכנית טובה — מסתכלים. האם מעדיפה לקרוא ספר טוב, לתפור — ולישון.

○ „רק מה שצריך"...

בימים טרופים אלו מדהים לשמוע אשה האומרת: „מה שיש לנו זה מספיק. אנחנו לא מחפשים לוקסוס. לא מחפשים בגדים מפוארים. קונים רק מה שצריך כדי לחיות".

כדי לקיים את המשפחה, את בעלי החיים ואת המשק זקוקה המשפחה ל־200 עד 300 לירות ביום. זה כולל [illegible] וחימום ובנזין ואוכל לעופות לפרות וכן לבני הבית. גברת פוסטאי ערה לבעיותיהן של משפחות מרובות ילדים. היא קוראת עתון ושומעת על משפחות המתאוננות שאינן מסתדרות עם המשכורת. „כדי להסתדר עם הכסף, צריך לחשוב היטב מה עושים עם כל פרוטה. צריך לתכנן בצורה כזאת, שלא יחסר מאום לבני המשפחה.

אויגן (אברהם־אבנר) פוסטאי
בביתו שבמושב בן שמן

אבל אסור לקנות דברים יקרים. יש דברים טובים שאינם דווקא יקרים" — היא אומרת.

כשנכנס כסף, קודם כל מפרישים להחזקת המכוניות והטרקטורים. האם קונה צורכי מכולת ופירות. הכל ב־כמויות גדולות. „בצ'כיה [illegible] (אנחנו מגדלים תרנגולות לצריכה ביתית) ביצים יש. ירקות יש (גן הירק שלהם מניב בשפע) ומבשלים. התרגלתי ל־בשל בכמויות גדולות. זה בא באופן הדרגתי. עם כל ילד נוסף — גדלה הכמות בסיר. ולפעמים באים אורחים לשבת ושלושים איש מסבים לשולחן והאוכל מספיק לכולם".

אין הם קונים בשר בקר בגלל יוקרו. לשבת מכינה האם מרק בשר ו־איטריות מאפה בית. הם למדו בארץ לאכול בבוקר סלט וגבינה והיא מרבה לאפות עוגות. בבית הזה אוכלים ארבע כיכרות לחם ליום. שותים בין שבעה לעשרה ליטר חלב. „תוצרת עצמית", עשרים וחמישים־שלושים ביצים. מר־גרינות, וגבינות בקיץ — מיץ פטל. „בארץ למדתי גם לבשל חומוס, וזה טוב. ובכלל יש פה דברים טובים־טובים ולכל אחד יש מה שהוא רוצה". והילדים למדו לא לרצות יותר מדי. הם מחונכים ומנומסים ועם זאת מלאי חיים וחוש הומור וחביבים. ויש גם שני כלבי זאב ונחשי צפע. שניים משומרים בפורמלין ואחד מוהלץ על ידי יעקב בן ה־14 השומר לסירה זו סכין מיוחדת.

מרתה־רות פוסטאי
אם ל־13 ילדים, עובדת במשק ובגן

דוד, הבן הגדול, רוצה לפתוח משק משלו, יחד עם אחיו. התאקלמותו של דוד בארץ היתה הקשה מכל כולם. הוא הגיע כמעט בן 18 ואחרי כמה חודשי אולפן, גויס לצבא ושירת ב־יחידה מובחרת. עולה חדש יחיד ב־חבורה של צברים. הוא מודה שזה לא היה נעים במיוחד.

○ „עיר זה עונש"

כשסיים את שירותו הצבאי, עבד עד המלחמה (חמישה חודשים) בבדק ב־לוד ובכסף קנה מכונית. לא הספיק להתרגל לחיי המושב ולא הספיק לעבד את המשק — ונקרא למילואים. ובכל זאת שמח בחלקו ואומר שלא היה מסוגל לחיות במקום אחר, ובוודאי שלא בעיר. „כי בשבילי עיר זה עונש". וכמו כל המשפחה גם הוא לא התאונן בימי המחסור וגם עכשיו הוא רואה בחריצות ובעבודה קשה דרך להתקדם בחיים. אין לו דרישות ואין לו תביעות כלפי איש. האם נזכרת בחיוך בקשיי הכסה של הימים הראשונים, כשהיתה צריכה לשאול את השכנה איך קוראים בעברית לעגבניה ולפלפל וכתבה ל־עצמה את ההיגוי המדויק, כדי ש־תדע מה ואיך לבקש בשוק ורשמה לעצמה מספרים ומחירים, עד שלמדה. והיום היא כבר יודעת [illegible] עברים [illegible] ירוקים [illegible] לא רק [illegible] בנוהג ההונגרי. וגם [illegible] בנה ועצי האגה [illegible].

○ בלי הפגנות...

לוקחים אותנו לסיור בסביבה. לפני שלוש שנים באו 15 נפשות לבית של שניים וחצי חדרים הרוס בחלקו. ל־חצר שלא היה בה מאום. בכיס — [illegible] לירות. גם אז לא התאוננו ו־לא הפגינו ולא נרשמו בלשכת הסעד. היום הם משגשגים. וכל ילד תורם את חלקו בעבודה.

הם מספרים בגאווה, שיש להם תמונה שצילם הבן כשהיה במצרים. „כל כך קרוב למצרים שרואים אותם מפה. במלחמה לא פחדנו. אבל דאגנו לשני הבנים המגויסים". הבן הבכור היה ברמה ואחר כך בסיני. האב היה מגוייס לשמירה במושב והאם מילאה את מקומו במשק. הם מחזיקים בבית נשק ואינם מפחדים ממחבלים אפילו הבנות יורות לפעמים במטווח.

הילדים מחכים לחופש הגדול. הם מתכוננים לצאת לקייטנה, לעבוד, לנסוע לים. וגולת הכותרת של התוכנית: חופשה קצרה בים המלח. לא כולם ביחד, כמובן. מישהו צריך להי־שאר במשק, אלא בקבוצות. „שכולנו נרגיש טוב בחופש" כדברי אמא רות. כשאני שואלת מה עוד הם רוצים, אומר האב שהוא רוצה להגיע ל־100 פרות ורוצה לקנות מכבש נוסף והאם אומרת שהיא רוצה לשתול גדר חיה ודשא ופרחים יפים ועצים. „מה שיש עכשיו, זה עוד שום דבר. לאט לאט, תהיה זו גינה יפה מסביב לבית. בלי גינה — זה לא יפה". ועוד היא רוצה רהיטים. אבל האב אומר ש־יש עוד זמן. „פרנסה — יהיו גם רהיטים. אבל מרהיטים — פרנסה לא תהיה. ולכן אני משקיע את כל ה־הכנסות למשק".

יהודה יוצא עם הטרקטור להביא חציר לבהמות והגיע הזמן לתת ל־משפחה לחזור לעיסוקיה, אבל קודם לכן הצצה קלה במחברת „מולדת" של שרה פוסטאי, תלמידת כיתה ו': „מולדת זו ארץ שאדם נולד בה. אבל יש הרבה אנשים שהתגברו בארצות אחרות ואומרים שזוהי ארץ מולדתם. לכל אדם יש ארץ שהוא שייך לה, למרות שלא נולד בה. הוא נמצא בארץ, שם ביתו, שם עמו. הוא מוכן למות למענה. לא מוכרח לחיות בה ולא הכרחי להיוולד בה"...

דוד הבכור (בן 23) ויונתן בן הזקונים (בן 4) שהוא כבר צבר

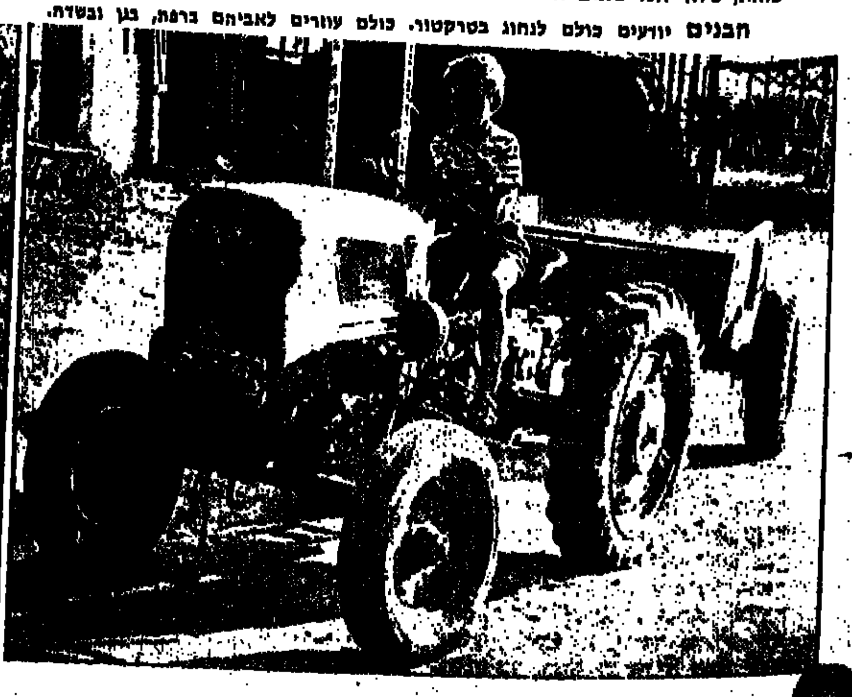

הבנים יודעים כולם לנהוג בטרקטור. כולם עוזרים לאביהם ברפת, בגן ובשדה.

ינוקא מזמין מי לא בא?

מאת **מנחם תלמי**

צילם **אסף קוטין**

קם לו אדם מוקדם בבוקר, כובש פיחוק באגרופו המקומט ומחליט לצייר. נחמד מאוד. שום דבר מפתיע.

אבל כשקם לו לא כל כך מוקדם בבוקר, אדם כמו רב־סרן (מיל.) משה ינוקא, נוטל מכחול ובד ואומר: שיהיה שקט חברים, מעכשיו אני מתחיל לצייר — מצפים כולם לאיזו הלצה דשנה, שתשפריץ על סביבותיה כתמים צבעוניים של ליצנות קונדסית. מפני שסתם לצייר זה עניין להרבה שעות, להרבה עבודה ולהסתגרות מסויימת מפני כל הבלי העולם; ואם ינוקא זה יתחיל באמת לצייר — וזה על דרך המשל כמובן, כי איש אינו מצפה לכך ברצינות — מי יארגן בערב את הנשפיה הצוהלת, מי יוליך את החתיכות התורניות למדרכות בתי הקפה, ישמש מוקד של חברותא ולצון, מי יפזר אפוריזמים ומי, לעזאזל, יבשל את ארוחת הערב הטעימה והאקזוטית?

וכשמודיע יום אחד, בשנת 1969 הרחוקה, רב־סרן (מיל.) משה ינוקא,

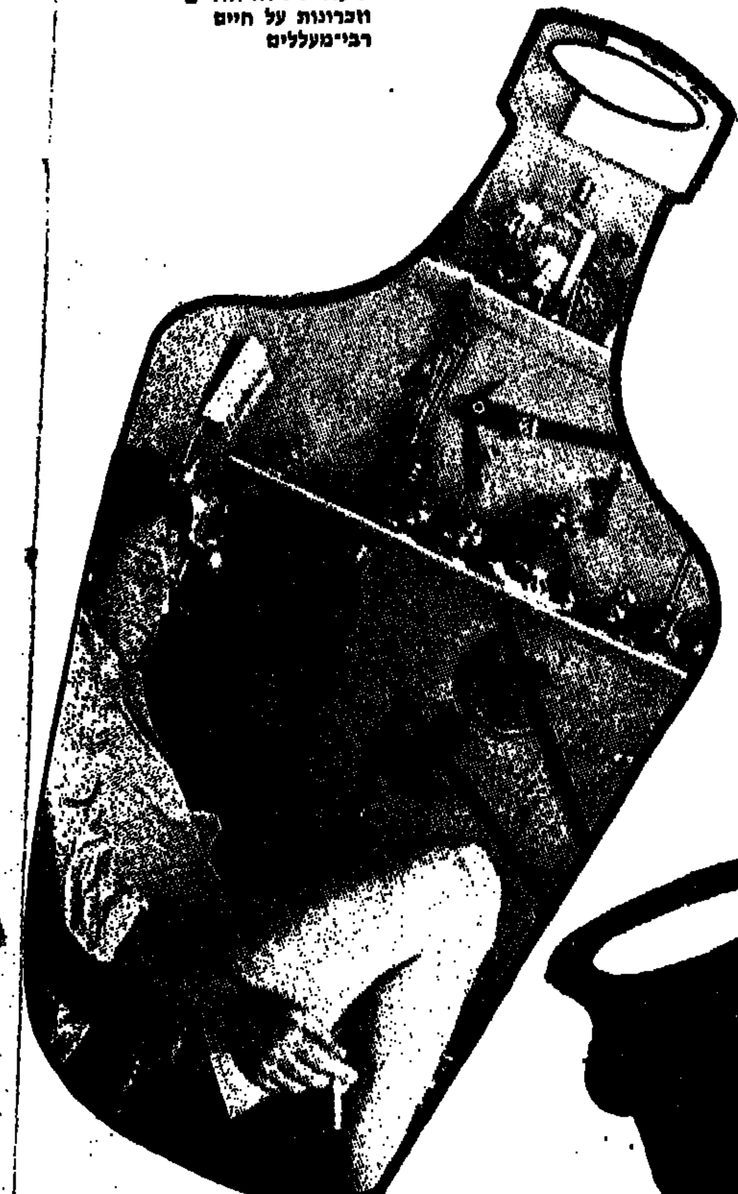

שעה של הרהורים
וזכרונות על חיים
רבי־מעללים

אריה שאג: הוא יכול „לשאוג" כאוות נפשו — ינוקא לא ירא

כי הוא עומד לפתוח תערוכה [...] ב„קליפורניה" עליה השלום, כולם מת[פ]קעים מצחוק ומכינים עצמם לאירוע הליצני של השנה, לאיזו סאטירה כ[...] קו גרוטסקי ונתזי צבע פרועים; [...] אחד אינו בטוח שיהיה שם, ב[...] מעמד, אפילו ציור אחד לרפואה. אבל מה שברור ונעלה מכל ספק הוא כי שמח יהיה שם. יהיה מה לאכול, יהיה מה לשתות, יהיו המון צחוקים בראש ומצב רוח הממריא אל־על.

מכל מקום, כשינוקא מזמין, כולם באים, בעיקר אלה שלא הוזמנו.

לשתות היה שם, גם לאכול. הצחוקים הידהדו עד לקצווי דיזנגוף. אבל שומו שמים — היו גם ציורים, שנשאו את חתימתו של ינוקא בכבודו ובעצמו. ומי שקנה אותם אז בפחות ממחיר המסגרת, עשה עסק לגמרי לא רע. היום הציורים הללו, הם סחורה עוברת לסוחר.

ינוקא שר וכותב

אם ינוקא לא היה, היה צריך להמציא אותו. כדי שתהיה קצת שמחה בחיינו הקשים והאפורים.

את דרכו האמנותית אל הציור עשה [...] נער השעשועים של הבוהמה הישראלית דרך הספרות והזמר. לפני המון שנים היה חבר במקהלה „השומר הצעיר" של ירושלים. מדריך הזמר, שלא השכיל להבחין בכשרון הווקאלי הנדיר של הילד הירושלמי המחונן, גירש אותו מן המקהלה. שנים רבות לאחר אותו אינצידנט מצער הופיע בשוק התקליטים הישראלי [...] ליט הבלתי נשכח: „ינוקא שר [...] מזייף", היתה זו בדיחה פרטית [...] חסכת עד מהרה לציבורית [...]

היום מצוייה במגירתו של ינוקא ערימה של צ'קים ללא כיסוי, באמצעותם רכשו חבריו את התקליט הנדיר הזה.

את חוויותיו הסוערות משירותו הממושך באחת היחידות הנבחרות ורבות המעללים של צה"ל הנציח ינוקא בספרו: „מקיביה למיתלה". את החלקים המרתקים ביותר מספר זה שומר הצנזור עד היום בעמקי מגירתו.

גרוזיני בלי מספר לבן

ינוקא הוא ירושלמי בנשמתו ותל־אביבי באורחותיו. בירושלים, בה נולד לפני 42 שנה, עשה את ילדותו הסוערת ואת בחרותו המתהוללת. ברבות השנים ניתק ממנה פיסית, אך רוחנית נשאר דייר קבע שלה. כמעט כל ציור שלו הוא שכר דירה, המוקדש לעיר הולדתו. הקימורים, האור והצל, החלונות שבבתים, מצב הרוח — בכל אלה יש פחות או הרבה מירושלים. ירושלים הישנה, השכונתיה, ירושלים של ילדות.

ינוקא הוא ממוצא קווקזי, וקווקזי זה, בעצם, גרוזיני. „כן", — הוא אומר — „אני גרוזיני אמיתי, אבל בלי מספר לבן".

בן 16 לפלמ"ח

כל דבר אצל ינוקא הוא משהו מיוחד, אורגינאלי. אפילו אביו, שהיה חכם בתורת הקבלה ובקיא בספר ה„זוהר". לפני 55 שנה, בעיצומה של מלחמת העולם הראשונה, החליט ינוקא האב לעלות לארץ ישראל. חלק ניכר מדרכו מהרי קווקז ירושלימה, עשה ברגל. באחת מתחנותיו בתורכיה הסתבך בתיגרה, או בהתנפלות, וכתוצאה ממנה נעקרה עינו האחת. לירושלים הגיע החכם שתום־עין ולאחר שמחה שם איתו נשא צעירה מאלכסנדריה, והיא היא אמו של ינוקא. היא מתגאה בבנה עד עצם היום הזה. כמו אביו ירש ינוקא הרבה מעלות טובות והגדולה בהן היא חוכמת הבישול הגרוזינית. הארוחות שמכין ינוקא לחבריו הן מאז ומתמיד שם דבר בקרב אניני־החיך.

מאז שעמד על דעתו היה ינוקא האיש העצוב הכי שמח בעולם. כל חייו היו והינם נשף גדול ומתמשך, הסוחף את ידידיו וחבר מרעיו. אך גם בנשפים הסוערים ביותר והשמחים ביותר, יש רגעים עצובים. בהם הבנאדם צולל לתוך בדידותו ועצבונותיו. אצל ינוקא איש כמעט אינו יודע על הרגעים הללו. מפני שינוקא אינו רוצה לצער את חבריו. יש להם מספיק צרות משל עצמם. המקום היחידי בו הוא מרשה לעצמו מעט התמכרות לעצב החבוי שלו, הם ציוריו.

הגדולה בהתנסויותיו
של ינוקא — הציור

אשף הבישול
בין ציור לבילוי

עד גיל 11 היה ינוקא חבר בתנועת נוער דתית. כדי שלא יקצץ בפיאותיו היה אביו משלם לו גרוש אחד לשבוע — סכום עתק באותם ימים. אחת לשלושה חודשים היה יוצא ינוקא עם אמו לסיבוב צליינו: קבר שמעון הצדיק, הכותל המערבי וקבר רחל. אמו היתה בוכה אצל הכותל והקברים והנער ינוקא היה יונק בשקט מראות וחוויות עלומות להן הוא עתיד ברבות הימים לתת ביטויים מעודנים ציוריו.

בשל אופיו הסתגני גורש יום אחד מתנועת הנוער הדתית ובו ביום „גוייסו" אותו חבריו ל„השומר הצעיר". הוא היה, ככל הידוע, הנער היחיד בכל תולדותיה של התנועה האפיקורסית הזו שבא ל„פעולות" מגודל פיאות. קשה היה לו לוותר על הגרוש לשבוע ששילם לו אביו תמורת גידול.

בגיל 16 כבר היה בחטיבת הנגב של הפלמ"ח. אך בגלל אהבה בוערת עבר ל„צוסים" והיה זמן מה חבר משק תל־ירעים.

כקצין ביחידת הצנחנים השתתף ינוקא במרבית פעולות הגמול הנודעות ובמבצע־קדש היה בין לוחמי המיתלה. את צעדיו הראשונים בשדה הציור עשה במסגרת יחידה זו. כאשר היה מצייר לאריק שרון את יעדי הפעולות. את התרשימים היבשים והמדוייקים היה מעטר בתוספות פרטיות משלו, כמו למשל ערבי מזוין, הניצב בפיתחה של תחנת משטרה ירדנית ומטיל את מימיו בששון אל עבר הגבול.

יין באמבות כביסה

בסוף שנות החמישים והששים היה הרוח החיה בבוהמה הירושלמית. ראש וראשון לעדת הסטודנטים, הבטלנים ומבלי העולם שקבעה מושבה בקפה „ניצן", הוא נימנה עם מייסדי חברת הצדקה הזכורה לטוב „יוחנן המהלך" („ג'וני ווקר"), שהיתה אוספת תרומות מאנשים תמימים ומהן היתה מממנת את רכישת המשקאות לנשפיות של החבריה. כשסכום התרומות לא היה מספיק כדי קניית משקאות, היה ינוקא מארגן מכירת דם לנצרכים, ועל הסטודנטים לרפואה שבחבורה היה מטיל לגייס אלכוהול נקי ממרפאות בתי החולים. עד היום קיים בבנק דיסקונט בירושלים חשבון על שם אגודת „יוחנן המהלך" ועדיין מצויות בחשבון זה כמה וכמה לירות חסומות. אותן אין ינוקא יכול למשוך, מיום שבעל זכות החתימה השני יצא בזמנו לארצות הברית ועקבותיו לא נודעו.

כדי לעשות למחייתו לאחר שחרורו מצה"ל, מבלי לשקוע בסתם עבודה מעייפת ומכוונת עסק ינוקא בעבודות הארגון הכי משונות. בין היתר היה מארגן „מניינים" לאזכרות. וזו היתה, בעצם, ראשית דרכו בשדה האמרגנות. מאוחר יותר פתח וסגר תיאטראות, מסעדות, דיסקוטקים. ניהל בארים וערך נשפיות פרטיות בכל הזדמנות. לשבת בחברתו זו היתה תכנית לערב שלם. היו, וישנם עד היום, בתי קפה ומסעדות המוכנים לשלם לו ובלבד שיאכל וישתה אצלם חינם אין כסף, כי זה טוב לעסקים.

בחייו הקצרים והסוערים ניסה כמעט כל דבר, ואם היו פה ושם כשלונות, ידע לקבל אותם ברוח טובה, מבלי לאבד את מידת ההומור. כמו, למשל, עניין הנישואים. גם בתחום זה חטא, ניכווה, וחזר בתשובה. מסיבת הגירושין שערך זכורה כאחת הנשפיות המרשימות בהן זיכה את ידידיו. אחת האטרקציות באותה נשפיה היתה מרקחת היינות המיוחדת שהכין יחד עם אישתו בתוך מכונת כביסה חדשה שקיבלו כמתנה לנישואיהם.

תבשיל היתומים...

עוד בטרם החל מבשל בעצמו, היה מטעים את ידידיו הרבים מתבשיליה הגרוזיניים של אמו מפקידה לפקידה. היה פושט יחד איתם על מטבחה של אמא, כדי שימלאו כרסם מאותם מאכ־

(סוף בעמוד 41)

هكذا من الأزل

שיר אהבה

לֹא תָמִיד רָאִינוּ אוֹתָךְ.
לֹא תָמִיד הָיִינוּ קְרוֹבִים כָּל כָּךְ.
אֲבָל לִפְעָמִים בַּקַּיִץ,
בְּלַיְלָה אָפֵל,
יָשַׁבְנוּ אִתָּךְ וְהָיִינוּ בְּרֹאשׁ.
וְאָהַבְנוּ אוֹתָךְ
כָּכָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

הָלַכְנוּ אִתָּךְ הַרְבֵּה בָּאֵשׁ וְקְצָת בַּמַּיִם.
נִכְנַס לָנוּ הַרְבֵּה חוֹל בְּתוֹךְ הַנַּעֲלַיִם.
רָצִינוּ לִחְיוֹת בַּעֲדֵךְ. לֹא לָמוּת.
וְאִם מִישֶׁהוּ עָשָׂה פֹּה טָעוּת
זֶה אֲנַחְנוּ וְלֹא אַתְּ
זֶה אֲנַחְנוּ וְלֹא אַתְּ.
תּוֹדָה לָאֵל.
וְהַכֹּל יִהְיֶה בְּסֵדֶר.
הַכֹּל יִהְיֶה בְּסֵדֶר גָּמוּר. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

אָנוּ בָּאנוּ אַרְצָה וּפָתַחְנוּ חֲשְׁבּוֹנוֹת
אָנוּ בָּאנוּ אַרְצָה לִבְנוֹת וּלְהִבָּנוֹת.
וְהָיוּ כְּאֵלּוּ שֶׁרַק נִבְנוּ.
הָיוּ כְּאֵלֶּה שֶׁמָּכְרוּ וְקָנוּ.
וּמָה אֲנִי אַגִּיד לָךְ. זֶה קְצָת קִלְקֵל.
אֲבָל אַתְּ תֵּצְאִי מִזֶּה.
וְהַכֹּל יִהְיֶה בְּסֵדֶר.
אִם אַתְּ מְבִינָה לְמָה אֲנִי מִתְכַּוֵּן.
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

אילת, ההיית או...

שום שאריק שרון משך בזמנו ל- כיוון איסמעליה, לא הספקתי ל- הכיר כל כך את הדרום הקרוב.

וכשהמטוס נחת שאלתי את אשתי איזו נקודה זו, והיא אמרה אילת, ואני אמרתי אהה, אילת. ולקח לי יומיים להבין שאין דבר כזה אילת. יש חלום טכניקולור עם ים וחול וגבעות בסגנון הירח, אבל אין אילת. אחד בלי חוש הומור אמר: חיי חבר'ה הנה אילת, ומאז קוראים לזה אילת.

במקום לקרוא לזה חלום. במקום להגיד יה־איללה איזה יופי! בואו נשאר פה לתמיד!

ואני מאמין שעוד יבואו ימים, שנוכל לדבר על כל מיני מחדלים נפלאים כמו מחדל אילת. זה יהיה יום גדול כאשר הממשלה תתכנס ותעלה על סדר יומה איזה היום דרושי שניתן להגשמה בצורה כה פשוטה ונהדרת.

יש שם ים כמו מראה. ואתה יכול לצלול למעמקיו ולהתידד עם דג הזהב. החוף הפתוח כולא תקווה לעולם חדש ופתוח. ורפי נלסון שם עינו בכוס, ומאז העין נעלמה לו, והוא שותה ושותה עד שיגיע לקרקעית הכוס, וימצא את העין שלו. וכשאתה חושב על כך ברצינות. פעולה מיותרת לגמרי כשאתה באילת, אתה מוצא שזהו באמת אחד המקומות הנפלאים ביותר בעולם. ואתה כבר היית בכמה מקומות נפלאים ביותר. ותמיד יהיה איזה סנוב אדום-לחיים שיגיד לך שטהיטי זה מקום קריר יותר ובשבנאי יש יותר אוכל סיני. אבל, תאמינו לי, חופה של אילת הוא אחד המקומות הנכונים ביותר להיורק. לעצום את העינים, להיות אתה לאיזה שבוע או שבועים, ולחזור לכלא המהוב שבנו לך בשפלת החוף, או בסביבות ראשון לציון.

בטח שאני לא אהיה חתיכת מקורי מחורבן אם אני אגיד עכשיו שבכל מקום אחר בעולם, חוף כמו אילת היה מזמן הופך להיות מוקד תיירות ועיר נופש מספר אחד של המדינה. אבל הנה אמרתי את זה. די במקוריות, ואני מאמין שזה אפשרי וכדאי, ואני אפילו יכול לנגוע עם עטי באף של המחדל המקסים הזה. אני בטוח שהבעיה העיקרית היא שתושבי אילת פשוט לא אוהבים את התיירים והאורחים שבאים אליה, וזהו שורש המחדל הלז.

במדינות נחשלות כצרפת, איטליה ומיאמי ביץ׳, במדינות טוטליטריות כספרד, יוון ופלמה דה מיורקה, התייר הוא מלך וכל הכבוד לנח ולאורחים שבאו מחוץ. ערים שלמות מתמלאות מענף התיירות שהסך כבר יודע בזוית ובשגע האנשים שגרים באותם אתרים עתיקי תיר וירח, מחכים בכליון עינים לכל אורח שיתגם ? הרבה שהוא רצוי ומצוי, ועריו מינטתב. הם עושו הכל כדי שתרגיש נוח שהיה לך טוב שתבוא שוב בקיץ הבא ובקיץ בעוד שנתיים עם אשתך והילדים והסבתא של אשתך.

אבל לא באילה. באילת יושבת אוירה של זרות בין התושבים לאורחים, בין הפועלים הגרים בעיר ואלה שבאו להשתזף שם ולשתות בירה זו לגביע הביתה. כאילו קמה שם איזו תנועת מחאה הפגנינה עם שלטים בנפל התעשה של שם אילת. עם שירים. אנחנו לא צריכים אתכם פה!" שוטרים עם כלבים גדולים מחפשים חשיש על החוף מבית אלפא עד נהלל ועד נועיבה, וזרועות הבטחון בילו חוריית היפים על החוף ופתחי במצוד. ושנים שכבר התחילו להבין את המקום אתה מריח כבר איזה ניחוח ירקוני על יד בקעת הירח. סיור בודד רך בעיר יראה לך עיר ללא כל יחס לרצועת החוף המרהיבה שאין נפלאה ממנה בארץ הקודש שבה ים העם היהודי וכו׳. וכך אחרי יום של רביצה כשגעת על החוף הלא נורמלי — אתה חוזר אל בתי מלון ריקים לרחצה ללא כל הצדקה, אל אוירת הבטחון והתהדנות הגלילית המצויה.

אני כותב כל זאת לא כדי לבקר. זו גם לא סאטירה. פשוט התאהבתי במקום. והייתי רוצה שגם שר התיירות יתאהב בו קצת. גיליתי מקום בארץ שבאמת יכול להיות אור לגויים ושמיש ליהודים. ועל ידי הסברה, פירסום מתאים וטעם טוב, יכולה אילת להיות המקום היפה ביותר בתבל. או לפחות מקום שני. פרטים אצל רפי נלסון.

ממשלת צלליות

ברתי שוב ושוב על הרשימה הסופית ולא האמנתי למראה עיני.

אנשים חיורים, עסוקים וכדאיניקים. כסאות מהלכים. שום נקודת אור אינטלקטואלית, שום תקווה לברק או לחכמה או לפיקחות. כי אם ידלין ועופר הם ישרים, אז גם ברוך ג׳מילי יכול לקבל איזה תיק קטן. הוא היה רסיר — לא?

ומעל כולם, כענן קדוש, ניצב האיש הזה עם התאבון הגדול. יגאל אלון. מסביב יהום הסער אך ראשנו לא ישח.

שוב הם פרקו את הממשלה והרכיבו את הסלמ״ח.

פירסומת למורה נבוכים

זמן האחרון הרדיו משדר קריאת למורים, פירסומת בין השירים, בין קוקה קולה לשוואפס ובגינה צהובה, יש גם ג׳ינגלים למורים.

אם אתה רוצה להיות מורה — התקשר ולא תתחרט. המורה המשפחתי עם המכסובב. המורה שהסם תחליט. מורה שלא יורד במים ולא קופץ מחלונות. ניסיתי הכל, אבל הוראה טובה יותר, טעימה יותר...

עכשיו, לי אין שום טענות למורים. כי אני מכיר אותם כבר הרבה זמן, אין לי כל טענות לבריחה שלהם מהחלונות. כי אין אדם שיכול לשפוט מצבים כאלו אם הוא לא נמצא בתוכם. וההתנפלות על המורים תיחח עוד חלק בלתי שמור מההיסטריה האלימה. אני מתפלא שאף אחד לא כתב ותציע להחיל עליהם את עונש המוות.

המורים, הם אף פעם לא היו מי יודע מה. ועכשיו הם קיבלו את ידלין בתור שר. כנראה באמת לא מגיע להם יותר מזה.

יהונתן גפן

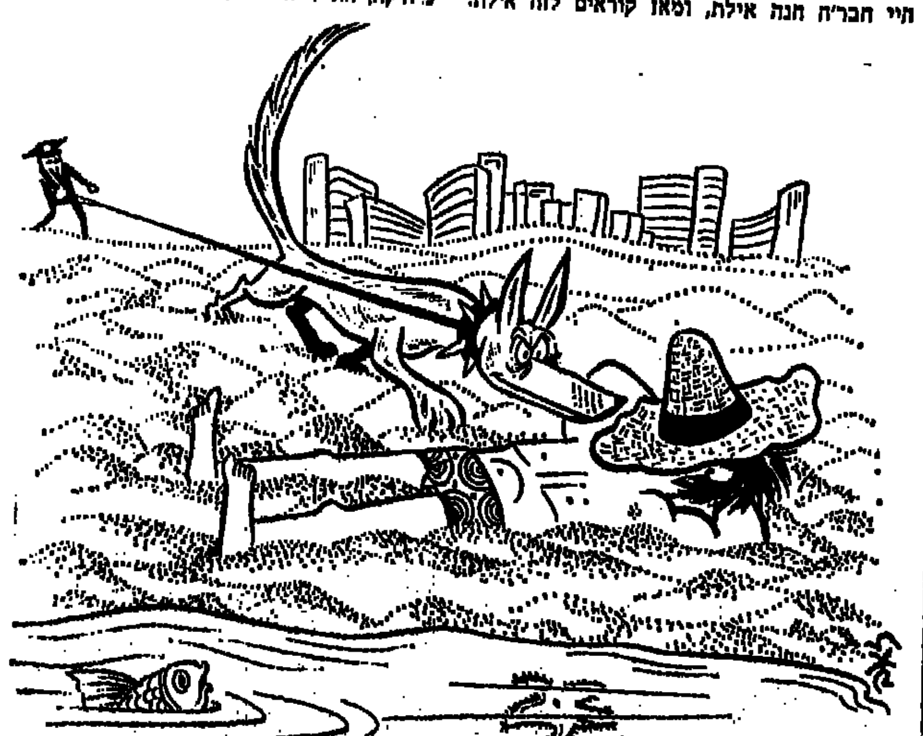

החשיפה: ווטרגייט (3)

הקרנות הסודיות של אנשי ניכסון

מאת קרל ברנשטין ובוב וודווארד

כאשר נתגלה כי צ'ק על 25 אלף דולאר שנועד לקרן מערכת הבחירות של הנשיא ניכסון בשנת 1972, הגיע לחשבון־הבאנק של אחד מחמשת הפורצים למשרדי המפלגה הדימוקראטית בבנין ווטרגייט בוואשינגטון, עלו שני הכתבים של „וואשינגטון פוסט", קארל ברנשטיין ובוב וודוורד, שעסקו בחקירת שערורית ווטרגייט, על עקבות חדשים. הם גילו הרבה פחד וחשדנות בקרב אנשי הנשיא, וחשפו מקורות שסירבו להזדהות. בינתיים חקרה לישכת ביקורת־החשבונות הפדראלית את מקור הכספים של „הוועד לבחירת הנשיא בשניה".

יום יום טילפן וודוורד אל החוקר מטעם לישכת ביקורת־החשבונות כדי לשמוע, איך מתקדמת ביקורת החשבונות של קרן הבחירות של ניכסון.

„מאות אלפי דולארים בכסף מזומן שלא דווח עליהם", אמר לו החוקר יום אחד. למחרת אמר: „קרן גזילה של כסף מזומן". וודוורד נמנע בינתיים מלפרסם את הדברים, ובכל יום שעבר בלא פירסום, ראה החוקר חרות יותר לעצמו לדבר באוזניו.

ב־22 באוגוסט, היום השני של ועידת המפלגה הרפובליקנית במיאמי, פורסמו התוצאות הראשונות של הביקורת מטעם לישכת ביקורת החשבונות בעמוד הראשון של ה„פוסט". בכתבה, שהיתה מבוססת בעיקר על שיחותיו של וודוורד עם החוקרים, נאמר כי לישכת הביקורת הגיעה לכלל מסקנה ש„הוועד לבחירת הנשיא בשניה" השתמש שלא כשורה ביותר מחצי מיליון דולאר מכספי מערכת הבחירות — ובכלל זה לא פחות ממאה אלף דולאר שהוחזקו ב„קרן בטחון" שלכאורה איננה חוקית. את הדין וחשבון של לישכת הביקורת עמדו לפרסם אותו יום. אך שעה לפני מועד הפרסום המיועד הודיעה לשכת הביקורת לאמצעי הביקורת, שיהיה עיכוב.

וודוורד טילפן אל החוקר של הלשכה ושאל מה קרה.

„לא תאמין, — אמר החוקר, — סטנס (מוריס סטנס), היושב ראש לעניני מימון של הוועד לבחירת הנשיא בשניה, טילפן אל המנהל שלנו וביקש ממנו שיבוא למיאמי, אל הוועידה, כדי לקבל חומר נוסף... כמובן, מוכרח היה לנסוע. הם פשוט לא רצו שהדין וחשבון יתפרסם היום — ואינני יכול להאשים אותם".

אותו ערב עמדו לבחור במיאמי בריצ'ארד ניכסון כמועמד המפלגה הרפובליקאנית לנשיא ארה"ב בפעם השניה.

השופט ריצ'י מטלפן ל„פוסט"

באותו 22 באוגוסט ביטל שופט בית־המשפט המחוזי הפדראלי צ'ארלס ריצ'י, שדן בתביעת הנזיקין האזרחית של המפלגה הדמוקראטית בסך מיליון דולאר בשל הפריצה לבנין ווטרגייט, את החלטתו הקודמת והודיע, שכל העדויות בפרשה זו, שניגבו לפני המשפט, לא יפורסמו עד השלמת כל ההליכים. לכן אי אפשר היה לפרסם לפני מועד הבחירות את ההצהרות בשבועה של ג'ון מיצ'ל (שהיה שר המשפטים עד 4 חודשים לפני הפריצה לבנין ווטרגייט ב־17 ביוני), של סטנס ושל אחרים.

שעות אחדות אחרי החלטה זו טילפן השופט ריצ'י אל ברנשטיין במערכת ה„פוסט" ואמר לו: „אני רוצה שיהיה ברור בתכלית, כי לא שוחחתי עם איש בפרשה זו מחוץ לאולם בית־המשפט, ושום עיונים פוליטיים לא מילאו תפקיד כלשהו בהחלטתי".

ברנשטיין נדהם: מעולם לא נפגש בשופט ריצ'י, ושיחת הטלפון הזאת היתה כרעם משמי תכלת.

מאז חזר ברנשטיין ממיאמי לא יכול להוציא מדעתו את 98 אלף הדולארים בצ'קים ממכסיקו, שעברו בחשבון־הבנק של ברנארד באנקר, מנאשמי פריצת ווטרגייט. מדוע דווקא ממכסיקו? לדברי החוקר של לשכת הביקורת, טען סטנס כי מקור הכסף בטקסאס — אבל איש מחוקרי הלשכה לא הצליח לפענח את התעלומה, מדוע הועברו 98 אלף דולאר של תרומות לקרן הבחירות דרך מכסיקו.

בספרדית הדלה, שזכר ברנשטיין מן הגימנסיה, התחיל לחפש בטלפון את עורך דין אוגאריו המכסיקאני, שעל שמו הוצאו הצ'קים הבנקאיים שניתנו לבארקר. בהדרגה נהפך מטרה לחיצי ליגלוג במערכת: „ברנשטיין שוב מדבר ספרדית". הוא היה מטלפן אל בנקאים, אל קרוביו של אוגאריו, אל שותפיו־לשעבר במשרדי פרקליטים, אל לקוחותיו של אוגאריו, אל נציגי־הבנקאות המכסיקאניים, אל המשטרה, אל בתי הספר למשפטים. במערכת כבר התלוצצו, שברנשטיין שמע את כל פרשת ווטרגייט כולה — אבל לא הבין דבר משום שסופרה לו בספרדית.

אולם „הקשר המכסיקאני" של מערכת הבחירות של ניכסון נתגלה בסופו של דבר דווקא באנגלית.

קוראים לזה „הלבנה"

ב־24 באוגוסט טילפן ברנשטיין אל מארטין דארדיס, ראש לשכת החקירות של פרקליט המדינה במיאמי (פלורידה). דארדיס אמר שנתכנסו בידיו ידיעות מעניינות בדבר הצ'קים המכסיקאניים — פרשה מוזרה ביותר שאיננו מוכן לדבר עליה בטלפון. ברנשטיין החליט לטוס שוב למיאמי.

„קוראים לזה „הלבנה", — הסביר לו דארדיס. — אתה מגלגל כסף בשרשרת של חשבונות, עד שאי אפשר לעקוב אחריה עד המקור. המאפיה עושה זאת כל הזמן. גם ניכסון עושה זאת — כך, על כל פנים, טוען היינס, העורך דין של רוברט אלן (ראש ארגון מערכת הבחירות של ניכסון בטקסאס). הוא אומר שסטנס אירגן את כל העניין, ושהוא הגה את הרעיון. לדבריו, עושים זאת גם במקומות אחרים, כי סטנס רוצה שבשום אופן לא יוכלו לגלות מאין בא הכסף.

ריצ'ארד היינס עורך דין ביוסטון, אישר באזני ברנשטיין את התיאור הזה. אמר היינס: „סטנס מנהל מיבצע זה כבר שנים עם ניכסון. בעצם אין בזה שום עוול. כך אדם תורם את תרומתו".

לפי אומדנו של היינס הועברו דרך מכסיקו 750 אלף דולאר, שגייסו סטנס ושני פעילי־המגבית העיקריים שלו בטקסאס, בשבועות האחרונים של מערכת הבחירות עד 7 באפריל. בתאריך זה קיבל תוקף חוק חדש [illegible] ביקורת חמורה יותר על כספי מערכת [illegible]

השיחה היתה בשבת, 26 באוגוסט, [illegible] שהנשיא נבחר למועמד מפלגתו בשניה. [illegible] וודוורד בוושינגטון את הדין וחשבון של לשכת [illegible] החשבונות, ששוחרר סוף סוף לפרסום [illegible] בדו"ח דובר על 11 „עבירות נראות [illegible] החוק החדש והומלץ להעביר את העניין [illegible] המשפטים לשם עיון בהליכים. כן נאמר, כי [illegible] במשרדי קרן גזילה חשאית במזומנים [illegible] דולאר לכל הפחות. בין השאר עברו [illegible] במזומנים של הצ'יק על 25 אלף דולאר, [illegible] מערכת הבחירות של ניכסון, וארבעת הצ'קים [illegible] על 98 אלף דולאר בסך הכל.

ניכסון: שום אדם מסגל הבית הלבן...

שלושה ימים אחרי כן, ביום ג', 29 באוגוסט, [illegible] הנשיא במסיבת עתונאים, כי סטנס הוא [illegible] ופדאנטי מאוד", ולא עוד אלא שסטנס [illegible] העניין „באופן יסודי מאוד מאוד, כי הוא [illegible] שתישאר שום הוכחה שיש בה כדי לרמז, כי [illegible] דקנו בחוק".

הנשיא דחה הצעות למנות חוקר מיוחד [illegible] במיניסטריון המשפטים, וגילה כי היועץ המשפטי [illegible] ג'ון דין, חקר את פרשת ווטרגייט. „אני יכול [illegible] בכל התוקף, כי חקירתו העלתה שבחקירה [illegible] לא היה מעורב שום אדם מן הסגל של הבית הלבן [illegible] אדם מן המינהל המועסק כעת. הדבר המכאיב [illegible] כאלה הוא לא העובדה שזה קורה, כי במערכת [illegible] יש תמיד אנשים חרוצים מדי העושים מעשים [illegible] נים. הדבר המכאיב הוא כאשר מנסים להסתיר את הדבר".

ברנשטיין עדיין עסק בפלורידה בחיפוש [illegible] של ארבעת האנשים ממיאמי שבין [illegible] אותו בוקר שוחח עם אנריקה ואלדור, [illegible] סוכני המקרקעין של פלורידה", שפטפט [illegible] בארקר. אחרי שחרורו בערבות ביקר [illegible] ואלדור שאל אותו: „כלום אינך מודאג?"

„אינני דואג. הם משלמים את שכר הטרחה של פרקליטי" — השיב בארקר.

„מי „הם"?"

„אינני יכול לומר לך".

„הסתלק... לפני שיראו אותך"

למן 17 ביוני דמו משרדי „הוועד לבחירת הנשיא בשניה" למיבצר בלתי־חדיר כמטה של [illegible] לאומי סודי ביותר. מי שבא לשם היה שומר [illegible] מקבל אותו בפתח, בודק אצל צוות [illegible] אם מותר להכניסו, מלווה אותו [illegible] אתו. רשימת מספרי הטלפון של עסקני מערכת הבחירות — גליון אחד ובו יותר מ־100 שמות — נחשב לסוד [illegible] סודי. חוקר של „וושינגטון פוסט" קיבל העתק של רשימת הטלפונים ממכר מעובדי הוועד [illegible] „תבין, אם הדבר ייוודע להם, אני אבוד".

אף אחד מאנשי המטה לא היה מוכן לדבר, אם השיגו אותם בטלפון. לכן התחילו וודוורד וברנשטיין באמצע חודש אוגוסט לבקר אצל „אנשי הוועד" בבתיהם

ג'ון מיצ'ל (מימין) וג'ון ארליכמן: כאשר טילפן ברנשטיין אל מיצ'ל בעניין הקרן הסודית, היתה תגובתו הראשונה: „אלי!"

אנשי ווטרגייט (מימין לשמאל): ג'יימס מק־קורד, הרברט פורטר, ג'ב מקגרודר, מוריס סטנס, יו סלון, ח. ר. הולדמן, ג'ון דין.

בערבים. האדם הראשון, שברנשטיין היתדפק על דלתו, התחנן שיסתלק „לפני שהם יראו אותך". האיש רעד ממש מפחד. פקידה אחרת אמרה: „אני רוצה לעזור", ובפרצה בדמעות הוסיפה „אלי, כל זה נורא" — בעוד היא מסלקת את הכתב מביתה.

בהדרגה התחיל להסתמן מירקם של פרשת הציתות מקטעי מידע, שליקטו השניים מביקוריהם בערבים. אחדים מעובדי „הועד" דיברו על השמדה סיטונית של מסמכים בימים הסמוכים לפריצה בבנין ווטרגייט. אולם הם אמרו כי שמעו זאת מכלי שני ואינם יודעים פרטים.

עיקר הקושי היה להיכנס לדירה או לבית. משנכנסו, אפשר היה לפתוח בשיחה, לפנות אל המצפון, והכתבים יכלו להסגין שהם יצורים אנושיים. הם נהגו להזדהות מיד ככתבי ה„פוסט". אבל בתוך ביתו של אדם לא שלפו את פנקסיהם. הם היו מתחילים לגשת לבעיה מן ה־שוליים:

הדיברו אתך מן הבולשת הפדראלית? (תשובה: „אינני מבין — מעולם לא שאלו אותי דבר"). הנשתפרו הדברים מאז הסתלק ג'ון מיצ'ל? („הסתלק? אולי התפטר — אבל הוא בא לשם שלוש פעמים בשבוע ואומר לפרד לארו ולבוב מארדיאן מה לעשות"). והיו קטעי דברים: „ג'ב (מגרודר) מתנהג כאדם אחוז פחד, כמי שמחר יתמוטט הגג מעל ראשו"... „מישהו סיפר לי שמק־גרגור רצה לכתוב דין וחשבון ולספר כל מה שהוא יודע, אולם הבית הלבן אסר..."

בראשית ספטמבר היתה תקרית שהבהירה לכתבים, כי הפחד של עובדי „הועד" איננו נטול־יסוד. הם השיגו עותק של דו"ח־ההוצאות האחרון של הועד, ובו שמותיהם של כל העובדים השכירים. ברנשטיין ראה שם שמה של בחורה שהוא מכיר, וטילפן אליה להזמין אותה לארוחת־צהרים. היא דרשה שהפגישה תתקיים דווקא במזנון־כריכים, ששם סעדו עשרות מעובדי מערכת הבחירות של ניכסון. בשבתם הסבירה: „עוקבים אחרי. זה מקום פתוח, ולא נעשה רושם שאני בסתירה משהו. איש איננו מוכן לדבר בטלפון. זה נורא". היא סיפרה על מישהי, שפנתה על דעת עצמה אל פרקליט המחוז, „מפני שהבולשת הפדראלית לא הציגה לה את השאלות הנכונות".

„מנהל החשבונות" של מוריס סטנס

הפקידה ביקשה מברנשטיין ללוות אותה ברגל בחזרה אל המשרד, לבל יתעורר רושם שהיא בסתירה. בעוד הם מחכים לעבור את הרחוב בהצטלבות שדרות פנסילווניה והרחוב ה־17, עצר מוריס סטנס את מכוניתו ליד שדרות פנסילוואניה 1701 מעבר לרחוב.

„הוא היה אדם הגון לפני שכל זה התחיל, — אמרה הפקידה. — עכשיו גם הוא משקר. בסדר, אומר לך — אבל זה לא יועיל. ואל תטלפן אלי, ואל תבוא אל ביתי. ואל תשאל שאלות שאין אני יודעת. לארו, פורטר ומגרודר — הם ידעו את הכל על אודות הציתות בבנין ווטרגייט. וכל הפחות שיקרו באזני המושבעים־החוקרים ביחס למה שהם יודעים. וגם מיצ'ל. אולם בענין מיצ'ל זה כמעט רק ניחוש. בידם לכריעת האחרים אתה יכול לסמוך עלי. אני יודעת".

פרדריק לארו, הרברט פורטר וג'ב סטיוארט מגרודר פיקדו בסגל הבית הלבן כדי להצטרף אל הסגל של „הועד לבחירת הנשיא בשניה".

בשעה רבע לערך טילפנה הפקידה אל ברנשטיין וקולה נשמע כמעט היסטרי: „אני מדברת מטלפון ציבורי. כשחזרתי מארוחת הצהרים התנפלו עלי מישהם שראו אותי מדברת עם כתב של ה„פוסט". הם רצו לדעת כל מה שדיברנו. זו היתה מבוכה — יותר אינך צריך לדעת. בבקשה, אל הטלפן אלי יותר ואל תבקר אצלי יותר".

בשעת ערב מאוחרת הלך ברנשטיין לדירתה ודפק על הדלת. „הסתלק", אמרה. וודוורד וברנשטיין הלכו להתדפק על דלתות אחרות. למשל, דלתה של „מנהלת החשבונות", כפי שהרגילו עצמם לכנותה. ב־14 בספטמבר בערב הקיש ברנשטיין על דלת הכניסה של בית קטן באחד הפרברים של וושינגטון: למן אותה ארוחת צהרים עם הפקידה מן „הועד" היתה לו הרגשה כי בעלת הבית הזאת היא האשה שהלכה אל פרקליט המחוז. היא שאל שאלות פה ושם ואמרו לו: „היא יודעת הרבה". היא עבדה אצל מוריס סטנס. ברנשטיין ציפה לראות אשה בשנות היובל, כטוספת שיער — כך דימה לעצמו מנהלת חשבונות. אולם היא היתה צעירה הרבה יותר.

„אלי שבשמיים, — אמרה מנהלת החשבונות, — אתה מ„וושינגטון פוסט". אתה מוכרח ללכת. אני מצטערת".

ברנשטיין פתח בטאקטיקה של „החזקת שטח" — מבקש סיגריה, מתקדם לקחת אותה כדי להכנס לתוך הבית, מסכים להזמנה אחותה של מנהלת החשבונות לשתות קפה.

„אתם חוטרים וחופרים, — אמרה מנהלת החשבונות. — ואתם קרובים למטרה". זו מניין לה? „אני סיכמתי את הסכומים בשבילם. יש לי מכונת סיכום ליד זרועה". אחר כך הוסיפה: „אני נאמנה לשלושה: למוריס סטנס, לבחירת הנשיא בשניה, ולאמת".

כלום סטנס מוכן להקריב את עצמו למען ג'ון מיצ'ל?

„אם תוכל לתפוס את ג'ון מיצ'ל זה יהיה יפה מאוד. אבל אין בידי שום ראיות קבילות בבית משפט שהוא ידע. אולי האנשים שלו, המקורבים אליו, נתפתו לחריצות יתר... כל המעורבים קשורים בוועד הפוליטי, ולא בעניני הכספים". אולם היא לא היתה מוכנה לומר מי ומי, חוץ מג'ב מגרודר, האיש השני בראש „הוועד לבחירת הנשיא בשניה". הסבירה: „אנשים רבים מדי משניתים עלי".

האווארד האנט (מימין) וגורדון לידי: ראשי ה„שרברבים" שפרצו לבנין ווטרגייט, שניהם מעובדי הבית הלבן לשעבר.

כמה כבר שולם? הרבה. יותר מדאי מיליון! הלוא זה היה מידסט אלבסי.

סוף סוף נצליחו העניינים במחשבתו של ברנשטיין, והוא רגז על עצמו על מה שלא עלה להיות קשה הפיסה לפתים: זו היתה הקרן הגזילה במזומנים של היחורית בכספת של סטנס. היה גרוע ניר אחד שעליו נרשמו הסכומים ששולמו מתוך הקרן ושימש יחיד זה הימנד.

[illegible]

ב־15 בספטמבר הוציא חבר המושבעים־החוקרים את כתבי־האישום בעניין ווטרגייט. כפי שהיה צפוי הואשמו האנט, לידי וחמשת האנשים שנעצרו ב־17 ביוני. נגד כל אחד היו כמה סעיפי אישום — שמונה סעיפים לגבי אחדים מהם — בדבר קשירת קשר, פריצה, ועבירה על חוק־הציתות הפדראלי האוסר האזנה אלקטרונית לשיחות. בכתבה ב„פוסט" נאמר, כי כתבי האישום „אינם מתייחסים לשאלות המרכזיות, מה היתה התכלית של פעולות הריגול לפי כתב־האישום, ומי עמד מאחוריהן".

שר המשפטים ריצ'ארד קליינדינסט אמר שכתבי האישום הם גולת־הכותרת של „אחת החקירות הנמרצות, האובייקטיוויות והיסודיות ביותר זה שנים רבות, שהסתעפה בערים בכל רחבי ארה"ב וגם בחו"ל".

אולם ברנשטיין, וודוורד והעורכים במערכת „פוסט" התייחסו בספקנות רבה לחקירה הפדראלית. מדוע לא הוזכרו בכתבי האישום הצ'קים המכסיקניים על 89 אלף דולאר, הצ'יק לקרן מערכת הבחירות על 25 אלף דולאר, והקרן הגזולה של סטנס? אם יש בידי הממשלה אותו מידע, שיש בידי ה„פוסט" — מדוע כתב האישום מוגבל כל כך?

לוודוורד היה מקור ברשות המבצעת, שהיתה לו גישה למידע גם ב„ועד לבחירת הנשיא בשניה" וגם בבית הלבן. זהותו לא היתה ידועה לאיש זולת וודוורד, ואפשר היה להתקשר אתו רק במקרים חשובים מאוד. וודוורד הבטיח לו, שלעולם לא יגלה את שמו או את מעמדו לאיש. הוא גם הסכים שלא לצטט את דבריו אפילו בתורת „מקור אלמוני". שיחותיהם נועדו רק לאישור מידע, שהושג ממקורות אחרים ולהרחבת ה־פרספקטיווה.

וודוורד הסביר פעם הסבר זה לסגן העורך האווארד סיימונס. הוא היה מכנה את המקור „ידידי". אולם סיימונס הדביק לו את הכינוי „קול עמוק" על שמו של סרט פורנוגראפי נפוץ.

כמה שנים לפני כן מצא וודוורד ברחוב דגל אדום קטן צמוד למקל, מן הסוג שמשתמשים בהם נהגי משאיות לסימון הקצה של מטען ארוך. הוא לקח את הדגל הביתה, ואחד מחבריו זקף אותו בתוך עציץ ישן על המרפסת. שם עמד עד היום — ועתה נחפך לדגל איתות. אם היתה לוודוורד שאלה דחופה, היה מזיז את העציץ עם הדגל האדום לאחורי המרפסת. במשך היום היה „קול עמוק" בודק, אם הוזז הדגל, ואם כן היה נפגש עם וודוורד בערב בשעה 2 אחר חצות בחניון תת־קרקעי מוסכם. וודוורד היה עושה את דרכו חלקה ברגל וחלקה במוניות אחדות שהיה מחליף, כדי שיהיה לו בטחון סביר שאין עוקבים אחריו.

ג'בי סטון: „זהו בית של אנשים ישרים"

לעתים נדירות רצה „קול עמוק" בפגישה — ואז היתה השיטה שונה. בוקר בוקר היה וודוורד מעיין בעמוד 20 של „ניו־יורק טיימס" שהיו מביאים לדירתו לפני שבע בבוקר. אם היה מצוייר עיגול מסביב למספר

(סוף בעמוד 33)

יתרון 10000

אשתי תהיה סוף-סוף מרוצה-
פתחתי חשבון "יתרון 10000" בדיסקונט

כשהצטברו לנו 3,400 ל"י היא אמרה לי-
"הפעם לא נשמור בגרב"- אז הפקדתי בחשבון
"יתרון 10000" של דיסקונט- הם באמת מאד
סימפטיים. הם נותנים 10% מהכסף כמענק
מיידי.
חוץ מזה- כל הסכום, גם החסכון וגם המענק,
צמוד למדד, יש גם ריבית מצטברת והכל פטור
ממס.

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

בנק ברקלים דיסקונט בע"מ

"יתרון 10000"-חסכון בתשלומים חדשיים החל ב-50 ל"י לחודש או חסכון בהפקדות חד־פעמיות החל ב-100 ל"י ועד 10.000 ל"י.

אתם מוכרחים לקרוא מודעה זאת!
ואז תבינו מדוע עליכם לרכוש דוקא
תנור "פילוט אינדסיט"

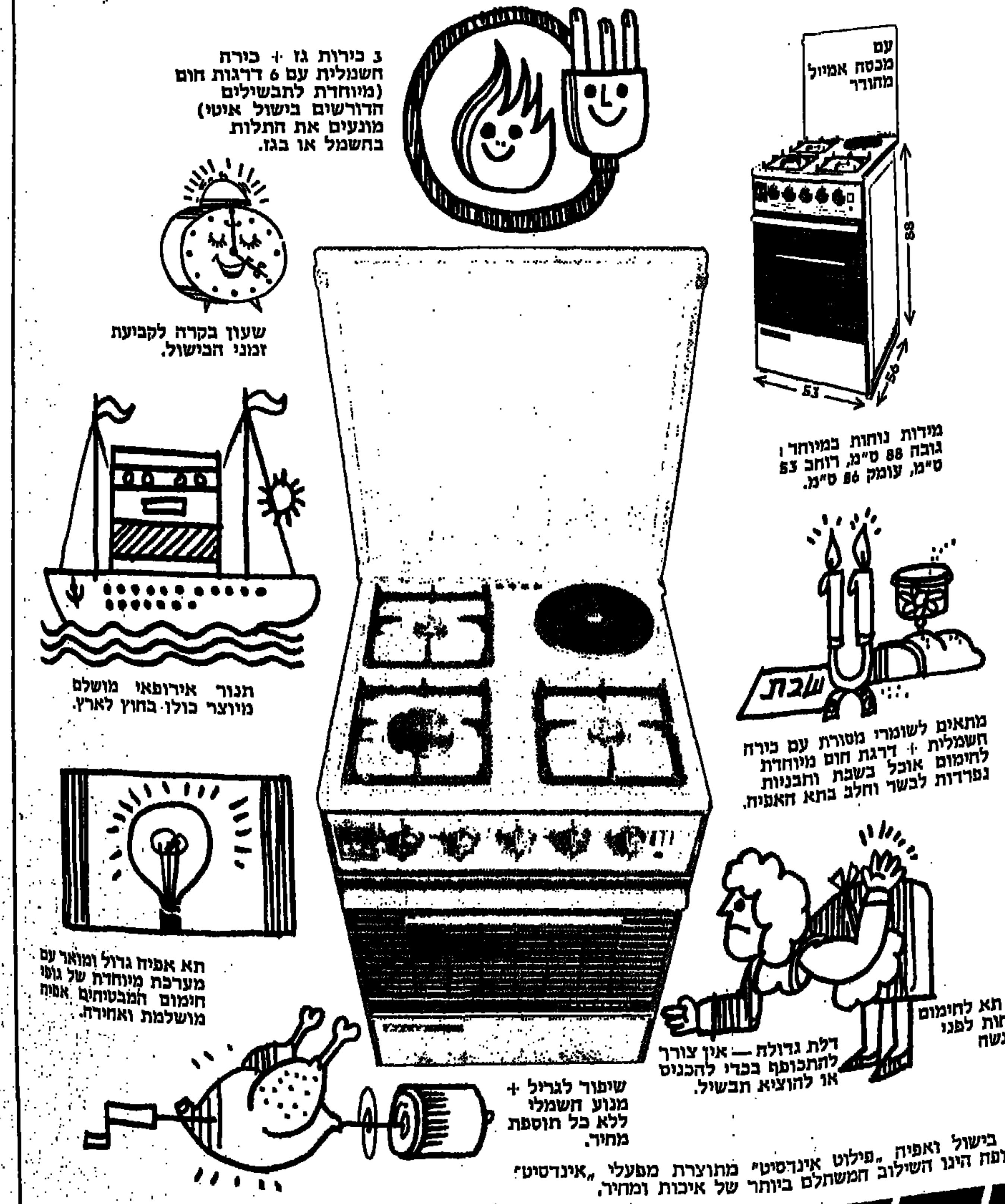

תנור בישול ואפיה "פילוט אינדסיט" מתוצרת מפעלי "אינדסיט" באירופה הינו השילוב המשתלם ביותר של איכות ומחיר.

INDESIT פילוט

פרסום אסלינגר-דנציגר

אבות ובנים לאור המלחמה

הג'ינג'י מן התותחנים ועמיקם מן הקיבוץ

מאת לוי יצחק הירושלמי

צילם אסף קוטין

הם הולכים זה בעקבות זה — בחיים האזרחיים כבחיי הצבא. האב — בנו של קבלן מימי „תל-אביב הקטנה" — הלך בשנות בחרותו לשדות עמק-הירדן כחבר דגניה ב'. לימים — חזר אל הכרך הגדול ושלח ידו בקבלנות-בניין. הבן — שגדל על ברכי סבא ואבא הקבלנים — הינו חבר קיבוץ מגל.

האב — סגן-אלוף (מיל.) יהושע ברמן, יליד רוסיה (1921), שהוריו עלו ארצה בהיותו בן תשעה חודשים — הוא „שועל-מלחמה" ותיק. הוא כבר לא מונה את מספר המלחמות שלקח חלק בהן מאז הצטרף ל„הגנה", התנדב לבריגאדה ועד היום הזה. הוא לא תיאר לעצמו, שגם בנו, עמיקם, שנולד בדגניה בשנת 1947, יספיק להשתתף במלחמות כה רבות (שלוש במספר) בתקופה כה קצרה. במלחמת-„קדש" לחם יהושע ברמן ברפיח ובאל-עריש — במלחמת ששת הימים לחם עמיקם באותם מקומות. במלחמת ההתשה היו שניהם, יהושע ובנו עמיקם, בבקעה ובתעלה חליפות — כאשר האב היה בתעלה הבן היה בבקעה ולהיפך. במלחמת יום הכיפורים לחמו שניהם כמילואימניקים — יהושע בצפון ועמיקם בדרום.

„קבלן לא בורגני"

אף-על-פי שבני-משפחת ברמן הם קבלני-בניין — „האווירה בבית לא היתה בורגנית", מציין יהושע, ששמו הולך לפניו כ„ג'ינג'י ברמן מהתותחנים". הוא עצמו קיבל חינוך חלוצי. למד בכפר-הנוער בן-שמן — (שם הדריך שנה אחת את שמעון פרס), עבר הכשרה בדגניה ב', נמנה עם מייסדי קבוצת „הדסים", שירת בבריגאדה בדרגת סרג'נט (סמל), הצטרף כחבר לקבוצת דגניה ב' ושירת בצה"ל עד שנת 1951. הוא לא רק לוחם ותיק, אלא גם תותחן ותיק מאוד. כבר בבריגאדה צורף לגדוד תותחנים ובמלחמת השחרור נמנה עם מייסדי חיל התותחנים, וכתותחן לחם עם חטיבות הנגב, גבעתי ואלכסנדרוני. מעבר לשירות-מילואים קיבל לידו את הפיקוד על הגדוד הראשון, או השני של תותחני מילואים, ומאז הוא מפקד עליו. במיבצע „קדש" [illegible] בדרום, במלחמת ששת הימים — [illegible] משולש, ואילו במלחמת יום הכיפורים — אשר בשבילו [illegible] ב-10 באפריל השנה — לחם [illegible] הגולן וזמן לא-מועט נמצא [illegible].

גם בביתו-שלו שם את הדגש על החינוך החלוצי. כמי שנמנה עם מייסדי נח"ל (יחד עם משה נתן, יוסף פונדק, שושנה גרשונוביץ, אהרן דרון ואחרים) רווה הוא נחת [illegible] מבנו, עמיקם, שלאחר [illegible] את בית-הספר המקצועי [illegible] הלך לנח"ל (מוצנח) והקים את ביתו בקיבוץ מגל. בשביל עמיקם [illegible] — בטחון והתיישבות הם שני [illegible]גים שלובים זה בזה. באין התיישבות — אין בטחון, ובאין בטחון — אין התיישבות. זו דעתו [illegible]. במלחמת ששת הימים לחם [illegible] של „רפול" שבאוגדתו של ישראל טל. במלחמת-ההתשה היה [illegible]שון — לעיתים בתעלה ולעיתים בבקעה. במלחמת יום-הכיפורים לחם [illegible] חטיבתו של דני מט, שצלחה את התעלה.

יהושע ועמיקם ברמן — יש להם הרבה מן המשותף. לא זו בלבד שהם דבקים בבטחון ובכל הקשור בה, אלא הם נושאים בליבם אהבה גדולה לקיבוץ. הקבלן יהושע ברמן — כבנה בנייני-ציבור בתל-אביב — מצטער צער עמוק על עזיבתו את הקיבוץ ומוכן בכל יום לחזור אליו. בנחת צחוק הוא מעיר: „אסתר (רעייתו) הוציאה אותי מהמשק. היא היתה לבנה. הייתי אז בקבע. היה לה קשה". אסתר (לבית וולשטיין), שנישאה לבעלה בשנת 1946, מודה בכך ומוסיפה: „אבל בשביל זה שלחתי את הבן שלי למשק מגל". שניהם משוכנעים, כי ביום מן הימים עוד יחזרו לחיות חיי קיבוץ.

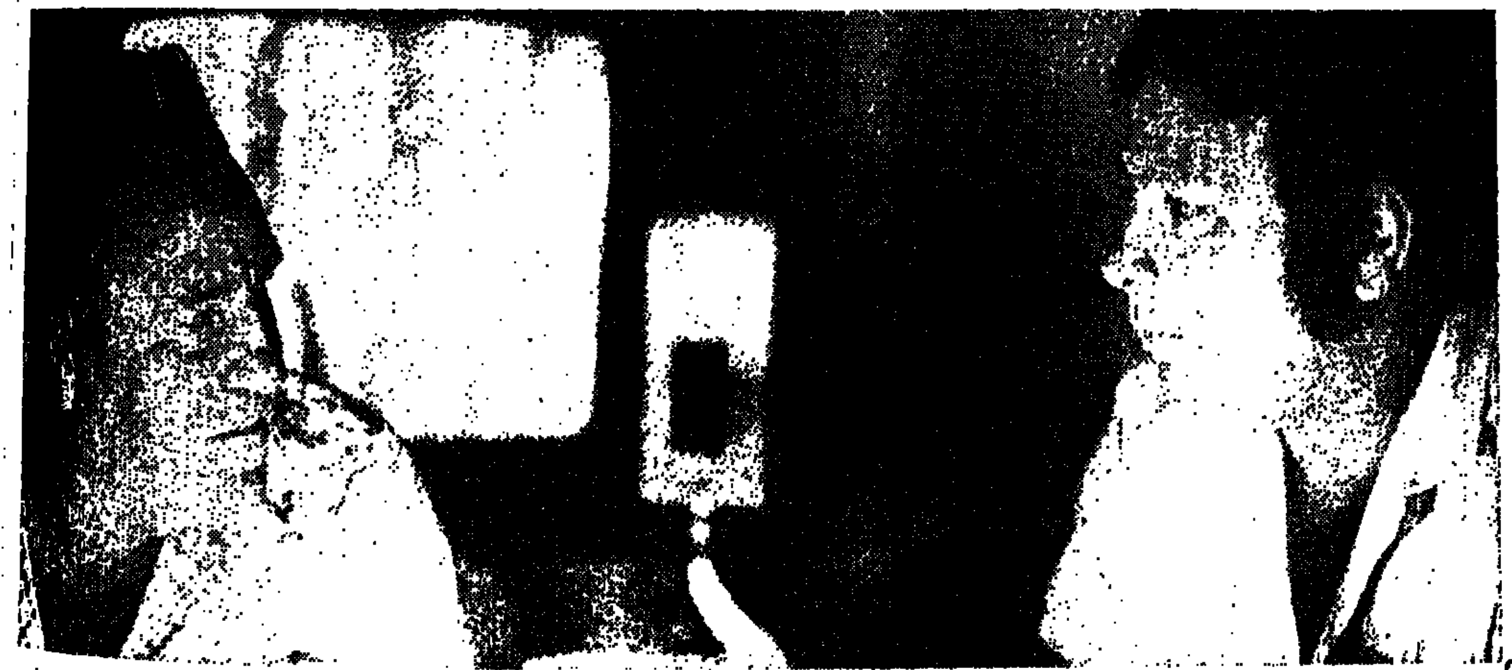

האב והבן: „לחזור אחרי ששה חדשים בצבא לחיי החולין ולכל השטויות הסובבות אותנו — קשה", אומר הקבלן (סא"ל מיל.) יהושע ברמן לבנו עמיקם, חבר קיבוץ מגל.

„זה לא תורי לשמור"

אני: לחמתם כבר יחד בשתי מלחמות — ועם ההתשה: שלוש מלחמות. האם נפגשתם בשתי המלחמות?

יהושע ברמן: בשדה קרב לא נפגשנו. במתנה שקדמה למלחמת ששת הימים — זה היה בשבת האחרונה שלפני המלחמה, אשר פרצה ביום ב' — הורדתי פלוגה מהגדוד שלי לרחוב[illegible]. באותה הזדמנות חיפשתי את הילד שלי. לאחר מאמצים גליתי אותו

עמיקם ברמן

„הרגשנו ריב הקצינים למעלה"

מלוכלך ומזוהם פרוש באזור צאלים מתחת לרשתות ההסוואה. במקרה נסעתי עם קצין האפסנאות שלי, שהיה לו ציוד באוטו, הפשטנו את הבן ערום והחלפנו לו את הבגדים מכף רגל ועד ראש. נתנו בגדים חדשים גם לכמה מהחבר'ה.

במלחמת יום-הכיפורים לא היה לי שום קשר עם עמיקם בני. גם לאשתי לא היה קשר אתו, אלא בעקיפין. ביום הצליחה הייתי במקרה במיפקדת חיל-התותחנים. שם סיפרו לי על הצליחה וגם נאמר לי מי צולח. היתה לי הרגשה שהבן שלי ביניהם. לא היתה לי ידיעה, רק הרגשה. בדרך חזרה לצפון קפצתי הביתה. זו היתה קפיצתי היחידה במהלך המלחמה. אך לא דיווחתי לאסתר אשתי על הצליחה. כמובן, התעניינתי בכל מהלך הקרב בדרום. אבל לא יכולתי להשיג ידיעות על הבן. בהפסקת-האש טסתי למטה, בדרום, וחיפשתי אותו שם כל היום, אך לא מצאתי. הייתי מוכרח לחזור לתפקידי. נפגשתי אתו לראשונה חודש לאחר הפסקת האש. אבל אחר הפסקת האש כבר היה לי קשר אתו באמצעות האמא והדואר. הפגישה הראשונה אתו היתה קצרה מאוד. קפצתי הביתה ללילה. הייתי מוכרח לחזור מוקדם בבוקר, כי היתה מתיחות גדולה בצפון. גם עמיקם בא במקרה, לראשונה, אותו לילה הביתה, ואף הוא צריך היה לחזור בבוקר. לפני שיצאתי לצפון — זה היה ב-4 בבוקר — הערתי אותו, מתוך השינה

היא צעקה: „זה לא תורי לשמור". [illegible]

ד"ש באמצעות כתבה בעתון

עמיקם ברמן: [illegible] מאבא קיבלתי באמצעות עתון כי נתפרסמה כתבה [illegible] על הג'ינג'י [illegible] התותחנים [illegible] את תל-אביב ובצבא הוא [illegible] עם תותחי[illegible] את דמשק. היה הבנה, שהדובר באבא. כי ג'ינג'י שהוא גם תותחן וגם קבלן יש רק אחד. זה היה בערב הצליחה. קראתי, התרגשתי והעברתי את הקטע [illegible] שלי. האמת היא, שלא דאגתי לאבא בכל המלחמה הזאת. במלחמת ששת הימים דאגתי לו. אז הייתי טירון. הפעם סמכתי על אבא שהוא שועל מלחמה ותיק.

יהושע ברמן: במלחמת ששת הימים דאגתי לו. ידעתי על המלחמה הקשה ברפיח ושהוא נמצא שם. אז היה לי קשר טוב עם נציג התותחנים במטכ"ל וקיבלתי דיווח שוטף. תמיד הסתכל ברשימת הנפגעים ואמר: הכל בסדר. במלחמה זו — שהיתה בשבילי יותר מאומצת והיתה לי תעסוקה מלאה יום ולילה — היה לי בטחון, שלא יקרה לו שום דבר. אני לא יכול להסביר את זה. אבל היה לי בטחון מלא שעמיקם ייצא חלק.

אסתר, הרעיה והאם, היושבת מן הצד ונאזינה לשיחה, מתרגשת מעט ומבקשת רשות „להגיד מלה". ה[illegible]

יהושע ברמן

„המחדל הגדול — חינוכי-חברתי"

[illegible]

אני: [illegible] ביותר?

יהושע ברמן: בגיזרה זו היתה הקשה והמאומצת ביותר. אף על פי שבמלחמת השיחרור [illegible] ולא היה לנו צבא [illegible]. הפעם היו קרבות קשים ואכזריים ביותר. לי אישית היה רגע קשה ביום השלישי של המלחמה. זה היה יום ריב קשה מאוד. אני פיקדתי על גדוד של תותחים. תוך מהלך הקרב, בו ירינו ללא הפסקה, נתקצרו הטווחים. לפעמים הגענו לטווחים שכבר לא יכולנו לירות בגלל [illegible] של הפגזים. ההתקדמות כמעט אולה לנו לגמרי. היה רגע שפנינו לפיקוד הצפון ושאלנו אם [illegible]. אך בבת אחת התנה הקרב. פתאום התחילו לבקש [illegible] ארוך. זה היה הרגע הקריטי. היה מצב שנפלו סביבנו פגזי האויב [illegible]. עד כדי כך היה הטווח הצר. באתה ההפגזות קיבלתי מכה יבשה. אבל זה שום דבר. באותו לילה היו לנו הרבה נפגעים. זה היה קשה, אבל עמדתי בכך, אולי כיום שאני חייל ותיק.

עמיקם ברמן: בשלוש המלחמות שלחמתי — וגם מלחמת-ההתשה היא מלחמה — היו רגעים, או ימים, קשים. בששת הימים עבר הכל יחסית קל, בגלל ההתקדמות המהירה. במחלקה שלי לא היו אז נפגעים. במלחמת ההתשה היה לי לילה קשה במיוחד. זה היה בלילה הראשון שבאתי למעוז בקנטרה. הפגיזו אותנו חזק מאד. זה נמשך שלוש שעות רצופות. לקראת סוף ההפגזה שמענו בקשר, שהמצרים ניסו לעשות פשיטה על המעוז השני. נתנו להם סיוע מהמעוז שלנו וברגע האחרון הצליחו, בעזרת טנקים שלנו, להוציא אותם.

במלחמת יום-הכיפורים היו לא מעט רגעים קשים. אחד מהם היה כשקראו לי למפקדת החטיבה של דני מט. שר הבטחון צריך היה להגיע לבוקר. זה היה לאחר הצליחה. היינו צריכים ללוות אותו עם הג'יפים. כשהגעתי למיפקדת החטיבה החלה הפצצה מאסיבית מאוד על הפיקוד. זה היה בחורשה ליד הגיבר. קפצתי לשוחה ממש צמוד לדני מט, שחפר במו ידיו את השוחה האישית שלו. כל החורשה עלתה באש. ניצלנו בנס. פגזים נפלו מימין ומשמאל מלפנים ומאחור — ופסחו עלינו. באותו זמן הפציצו גם מטוסים מצריים. אחד הג'יפים שלנו נפגע מפצצה.

ההלם הראשון שלי היה בליל הצליחה — יותר נכון: לפנות בוקר — כאשר המצרים הפגיזו את הגשר והיו נפגעים רבים. פתחו תחנת לאיסוף נפגעים ועזרנו להוציא טנקיסטים נפגעים מטנקים פגועים. זה היה מחזה מזעזע. אחר כך עברנו. המחזות הללו ליוו אותי, אך הם חלפו מהר, כיוון שפתחו בהפגזה קשה עלינו.

המחדלים היו בעורף

אני: סגן-אלוף (מיל.) יהושע ברמן, אתה חייל ותיק, מדוע היו מחדלים במלחמה הזאת?

יהושע ברמן: שאני ותיק — זה נכון, נדמה לי, שאין עוד מג"ד ותיק ממני. אני לא גורס שהיה מחדל

[illegible] לא היתה כמעט מסיבה בלי אלוף.

אני: עמיקם למה היו מחדלים?

עמיקם: אנחנו הרגשנו מיד ריב הקצינים למעלה שהגיע אלינו אפילו דרך הקשר ויותר הגיע באמצעות עיתונות. האמת היא, שהתחילו אצלנו לדבר על מחדל רק לאחר המלחמה. באופן אישי אני סבור, שהרעש על המחדל שהקימו עתונאים וכלי-תיקשורת היה ללא פרופורציה לעומת מה שהיה באמת. וכך הביאו לרפיון במקום לחיזוק.

על מהומת הביגוד

יהושע ברמן: מאמר אחד שהתפרסם בעתון על המחסור בביגוד בצפון עשה מהומה בארץ. וזה עשה עוול גדול, לדעתי, לצה"ל ולישוב מפני שהדברים לא היו נכונים. לא היה מחסור בבגדים. צבא זה לא סניף. צבא נלחם בחזית — וזה בתנאי שדה. הייתי בצבא הבריטי. אני חייב לומר לך, כי מה שקבלנו במלחמה הזאת, בצה"ל, בציוד, בביגוד ובמזון לא היה בשום מלחמה שהשתתפתי בה, ואף לא בצבא הבריטי שהיה צבא של אימפריה גדולה.

אני: עמיקם, אביך קבלן, אתה חבר קיבוץ, האם הליכתך לקיבוץ היא מעין מרד באבא?

עמיקם: לא מרד, להיפך. אני חושב, שאני ממשיך דרך אבא. ואולי גם דרכו של סבא. אמנם, המקצוע של שניהם קבלנות. אבל גם סבא בנה בניני ציבור וגם אבא כך. כשהיו בעיות במבני ציבור — סבא היה מוותר לרוב על כספים.

יהושע ברמן: לא במקרה הלכתי לבן-שמן ולא במקרה אחי הלך למקוה-ישראל, אחות אחת שלי היא בדגניה ואחות שניה בגדרה. אם כי אבא היה קבלן — הרוח בבית היתה חלוצית. הוא היה בין ראשוני סולל-בונה וקרוב לתנועת העבודה. גם אני קרוב לתנועת העבודה. אבל תנועת העבודה של היום מאכזבת אותי. אינני יודע מהי. זוהי להקה של עסקנים.

עמיקם: אני חבר מפלגת-העבודה וחבר מועצת המשמרת הצעירה של איחוד הקבוצות והקיבוצים. בבחירות אפילו ישבתי בקלפי. הצבעתי בעד המערך. אבל עשיתי זאת רק משום שהאלטרנאטיווה נראתה לי חמורה יותר. אני מאוכזב מההנהגה. גם מה-

(המשך בעמוד 43)

גואלם של הרוטשילדים

שלט־האצולה של בית רוטשילד שהוענק לחמשת האחים ב־1822

מאת משה דור

שר־החוץ האמריקני, הדוקטור הנרי קיסינג׳ר, גילה עוד בראשית הקאריירה האקדמית שלו עניין מרובה בדמותו ובמדיניותו של הנסיך קלמנט ונצל לותאר פון מטרניך, המדינאי האוסטרי הגדול, שאשתקד מלאו מאתיים שנה לתולדתו. הדיסרטאציה של קיסינג׳ר — נושאה הוא מטרניך ומדיניות איזון הכוחות שלו, ואולי אפשר להניח, כי קיסינג׳ר למד לא־מעט מן האיש, שעיקר שאיפתו היתה להחזיר, בעקבות מפלת נאפוליאון, את שיווי־המשקל בין המדינות הגדולות ולקיימו.

מטרניך נעשה, כידוע, לסמל הריאקציה, וההיסטוריונים הליבראליים היו נוהגים לידות אבנים במי שהליבראליות והלאומיות היו בעיניו הגורמים הראשיים שהביאו למהפכה הצרפתית ולמלחמות הגדולות, והן עלולות לסכן את השלום גם בעתיד. אבל ברבות השנים — וביחוד לאחר שהתמוטטה הקיסרות האוסטרו־הונגארית במלחמת העולם הראשונה — קמו חולקים על ההשקפה שראתה במטרניך מקור כל רע ואפל. הוא היה — טוענים הללו — מדינאי שמרני, אך לא ריאקציוני, למרות מדיניות־הדיכוי שלו, ואת עמדתו קבע בדרך־כלל לא על־פי עקרון הלגיטימיות אלא לפי מידת היציבות המשוערת של משטר מסויים ולפי העיקרון של שיווי־משקל ומניעת ריכוז רב מדי של כוח בידי מדינה אחת או בידי השלטונות. כיוון שהיה בן המאה ה־18, העריץ את „התבונה" יותר מכל, האמין בחוקים נצחיים הקובעים את חיי החברה והמדינה, והחשיב מדינות ולא עמים. זה היה הטעם להתנגדותו לתנועות הלאומיות.

קשריו של פרידריך פון גנץ

קיסינג׳ר, כמובן, יודע היטב כוחן של תנועות לאומיות, אבל הוא, מסתבר, מבין כהלכה גם חשיבותו של שיווי־המשקל בין המעצמות הגדולות. זאת ועוד: מטרניך, כמו קיסינג׳ר, היה בעל תכונות אישיות שהקלו על הצלחתו המזהירה כדיפלומאט — הוא היה פתוח לבריות, איש־טרקלין ונעים־שיחה, מרבה להתרועע עם נשיאי האצולה ובוטח בעצמו, בעל השכלה

סולומון רוטשילד: תואר־אצולה אוסטרי

מקיפה ושיפוט שקול. אינני בא להוות קו־של־הקבלה בין קיסינג׳ר ומטרניך — האחד הוא, אחרי ככלות הכל, י ה ו ד י שנמלט מפני האנטישמיות החוקפנית ונתעלה בזכות כשרונותיו לכהונת שר־החוץ של האדירה במעצמות תבל, ואילו השני היה אריסטוקראט אוסטרי־למהדרין, שמראשיתו נועד לגדולות, נכנס לשירות הדיפלומאטי בהיותו בן 26, שימש שגריר בברלין ובפאריס, נעשה מיניסטר החוץ האוסטרי ב־1809 וראש ממשלה ב־1821, תפקידים שמילא עד מפלתו ב־1848.

אך דווקא לאציל האוסטרי מטרניך היו קשרים הדוקים עם י ה ו ד י ם בדמות משפחת הבנקאים רוטשילד. יתרת מזאת, קשרים הדוקים לא־פחות עם אדירי־ההון היהודים הללו היו ליד־ימינו ומזכירו, פרידריך פון גנץ, הפובליציסט הגרמני־אוסטרי, שתחילתו בשירות פרוסיה והמשכו בזה של אוסטריה. אם מטרניך היה בעל סמכות עצומה בווינה, ולימים נעשה לקאנצלר „אבסולוטי" המכהן בחצרו של קיסר חלש — גנץ היתה לו השפעה רבה על מיניסטר החוץ וראש הממשלה, שהוא עבד אתו למן שנת 1812. שרוי להניח, כי פרידריך פון גנץ היה שותף בעיצוב הרעיונות, שהינחו את מטרניך, אם כי לא תמיד הסכים אתו. גנץ נטה בימי נעוריו לאידיאות של המהפכה הצרפתית, אך כעבור זמן קצר שינה את דעתו ונמנה עם מתנגדיה המובהקים. מי שהיה תלמידו של הפילוסוף קאנט התרחק גם מתורת רבו ומעקרונותיו המוסריים והמדיניים: הוא היה רודף־בצע ללא־תקנה, להוט אחרי תענוגות בחיים הפרטיים ומצדד הריאקציה בפעילות המדינית. גנץ, שנולד ב־1764, היה קשיש בשבע שנים ממטרניך, ומעולם לא טרח להסתיר את תאוות־הממון שלו: הזדמנויות להשביען לא חסרו לו. הוא שימש מזכיר במו״מ בין ראשי המעצמות הגדולות בקונגרס וינה (1815), ניסח את החלטות הקונגרס, השתתף בקונגרסים של „הברית הקדושה" שבאה לעולם אחרי ועידת וינה, והיה בר־הכי בשבילי המדיניות האוסטרית והאירופית. המתנות זרמו אליו — בשפע ובהתמדה, גם הרוטשילדים ידעו לנצל את המזמנות של הפובליציסט המוהיר, ובמאוחר כל דבר יצא נשכר גם העם היהודי.

והנה, באלה הימים יצא ספר עב־כרס על־אודות ההיסטוריה של הרוטשילדים, פרי־עטה של העתונאית האמריקנית, תושבת אנגליה, וירג׳יניה קאואלס. דברי־ימי המשפחה המפוארת הזאת כבר הולידו כמה וכמה מחקרים מרתקים — „הרוטשילדים" של פרדריק מורטון הוא אחד היפים שבהם — אולם בספר הנוכחי באה הגברת קאואלס לחדש, כי פרידריך פון גנץ הוא יהודי. נדמה לי, כי בכך הגזמה מרובה.

„עט להשכיר" או „העט של אירופה"

אילו היתה קביעתה נכונה — היתה קופץ עליה כמוצא שלל רב. הנו כ־נמשכם: יד־ימינו של מטרניך היה יהודי — ויהודי הוא גם שר־החוץ של ארה״ב, מעריצו של מטרניך. אבל, בדקתי ומצאתי, כי וירג׳יניה קאואלס אינה צודקת. פון גנץ לא היה יהודי — אפילו היא מביאה מפי דיזראלי, — שמינויו של גנץ למזכיר הקונגרס של וינה, שבו נקבעו היסודות של הסדר החדש באירופה שלאחר־נפוליאון, היא הוכחה להשפעתם המוזמדת של היהודים על גורל המין האנושי.

גנץ, יליד ברסלאו, היה מצד אביו חוטר לבורגנות הפרוסית, ואילו מצד אמו שאר־בשר רחוק של מיניסטר פרוסי בשם אנציליון. הרוטשילדים „קנו" אותו סופית בקונגרס אאכן ב־1818, שהם ניסו לשווא להחדיר אל טרקלינו — כלומר, לחדור דווקא אל־רו, אך האריסטוקראטים בני האומות השונות התכחשו אל המיליונרים היהודיים, עד אשר סייע להם פון גנץ „לשבור" את החרם החברתי. אף כי גנץ ניזון בקסם לבלי שיעור, אף כי נאפוליאון יכול היה לכנותו כמו „עט להשכיר" — גנץ הוא כינה את חסידיו שקראו לו „העט של אירופה", — ואהב בגדים נאים, משקאות, נשים יפות. הוא קשר קשרי [illegible] עליון, היה תועמלן מצוין — [illegible] הוא היה איש יחסי־הציבור הראשון של המאה התשע־עשרה. [illegible] „לבנות" כל אחד ואת הכל [illegible]

מרבים להשוות את שר החוץ הנרי קיסינג׳ר למדינאי האוסטרי הנודע הנסיך מטרניך. ספר חדש על בית רוטשילד זורע אור על קשריו ההדוקים של הנסיך ושל עוזרו פון גנץ עם בני משפחת רוטשילד

הנסיך מטרניך
תועלת הדדית

פרידריך פון גנץ
עסקות נעימות

אופנה, לחנוך זרם, להקנות מהלכים לאימרת־כנף. הוא היה לא רק מזכירו של מטרניך אלא גם יועצו הכספי. אף כי מתיימר היה שיש לו ידיעות מעמיקות בתחום המימון, היה עיקר עניינו בנושא זה כיצד לצבור אותו לעצמו.

הרוטשילדים התרכזו איפוא בפרידריך פון גנץ. כאשר ביקר בפראנקפורט — מוצא המשפחה ובסיסה המרכזי בשנים ההן — לפני קונגרס אאכן ואחריו, עמד בקשר יומיומי עם הרוטשילדים. לאחר כמה „עסקות נעימות" הבטיח גנץ להפעיל את השפעתו על מטרניך כדי להקל על גורל יהודי פראנקפורט, שלמן תבוסת נאפוליאון פקד אותם שוב הדיכוי הישן.

אבל הרוטשילדים לא הסתפקו בכך. המילווה הצרפתי הגדול של שנת 1817, שבא לאפשר לצרפת לפצות את בעלות־הברית המנצחות — רגלי הרוטשילדים נדחקו ממנו, אף־על־פי שבמרוצת המלחמות הנאפוליוניות היו נצרכים רבים לכספם. בקונגרס אאכן נכחו שניים מבין חמשת האחים לבית רוטשילד — שלמה (סולומון), שזמן קצר אחרי־כן עקר לווינה, וקארל, שעתיד היה להשליך עוגן בנאפולי. נציגי בית רוטשילד, בשיתוף עם שלושת האחים האחרים — אמשל מפראנקפורט, נתן מלונדון ויעקב (ג׳יימס) מפאריס — החליטו להשתתף במילווה על אפס ועל המתם של הגויים, והם אמנם עשו זאת בחוללם משבר נורא בשוק אגרות־החוב של הממשלה הצרפתית. כאשר עמדו האצילים לפשוט את הרגל — נתחוללה התחנוכה. פון גנץ בחש כה וכה, הרוטשילדים הוזמנו רשמית להשתתף במילווה, הנסיכים האירו פנים באולמי הנשפים אל הבנקאים היהודים ונשותיהם.

בית דוטשילד נוטיל עוגן בווינה

כאשר עבר סולומון לווינה, נהנה מחסדו של מטרניך, ובחסותו אף הפיק את המילווה הממלכתי האוסטרי בדמות מפעל־פיס ראשון בסוגו במדינה ההיא. עוד קודם לכן, אחרי מאבק עז, קיבלה משפחת רוטשילד תואר־אצולה אוסטרי נמוך. אבל סולומון היה יהודי. ליהודים היה מעמד שקשה להתקנא בו בקיסרות ההבסבורגית. אסור היה להם לרכוש קרקעות, להיות שוטרים, פקידי־ציבור, עורכי־דין, מורים או קציני־צבא, להתחתן אלא אם כן שילמו מס־גולגולת, וחובה היתה עליהם להתייצב דרך קבע ב„לשכת־היהודים". סולומון היה אמנם יהודי „זר" — ובתור שכזה יכול לקבל היתר ישיבה בווינה לזמן מוגבל בלבד — אך הוא גם היה רוטשילד, ומשום כך נהגו בו כיוצא מן הכלל. אבל לרכוש בית בבירת אוסטריה — דבר זה נבצר ממנו. הוא נקם את נקמתו בכך ששכר את כל חדרי ה„הוטל רומישר קאייזר", בית־המלון המפואר ביותר בווינה. הוא לא רק העלה את חמתו של מלך וירטמברג, שהיה נוהג להתאכסן שם, כאשר השיבו את פניו ריקם — הוא הרגיז אף את המלחין הגדול בטהובן, שלא עוד יכול לנגן רסיטאלים באולם הקונצרטים הנפלא של המלון. סולומון לא שעה לתלונות. הוא ביסס את אחיזת הרוטשילדים: אוסטריה היתה שקועה בחובות כרוניים, אוצרה ריק וצרכיה דוחקים — הפיס של סולומון נחל הצלחה ענקית, המזכיר גנץ דחק בקאנצלר לעשות מחווה לא־רגילה כלפי בית רוטשילד כדי שמשפחת הבנקאים האדירה תוסיף לשרת באמונה. הכלל, ב־1822 ביקש מטרניך מן הקיסר להעניק תואר בארון לחמשת האחים. שונאי־היהודים הרהו בשיניהם — והבארון סולומון פון רוטשילד צחק עליהם בלבו.

שירותי הרוטשילדים לאוסטריה ולקאנצלר שלה — וכמובן, למזכירו של ראש הממשלה — התעצמו והלכו. סולומון „סידר" כראוי את בעיית המימון של אהבהבי הארכידוכסית מאריה־לואיזה, כי שהיתה אשת נאפוליאון, שהעמידה, עוד בטרם עצם בעלה הגולה את עיניו, שני ילדים לא־חוקיים למאהבה, הגנראל הרוזן אלברט פון נייפרג, תחת שמש איטליה. מטרניך, שבראשית המאה הי״ט הרהר בסופבי — ולא לשבח — על־אודות הבנקאים היהודים המתערבים בענייני המדינה בצרפת, לא חסך שבחים. הוא יעץ לארכידוכסית להשקיע את הכספים, שהמציאו לה הרוטשילדים, על־פי עצותיו של סולומון, שכן „הוד רוממותה לא תמצא מוצא טוב יותר מאשר למלא אחר הצעותיו של רוטשילד". בכלל, הברית בין מטרניך לרוטשילד האריכה ימים. האינטלקטואלים חרצו לשון על „הברית הלא־קדושה" בין הנסיך אניין־הטעם ו„בריוני הגיטו" המשמשים לו כביכול שומרי־ראש. אך הברית נתחשלה והלכה ולבשה צביון של ידידות אישית. מטרניך היה ראש־ממשלה אבסולוטי, ורוטשילד היה הבנקאי האבסולוטי שלו, המסייע למדינה לא רק בשטח הכספים, אלא גם בתחום המדיני: שירות הבלדרים של המשפחה, שרשתו פרושה על־פני אירופה, סיפק ידיעות מוסמכות וזריזות, ובכלל, כל אימת שסכנת מלחמה נתקשרה באופק, הפעיל בית רוטשילד את כוחו העצום למען השלום. הרוטשילדים היו מעוניינים בשקט, בסדר ובאיזון לא פחות מן הקאנצלר.

„הייתי נותן סכום גדול פי שלושה שיחזור אלינו"

פרידריך פון גנץ היה בורג חיוני בסידור הזה. הוא אף חיבר, ב־1821, ביוגראפיה של משפחת רוטשילד — קיצורה ראה אור באנציקלופדיה המפורסמת ברוקהאוס באותה שנה: גנץ שיכנע את העורכים להכניסה — שהאירה אותה באור־יקרות ו„שיפצה" כל פרט בעייתי. כאשר הלך גנץ לעולמו ב־1832, כתב סולומון בעצב לג׳יימס לאמור: „הוא היה ידיד שבוודאי לא אפגוש עוד דומה לו. הוא עלה לי סכומי־עתק — לא תעלה בדעתך כמה. הוא היה פשוט רושם על פיסת־נייר את הדרוש לו, והסכום הזה נמסר לידיו לאלתר. אבל עכשיו, משנסתלק, יכולני לראות איזה ערך נודע לו בשבילנו. בשמחה הייתי נותן סכום גדול פי שלושה כדי שיחזור אלינו".

יחסי סולומון פון רוטשילד עם מטרניך התהדקו והלכו גם אחרי מות גנץ. ב־1843 ביטל מטרניך את ההגבלות על זכויות היהודים באוסטריה — ורוטשילד רכש אחוזות ענקיות, מיכרות ומחצבים, והניח את מסילת־הברזל הראשונה במדינה. כשנשא מטרניך את אשתו השלישית, הרוזנת מלאני זיצ׳י־פראריס, העמיד לו עור כנגדו ידידה ותיקה של הרוטשילדים (מלווה ותיקה של כספם). מבול של מתנות ירד על ראש הרוזנת מכל סעיפי בית־רוטשילד, ללא חשך, והיא היתה רגילה לכנות את רוטשילד הווינאי באוזני הקיסר בשם „סולומון שלנו". לזכותו של מטרניך ייאמר, כי

(סוף בעמוד 41)

„רחוב היהודים" בפראנקפורט: בגיטו זה נעוצים שורשיה של משפחת רוטשילד

פרידה משיא החרמון

מאת אלי לנדאו
צילם שלמה ארד

שני קילומטר מן השיא עצרו נהגי הזלדות. סגן־משנה ירד מן המסוק שהתרומם מעל לדרך. „ארנון", קרא אל מפקד השיירה הקטנה, „בפיתול תדהיר את ה,זלדה'. התותחנים הסורים ויתרו, כנראה, יום לפני ההפרדה על ארוחת הצהריים. איתן וה־מ"פ כמעט הלך שם".

בעוד מלכה מוריד את האספקה ו־מעבירה לידי התצפיתנים היה ארנון עסוק בהערכת מצב קצרה. הוא הציץ חליפות בשעונו ובדרך המוליכה אל הפיסגה, חישב את מהלך תנועת ה־משוריין ממקום חנייתו אל מעלה ה־הר.

„חבל שאמרת לי, השיב לבסוף ל־סג"מ הצעיר שלידו. ה,זלדה' העייפה הזאת ממילא התעטש במידרון. נוכל להשיג את הפגזים עם קצת מזל". אחר־כך רמס את הסיגריה שהיתה בידו, פנה אלי ואמר: „עכשיו זה רציני, בלי חכמות. הדק את השחפ"ץ שים קובע פלדה, תכניס את הראש ותתחיל להתפלל. אנחנו זזים".

„מאגרי־מתכות"

שעות ספורות לפני הפסקת האש. הגשם עדיין הוסיף לטפטף, כלשון החיילים בחזית. אנחנו חבורה קטנה — ארנון ומלכה וגדי ומזרחי ועוד שני לוחמים שאת שמם לא למדתי בדרך הארוכה משום שהיו מכונסים בעצמם, בוחנים את הדרך מעל מק־לעיהם בלא להוציא הגה. כל אלה טיפסו בדרך ארוכה הנמשכת שני קילומטר עד לשיא — 2,000 מטר ש־יש לעבור אותם שעות ספורות לפני סופה של המלחמה הנוכחית, לנסוע ולהדק את כרטיס הטיס במעלה אל הפיסגה.

כתמי שלג כבדים עדיין רבוצים ב־כתפי החרמון ובערוצי הואדיות ה־עמוקים, לשם טיאטאה אותם הרוח העזה. השלג נקוב כמסננת, רצוף בו־רות מסוייחים אין־סוף, זנבות מצצות מימין ומשמאל מוסיפים להר הסלעי מרבץ מתכת עצום.

מימין, במזרח, משתרעת סוריה ו־משמאל הרי הלבנון. משם או משם צופים בנו קציני־טיווח לארטילריה אשר למרגלות ההר. ה„זלדות" החלו לנוע קדימה. עכשיו כבר בוודאי הוע־ברה הידיעה למטה, אל חדרי המפות, והפקודה „היכון לירי" כבר ניתנה. לאיש מאתנו לא היה ספק בכך.

„האחרים — לא לנו"

ישבתי על דופן ה„זלדה", צופה ב־נערים העושים דרכם לאורך שני ה־קילומטרים הארוכים שבחיי. המוגנו לפגז התורן. זה שצריך היה לחת־בקע במקום כלשהו על מדרון כמעט בלתי אפשרי לתנועה, על הדרך ה־

ארנון: הערכת מצב בתנאים של לחץ

מלכה מלך החרמון: האספקה הגיעה כסדרה למרות שהזלדה שלו היתה מטרה תמידית לתותחנים הסורים.

גדי: עלינו צעירים — נשוב הביתה זקנים

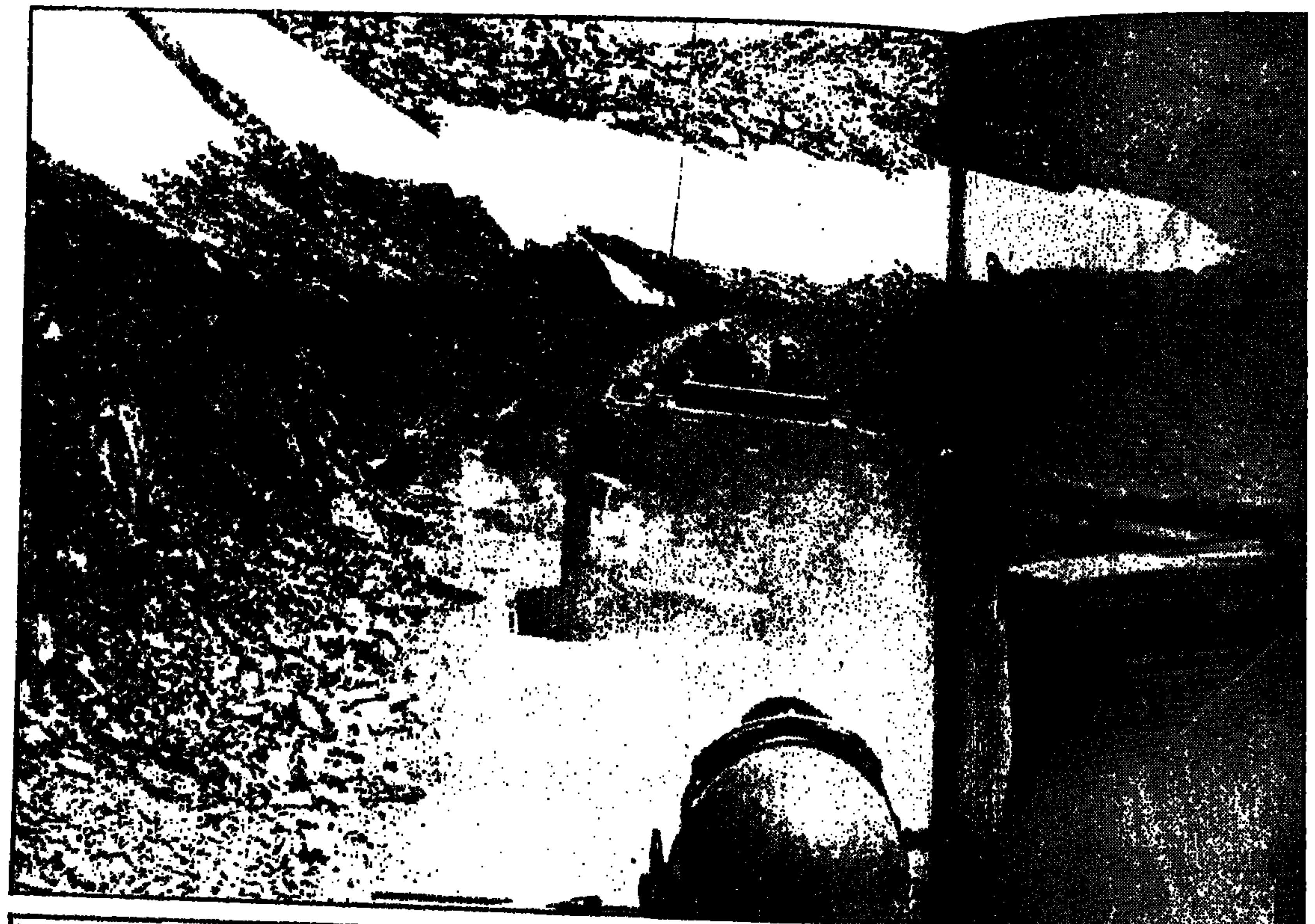

מתבהרת ביותר נעימות עם הגיה, היה מקום נהיתה הקבוע.

שאלתי את עצמי אם יקדים זה יאר־הר. מאה נערים לאחר שעברנו את הסיבוב היה נשמע רעם כפץ כבד עבים, כחליא. ההדף השיב אל פנינו זרם אוויר חם.

„ועוד", פסק מלכה לאקונית ורא־היו אחרי פסיקתי עוררין. הוא עשה את הדרך הזאת כך למעלה משלושים ימים רצופים.

„עכשיו זה בסדר. אלה שיבואו אח־ריו כבר לא שייכים לנו". תימרת ה־אבק שהעלה הפגז חסמה בנד רחב את נוף הדרך שעברנו, כמו סוגרת את החיץ בין שני העולמות: זה שי־עלינו מתוכו וזה שנקלענו אליו ב־שיא. עתה ירדו ה„זלדות" חרטו־מיהן ופרצו בזריזות אל המשטח ה־שוכם שעל הפיסגה. משטח שגובהו 2,814 מטר מעל פני הים. ברקע הת־גלה מוט ברזל שעליו נרשם 2,814 מטר. שיא החרמון.

משטח סלעים, כמה כיסות קטנות מוזקרות מכנו לכיוונים שונים. גליל־תיל פזורים לרוב על פני המשטח, כמה כלי שריון בצבע חאקי, כמעט בלתי ניתנים לזיהוי על פני הסלע ה־אפור. ומבטים עצומי־עין אל כל רו־חות השמים.

„חדשיים כאלה — לא ידעתי"

עדיין מוקדם היה לצפות אל חנות. רעש מנועי ה„זלדות" היה עשוי ל־הטמיע את רעש יציאת הפגזים כן הקנים אשר למרגלות ההר. צריך היה לכבות את המנועים ולזנק אל המס־תור. כך, כן הקור הנעים של ראשית הקיץ בחרמון, נקלענו לאותה מעיה מסתורית, בין קובץ לוחמים שנטלו חלק בסבב הנורא של ההרב על ה־חרמון.

„תראה", אמר לי בבוקר אפרים, מפקד בחרמון, „עשרים שנה אני שו־תף למלחמות ישראל. חודשיים כמו אלה שעברו עלי בהר לא ידעתי מ־עודי". הכרתי את האיש והבינותי ב־מקצת, על מה הוא שח באותו רגע שנעלתי עצמי באפוד המגן באזור הרכבל העליון לרגלי ההר. שם פגש־תי את גדי וארנון ומלכה ורבים אח־רים, בני דור שגויים אחרי מלחמת ששת הימים ואחרי מלחמת יום ה־כיפורים.

בדרך, למרגלות ההר, היו מתייג־עים בהעמסת אספקה אל תוך ה„זל־דה". נושאת־גייסות מתופה שריון דק, שעשתה דרכה יום יום בדרך השלג אל ראש ההר.

„אני מקווה שתביא לנו מזל בסי־בוב האחרון", חייך אלי אחד מהם. שידיו מחוספסות משמן רובים ובגדיו מוכתמים באבק הבולה. לבוש היה חליפת סקי ומעיל רוח ופניו שזופים מרוח ההרים.

עקירת הסורים מהשיא

„מה שעבר עלינו כאן בשלושה חו־דשי מלחמה הרי לא תוכל לכתוב ל־עולם. בן עשרים הייתי כשעליתי הנה ובן מאה ועשרים אירד מן ההר ה־ארור הזה". סיים את נאום קבלת ה־פנים וחזר למלאכתו.

בבוקר אחד בחודש מארס החלה

(סוף בעמוד 39)

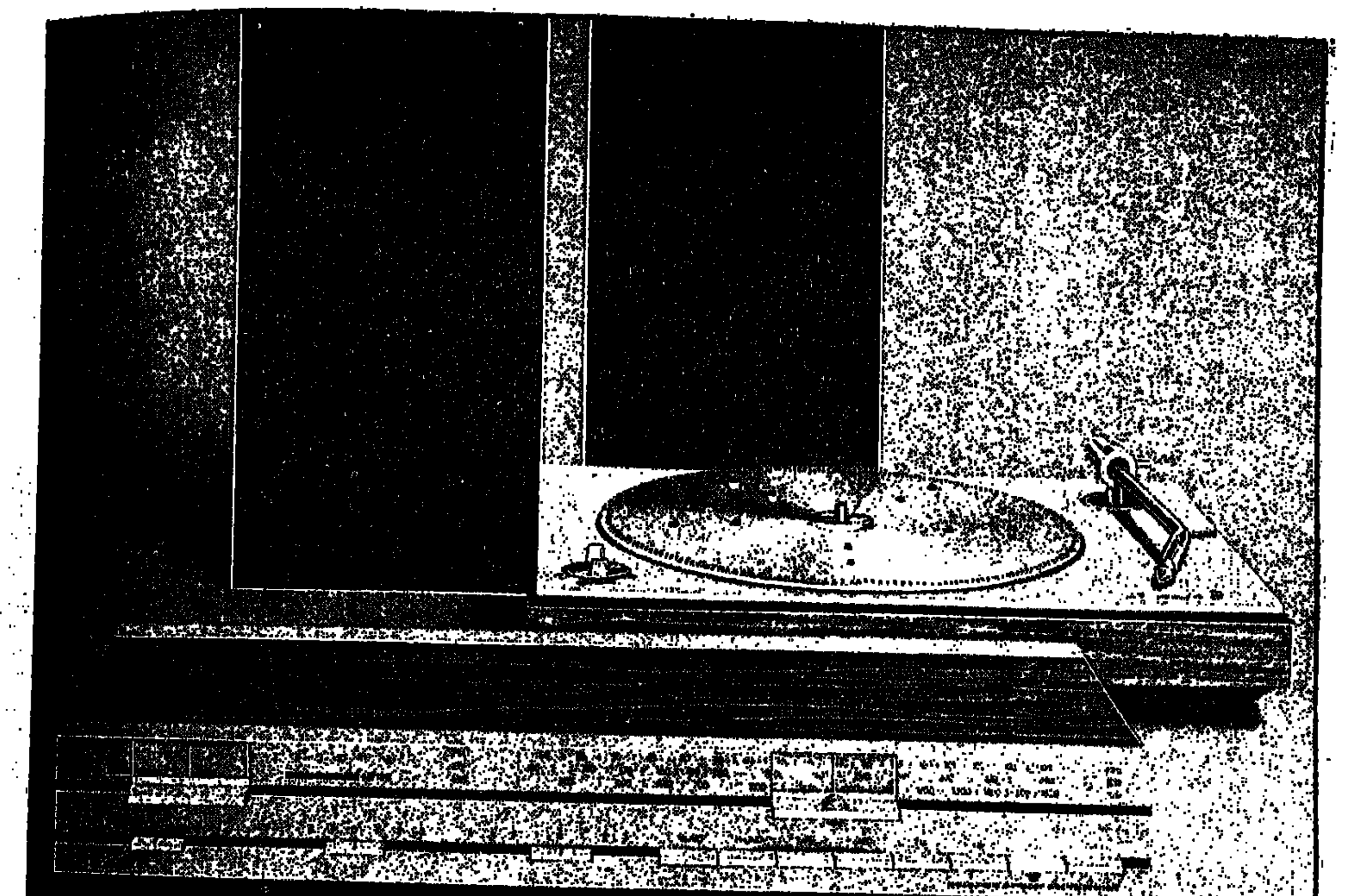

עכשיו תוכל לרכוש מערכת יוקרה איכות ואצילות ב -5,100 לירות

המבצע לתקופה מוגבלת

בעקבות ההצלחה המסחררת בעולם ובישראל, של המערכת הסטריאופונית 901 Beosystem מתוצרת B & O — דנמרק ובעקבות ייצור המערכת ה־1,000,000 (1 מיליון!), החליטה הנהלת החברה בדנמרק, לצאת במבצע מכירות מיוחד.

לצורך מבצע זה הקציבה חברת B & O דנמרק לשוק הישראלי, מספר מוגבל ביותר של מערכות, 901 Beosystem, אשר בתקופה מוגבלת בלבד תמכרנה במחיר פרסומת של —.5,100 ל״י.

המערכת 901 Beosystem כוללת:

901 Beomaster טיונר/אמפליפייר AM/FM 80 ווט M.P.
1203 Beogram פטיפון אוטומטי עם ראש מגנטי ומחט יהלום.
1001 Beovox זוג רמקולים בהספק של 40 ווט M.P. כל אחד.

מערכת היוקרה 901 Beosystem מעוצבת עצוב פונקציונלי חדיש, מבנה שטוח ואלגנטי, לוח פיקוד עם זחלנים ולחצנים — ללא כפתורים — להפעלה נוחה ומושלמת. חידושים טכניים בלעדיים בשיטת המעגלים המשולבים Integrated circuits ומסננות צליל בשיטת Ceramic filter ועוד.

ועתה, על פי הסדר חדש, הזמנות לעולים מכל הארצות גם בלירות ישראליות.

לכל המעונין — ישלח עלון מפורט.

רויאל אלקטרוניקס בע״מ
נציגים בלעדיים לישראל של Bang & Olufsen a/s דנמרק.
חיפה רחוב הנמל 48 ת.ד. 1159

סוחרים מורשים:
תל־אביב: „סטריאו״, בן־יהודה 246; „אולטרא־סטריאו״, אבן־גבירול 23. **ירושלים:** „רדיו לוי״ שמאי 17. **חיפה:** „סלון מחיר״, הנביאים 17; „רדיו ריבר״, הרצל 25; „רדיו אפרים״, שד׳ הכרמל 43; „צלולים״, שד׳ המגינים 54; „צלילטון״, החלוץ 67. **תל־חנן:** א.י. קולס בע״מ, מרכז מסחרי. **עפולה:** אחים שטראופלה, תחנת אגד. **נתניה:** אחים פיקס, הרצל 51. **רמת השרון:** „סיגנל — מרכז הסטריאו״, סוקולוב 60. **גבעתיים:** „בונק — חשמל ואלקטרוניקה״, סירקין 15א׳. **חולון:** „ערוסי״, שנקר 42. **רחובות:** „אלמור״, הרצל 208. **באר־שבע:** מרכז המוסיקה, שד׳ ק.ק.ל. 197.

גרפיקה א שגן

החמישה (מימין לשמאל) אהרן קמינסקי, אלונה טוראל, רומאן קונצמן, נחום פרפרקוביץ ולב זבוז׳ינסקי.

החמישה שלנו בניופורט

מאת
טלילה בן־זכאי

כשאתה נפגש אתם על כוס קפה אתה מתקשה למצוא את המשותף ביניהם, אולם כשאתה רואה אותם בשעת הופעה, אינך יכול שלא לחיות מוקסם מן השילוב־התיאום־האקסטזה ה־מאפיינים אותם כלהקה.

חמישה אמנים. שלושה עולים ח־דשים מברה״מ, מתופף ישראלי ו־פסנתרנית, ההופכים לנשמה אחת. זוהי להקת הג׳ז שלנו, „הפלטינה״, שהוזמנה להשתתף בפסטיבל הבינ־לאומי המפורסם בניופורט, בארה״ב.

„בחלומות הכי ורודים שלי לא חלמתי שאשתתף באופן אישי ב־פסטיבל הג׳ז של ניופורט״, אומר אהרילה קמינסקי, נגן התופים שכבש מקום נכבד בחיי המוסיקה בארץ, בפרט בשטח הג׳ז, מאז פנה בגיל מבוגר עורף לחיי מסחר ורווחה כדי לחפש ביטוי עצמי במוסיקה.

חלומות מתממשים

„בשנת 1970 — הוא מספר — הייתי בארה״ב בזמן הפסטיבל, ו־זכיתי לחווית שאין דומה לה, כאשר ישבתי באולם „מדיסון סקוור גארדן״ הענקי והאזנתי למיטב נגני הג׳ז ב־עולם, שעלו זה אחר זה אל הבמה המסתובבת וניגנו. זה היה פשוט ח־לום. רק לשמוע. מי חשב שאחזור לשם כמשתתף?״

אבל חלומות — לפעמים — מת־ממשים. וזה מה שקרה לו.

להקת ה„פלטינה״ הוזמנה לפסטי־בל, ועומדת לצאת לשלושה שבועות לניו־יורק. הפסטיבל נשאר קרוי על שם העיר ניופורט למרות שהאירוע עצמו הועתק לניו־יורק, אחר שהת־ברר שיש לו קהל מאזינים עצום. האירוע המוסיקלי — החשוב ביותר בעולם בשטח הג׳ז — משתרע על פני 8—10 ימים, ולהקת ה„פלטינה״ תנגן ב„קארנגי־הול״ ב־4 ביולי. תכ־ניתה לא נקבעה סופית, אך היא מיוסדת על יצירותיו של רומן קונצמן, שעלה מברה״מ לפני שלוש שנים.

הלהקה מונה חמישה נגנים. בצד שני המייסדים ניצבים הפסנתרנית אלונה טוראל, לב זבוז׳ינסקי ונחום פרפרקוביץ.

הרכב הלהקה לא נשאר קבוע. ה־רצון להתפתח בכיוון אישי גורם ל־עתים לאמן לחפש מסגרת אחרת, החולמת יותר את סגנונו, וכמובן, קיימת גם סיבה כלכלית — קל יותר לתרווית ב„חלטורות״. מערכת היח־סים האישיים הנוצרת בתוך להקה העובדת בקביעות אף היא עשויה לגרום לחבריה לפרוש — למען ה־פרטיות.

„למען האמת — מספרים בחיוך אהרילה ורומן — רוב הפורשים מתפ־שים כעבור זמן את הדרך חזרה. אך לא תמיד היא פנויה, כוחות אחרים נכנסים ותופסים את המקום״.

חלוץ החדרת תודעת הג׳ז בישראל היה מל קלר. אחרים באו בעקבותיו, אך אף אחד לא יכול להתפרנס מג׳ז ותחום זה כמעט נשאר תחביב של נגנים.

יש כאן מעגל קסמים: ללא קהל אין לעבוד בקביעות; ללא הופעות — אין קהל חדש. אך נגני הג׳ז עשו הרבה. הם יצאו לנגן לאחר שעות עבודה, כמעט ללא תשלום, בכל אכסניה שרצתה לארח אותם. „פרי־פרים״, למשל, באזור התעשיה של תל־אביב, או פוראמלה, בירושלים.

מזלו של עולה חדש

אגב, שם, ב„סוראמלו״ היתה ה־פגישת המקרית וה„גורלית״ — בין אהרילה קמינסקי ורומן קונצמן. זה היה הערב השני של קונצמן בישראל, וכל שרצה היה לשמוע ג׳ז. גם בליל החגיה בווינה רצה זאת, אף הצליח „להתגנב״ מן המחנה לעיר, אך דווקא באותו ערב היה המועדון סגור...

בערבו השני בארץ לקח אותו מכר ל„סוראמלו״. אותו מכר לחש על אזנו של קמינסקי, כי בקהל יושב מוסיקאי מעולה מבריה״מ. קמינסקי נתחרהר — בוודאי עוד כלייזמר שניגן שם בחתונות ורוצה להיות פה סולן — אך המזל האיר לעולה־החדש. אחד הנגנים לא הגיע ובצר לו פנה קמינ־סקי לאורח, שמרגע שהחב את ה־קלרנית לפיו, הפגין כשרון מרשים.

כך נולד השיתוף המוסיקלי הפורה בין השניים במסגרת „הפלטינה״. גם היום עדיין הם מלווים זמרים. להת־פרנס רק מג׳ז עוד אי־אפשר. ולהת־פרנס צריך, וגם לחיות טוב רוצים.

באחרונה הצטרפו לתוכנית של חוה אלברשטיין, ליוו את שירתה ו־הגישו פרקי נגינה. עתה — הם מק־ווים — כל זה ישתנה. ההזמנה ל־פסטיבל ניופורט עשויה לשנות „הכל״.

„לי די שאני נוסע — אומר אה־רילה — אפילו זה יגמר בכך, די לי״. אלונה טוראל מביעה בפי־רוש תקווה להעמקת תודעת הג׳ז ב־ישראל, שכן התכרה בהם בחו״ל ע־שויה להעניק להם פרסום רב בארץ.

השתתפות ישראלית בפסטיבל ג׳ז בינלאומי — הם מקווים — תגרור אחריה יותר תכניות רדיו וטלוויזיה שלהם, ראיונות בעתונות, ואולי גם תעודד אמרגנים לייבא ארצה אמני ג׳ז ידועים.

אמרגן הלהקה, מיכאל תמוח, צעיר המעיד על עצמו שלא היה לו חינוך מוסיקלי, מאמין בלהקה ובאפשרו־יותיה, ומציין כי מוסדות תרבות צי־בוריים נענו לפנייתם להושיט יד ב־מימון השתתפות הלהקה בפסטיבל, ובמתן חסות רשמית לה, אף שהלהקה

(סוף בעמוד 42)

هكذا من الأمل

יש לך 30 דקות להכין לי ג'לי בזק...

ג'לי בזק אסם נקרש במהירות ומוכן תוך 30 דקות.

אל חרדי. איפוא. ידיים. כי בעוד 30 דקות תוכלי כבר להגיש לו ג'לי בזק באחד משמונה הטעמים שהוא אוהב: תות-שדה. פטל. לימון-צהוב. משמש. אננס. דובדבנים. תפוז או לימון-ירוק.
כי למולך את ג'לי בזק אסם אין צורך לבשל-אלא רק לערבב במים רותחים.
ג'לי בזק אסם היוו ממקור צמחי ונקרש במהירות. נשאר יציב. אינו נדבק לתבנית ובפחות ממחצית השעה. צונן וטעים ומוכן להגשה.
הג'לי שיציל את המצב: ג'לי בזק אסם

זה טוב-זה אסם

כשר

פרסום א. אריאלי

האופנה חוזרת לטבע

מאת יהודית חנוך

ספור האריגים של קיץ זה כולו ארוג בחוטי כותנה ויפה לו הכותרת — נפילתה ועלייתה של הכותנה.

לאחר שבמשך אלפי שנים היתה הכותנה מלכתו הבלתי־מוכתרת של עולם האריגים — בקברי הפרעונים נמצאו בגדי כותנה ללא פגם, ל־למדך שהכותנה המצרית היתה כבר אז מוצר־של־איכות — הרי באמצע שנות החמישים, נתגלו החוטים ה־סינתטיים ופג קסמה של הכותנה.

בן־לילה התאהבו הצרכנים בחו־טים הסינתטיים, שנראו אז כאריגי פלא, ממש עם כל מעלותיה של ה־כותנת וללא חסרונותיה. אריגים שקל לכבסם, המתייבשים כהרף־עין, אינם מתקמטים ואינם זקוקים לגיהוץ. וה־עיקר — זולים מאד. כיוון שעד מה־רה נסתבר שחסרות להם בכל זאת כמה תכונות טובות של הכותנה, כ־גון אוורירות, ויכולת ספיגה, מצאו מהנדסי הטקסטיל איזון יפה בין ה־שניים, ונולד השילוב המצוי של כותנת וחוטים סינתטיים שיצר „שי־דור" מושלם, — עם כל היתרונות וללא חסרונות.

ההתפכחות

מאז הומצאו חידושים רבים בתחום האריגים הסינתטיים — חוטי הפו־ליאסטר, החוטים האקריליים, חוטי הניילון וכו'. השוק הוצף בשמות ש־יכלו לבלבל מהנדס טקסטיל מוסמך וכל שכן עקרת־בית נבוכה: טרילין, דיולן, פרלון, דקרון, טטרון, בנלון, טרוירה. וכל אלה, הם מוצרי לוואי, של הנפט, אותו נוזל שחור ושמנוני שהיה מקור לא־אכזב לאלפי אמצ־אות, שנועדו לשפר את רמת החיים.

ואז, לפתע, בא תהליך ההתפכ־חות. אט־אט נסתבר שאריגי הפלא אינם כה מופלאים ושיש בהם משהו סינתטי ומלאכותי, שאינו יכול ל־התחרות בכותנה. וכשפרץ משבר ה־נפט ובן לילה קפצו מחיריהם של מוצרי הלוואי, נעלמה הסיבה האח־רונה, הטובה, להעדיף את מוצרי ה־לוואי הסינתטיים.

למען האמת יש לומר שהרומן בין הצרכניות לבין החוטים הסינתטיים, נגמר עוד לפני תחילתו של משבר הנפט. שכן, בשנים האחרונות הת־גברה הנטייה „לשוב אל הטבע", ב־מוצרי צריכה רבים. יש בעולם דרי־שה עצומה לחמרים טבעיים — עץ, עור, צמר, כותנה, פשתן.

בד בבד עם נטייה זו במוצרי צרי־כה אחרים, מודגשת הנטיה לשוב אל החוט הטבעי — גם באופנה.

הכותנה בולטת באריגים של ה־עונות האחרונות וביתר שאת בקיץ זה, באריגים בגוונים טבעיים, ללא שמוש בצבע.

עלייתו של „הבד הערבי"

אריג כותנה נוקשה בגוון בייז׳ טבעי, זה שקוראים לו בלשון מק־צועית „בד ערבי" — וששימש פעם לתכנת גזרות בלבד, הפך להיות אריג־של־אופנה, וכשמוסיפים לו סר־טי קטיפה וסלסולי תחרה, בגוון טב־

[illegible]

ואם מדברים על [illegible] מהודו — [illegible]

גל הנוסטלגיה העובר על האופנה תרם אף הוא תרומתו להחזרת [illegible] של האריגים הטבעיים הפשתן, המשי — ולא רק הכותנה. השמלות שבסגנון שנות הארבעים והחמישים עשויות מכותנת דקה בצבעים כהים, עם הדפסים זעירים של פרחים ו־צורות גיאומטריות.

אריגי „ליברטי" — חנות האריגים הלונדונית הידועה בסגנון מיוחד של אריגי הכותנה שלה [illegible] ולא השתנה מתחילת המאה — הם הצעקה האחרונה של קיץ זה.

שני אריגים המשלימים זה את זה

כה תמצא איפוא כי שיוצאת לק־נות אריג לשמלת קיץ, על האיצט־באות שבחנויות האריגים?

מלבד האריגים הנזכרים לעיל, אריגי הגבינה, בד ערבי, ואריגי „לי־ברטי", מוצגים הדגים בקיץ זה על אריגים המוצעים בצמדים. שני ארי־גים בהדפסים המשלימים זה את זה, כמו למשל הדפס של פרחים זעירים והדפסה של משבצות עם אותם פר־חים זעירים. שילוב של פסים — ו־משבצות, פרחים — ופסים, ועוד ועוד. למי שאינה מומחית בעסקי־אופנה, קשה קצת לדמיין מה אפשר לעשות בשילובים אלה. הם מיועדים לחצאיות וחולצות תואמות. לשמלות עם שילוב של האריג התואם לכיסים וצווארון ולשמלות שיש בהן שילוב של שני האריגים.

לשעות הערב החגיגיות, מובלטים אריגי הנוסטלגיה השקופים והאווריריים כגון, אורגנדין ואורגאנזה עם נקודות זעירות או הדפסים של פר־חים גדולים וססגוניים, אריגי כותנה ופיתן נוקשה עם הדפסים של פר־חים וצמחים, בסגנון איי הדרום, ה־משמשים לחצאיות ארוכות ואריגים „נשפכים", כגון אריג קרפ, העשוי, עדיין, מחוטים סינתטיים.

למען האמת: האריגים הסינתטיים עדיין מוצעים במבחר רב, אלא ש־באמור, חינם פג — ומחירם עלה.

ואם הגענו למחירים, הרי אין מ־נוס מלספר, שמחירי האריגים האמירו מאד מאז הקייץ שעבר. מחיר ה־כותנה הגלמית עלה לאחרונה ב־40—60 אחוזים ודבר זה ניכר במחירי האריגים שהאמירו. מחיר האריגים הסינתטיים אף הוא קפץ כלפי מעלה, מאז משבר הנפט.

כל אלה גרמו לכך שמחיר האר־גים הוא בין 25—60 לירות למטר, לאריג המשמש לשמלות יום ו־60—200 לירות למטר לאריגים הדורים המשמשים לשמלות ערב.

هكذا من الأرشيف

סוכריות למרחי אינדיאנים...

בראזיל

רק לפני שנה לא היה ידוע דבר וחצי דבר על השבט קריין-א-קורס, אינדיאנים המתגוררים ביערות-העד של בראזיל. לא היו לבני השבט הזה כל מגעים עם עולם התרבות.

היום נראים בני השבט הזה בצידי הדרכים, כשהם מבקשים סוכריות, ממתקים ואף הסעה בכלי-הרכב החולפים על פניהם. המודרניזציה עברה דרך אדמו-תיהם בצורת כביש שנסלל וכתוצאה מזה נטשו רבים מבני השבט את אורח חייהם הישן.

הנהגים של כלי-הרכב, שהתרגלו למראיהם של בני קריין-א-קורס, נעצרים ומכבדים אותם במת-נות הציוויליזציה...

לחץ-דם מבוקר...

ניו-יורק

ג'יאן אלבי מניו-יורק הוכרזה כ„מיס אחות רח-מניה", אך לא בגלל מע-שיה הטובים.

ג'יאן היא בת יפה, עד כי הרופאים התרגלו לא לקבל כפשוטן את מידות לחץ הדם של הגברים ה-חולים שנמדדו על ידה. „אנו נאלצים תמיד להוריד קצת", אומר מנהל בית-החולים, שבו עובדת העלמה אלבי. „כאשר היא מתק-רבת לגבר, עולה אצלו מיד לחץ הדם — גם אצל בריאים..."

מסמרים מלמטה – מחטים ממעל...

לציירת דורין שכטר ישנם מושגים משלה על אמנות „בלתי נוחה". במכון לאמנות של סאן פראנ-ציסקו הוצגה אחת מיצירותיה האחרונות: גבר שוכב על מיטת מסמרים, כשבעת ובעונה אחת הוא עובר ריפוי לפי שיטת המחטים (אקופונקטורה) הסינית.

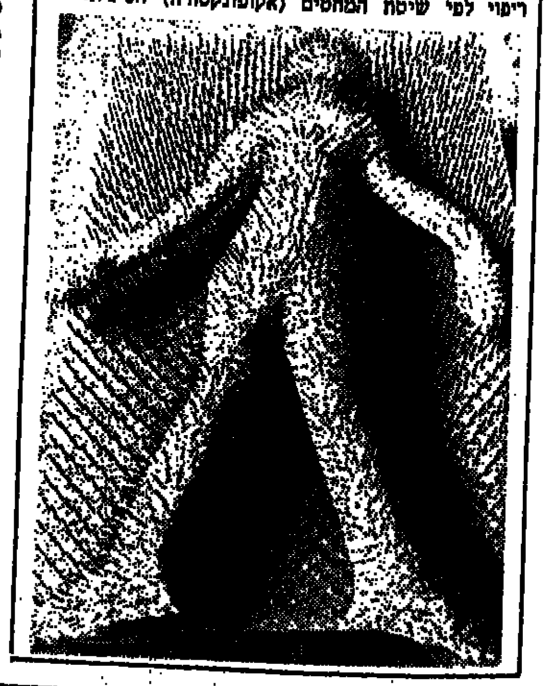

לנהג הקטר היו קשרים...

יאלאלנארת (הודו)

כל יום היה איחור של דקות אחדות לרכבת היו-צאת מיאלאלנארת. הסיבה: נהג הקטר היה עוצר תמיד את הרכבת לפני עץ מאנ-גו, קוטף אחד מפירותיו העסיסיים ואוכל אותו לפני שהמשיך בדרכו.

באחד הימים האחרונים לא הגיעה הרכבת בכלל לת-חנת הסופית. הנהלת ה-רכבת פתחה בחיפושים ו-גילתה את הרכבת בקירבת עץ המאנגו. נהג הקטר היה קשור אל העץ. עשה זאת בעל המטע שגילה את ה-גנב החרוץ.

המודד שלא מדד...

גנואה (איטליה)

המודד ציירו ווילאנו (43) מגנואה מסרב לקבל כסף חינם. מעסיקו, חברה ממ-שלתית, מעבירה אמנם כל חודש על חשבונו משכורת חדשית הגונה, אך עבודה אינה נותנת לו.

עובדה זו הרגיזה את ה-מודד עד כדי כך שלבסוף פנה לבית-המשפט ובפיו סיפור המעשה: חברתו עו-מדת להכין סלילת 30 קי-לומטרים של כביש בין ג-נואה וסאבונה ולשם כך קיבלה לעבודה 52 מודדים. אולם כולם מחוסרי עבודה, משום שהחברות הסוללות עורכות בעצמן את כל ה-מדידות. התוצאה: חברת התכנון הממשלתית משלמת לציירו ולחבריו משכורות תמורת אפס-מעשה.

ציירו ווילאנו: „העניין אינו יכול להימשך כך! אני דורש עבודה תמורת כספי. כי לשבת כל יום שמונה שעות על יד שולחן העבו-דה הריק ולקרוא בלשים ולא לזכות למילת שבח או גינוי, — דבר זה הוא ל-מעלה מכוחותיו של האיש החזק ביותר!"

ארבע כנפות תבל

יאומן – דווקא אחרי שיסופר...

ציריך

העובדה שאמני הספרות הופכים לעיתים קרובות את ראשי לקוחותיהם ליצירות-אמנות ממש, ידועה לכל. אולם סוג מיוחד של אמנות השיער זקף על חשבונו ב-אחרונה הספר הציריכי או-טו צובר: מן השערות ה-גזוזות של לקוחותיו „צייר" תמונות של ממש.

הרעיון עלה על דעתו, כאשר השערות המפוזרות על הרצפה הלבנה של מספרתו יצרו במקרה ראש זאב. הוא החל איפוא לערוך ב-עצמו את התלתלים וקצוות השיער על רקע לבן. בעז-רת מצבט הוא עורך את השערות בדמות בעל חיים, נוף, או דיוקן של אדם. מכיוון שהדבקת החומר ע-לולה להרוס את היצירה ה-עדינה, משתמש אמן השי-ער בנייר המחזיק את ה-שיער בעזרת לוח זכוכית. הוא מסוגל להכין שתי ת-מונות כאלה לחודש, בזמנו הפנוי. לעיתים הוא זקוק לעצבים חזקים: משב רוח קל וכל עבודתו היתה ל-שוא!...

המשוגע שברח נלכד ברשת

ואסטראס (שוודיה)

הדבר קרה בעיר ואסט-ראס (מרכז שוודיה). גבר בן 50 ברח מבית-החולים לחולי-נפש והסתגר בדיר-תו. המשטרה ביקשה להח-זירו לבית-החולים, אך הוא איים לפתוח ביריות.

שלוש שעות נמשכו ה-שיחות בין הצדדים, כאשר הצליחה לבסוף המשטרה לחדור לדירה באמצעות מפתח גנוב, קפץ האיש בעד החלון החוצה. אולם מפקח המשטרה הקדים אותו: תפס את ידו וכך נשאר האיש תלוי בין ש-מים וארץ במשך דקות אח-דות, בינתיים הספיקו ה-כבאים לפרוש רשת הצלה שקלטה את האיש.

מדים מתאימים...

צפון-אירלנד

אין להתפלא ששתי היפהפיות האלה מגינות על רגליהן היפות בצורת אריות. זה שייך למקצוע: ברברה בויד (18) ואלינור מק-אילמוריל (19) גרות עם אריות, ויש להניח כי גם מלך היער יהנהן ברעמתו למראה השמלות הנושאות את דיוקנו.

ברברה, דוגמנית לשעבר, משמשת כקופאית, ואלינור, סטודנטית ומורה, עובדת בחנות המזכרות בגן החיות של מחוז אנטרים (צפון אירלנד).

שתי הצעירות גילו את השמלות, בחנות ובו במקום קנו את כל המלאי. „הן היו יקרות, אך החלטנו לקנות את כולן, וכי איזה מדים יכולים להתאים לנו יותר ?" אומרת ברברה.

סגור – עד לשוד הבא...

ג'וליאנלו (איטליה)

„בגלל סכנת שוד נשאר הבנק נעול עד להודעה נו-ספת". זוהי הכתובת המת-נוססת על דלת הבנק ב-ג'וליאנלו, יישוב קטן בקיר-בת רומא.

האשמים בנעילת הבנק הם שלושה שודדים, ש-ביקרו בבנק הזה לא פ-חות משלוש פעמים במשך השבועות האחרונים. מכיוון שתחנת המשטרה הקרובה שוכנת במרחק שבעה קי-לומטרים, הגיעו השוטרים כל פעם מאוחר מדי.

מנהל הבנק: „הסיכון נעשה גדול מדי בשבילנו".

מונקי-ביזנס...

הארוויקשייר (אנגליה)

מקומה של השימפאנזה „קלארה" לא נעדר בין הכובעניות המציגות את יצירותיהן החדשות. תושבת גן החיות בוואררויקשייר החליטה להציג בפני חובבי האופנה את יצירתה העשויה פירות.

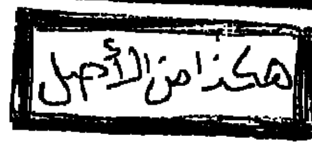

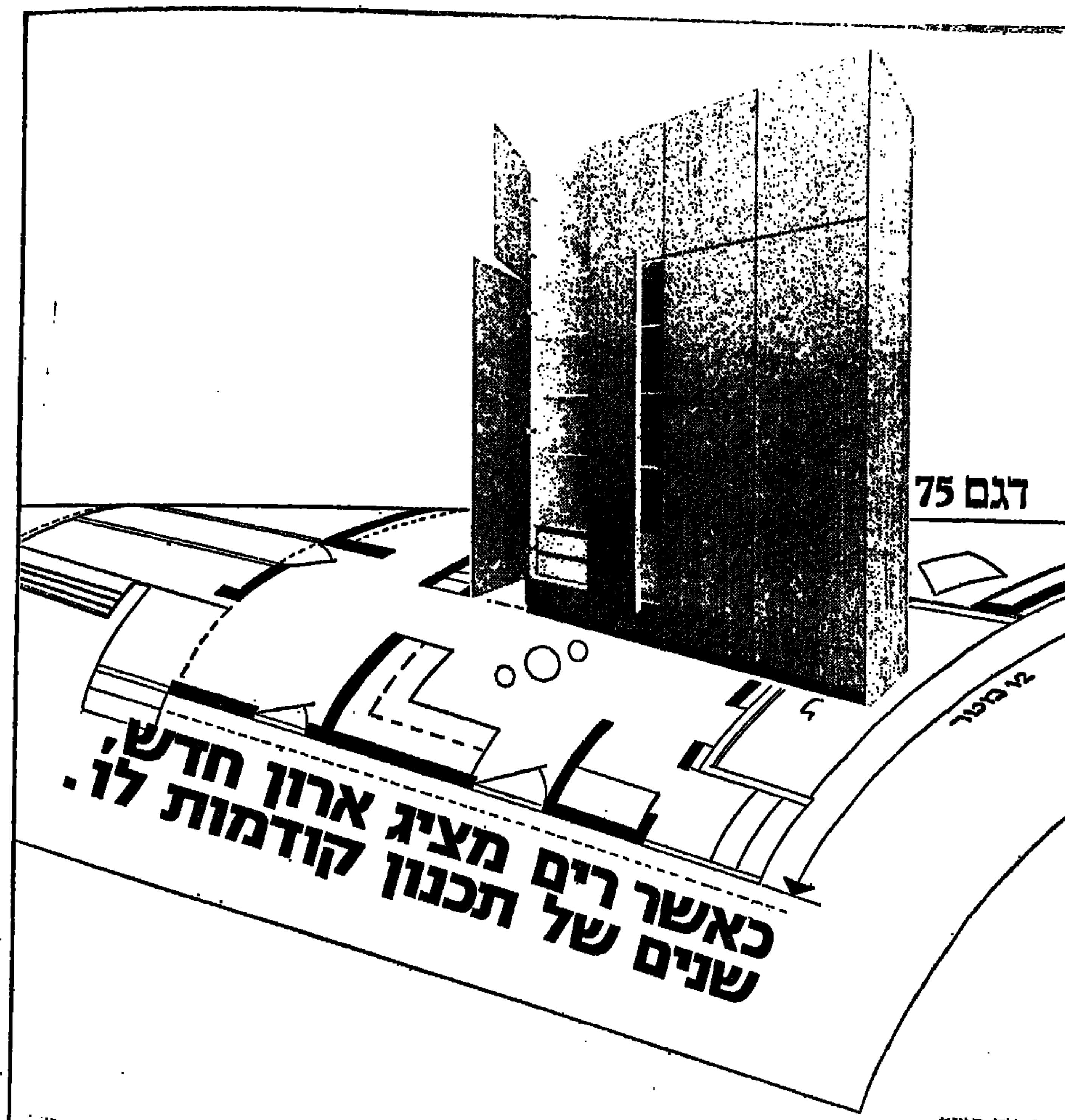

כך היה תמיד.
זו אולי אחת הסיבות לכך, שרבבות ארונות–קיר, נרכשו מ"רים".
הפעם, מציג רים את הפורמיקה GF.
ארון קיר מעולה עם חזות מהפכנית,
המשלבת את יתרונות הפורמיקה, עם
מראה העץ הטבעי.
כשתביטי בפורמיקה GF לא תבחיני בשום הבדל,
בינה לעץ.
הפורמיקה GF אינה נשרטת וקלה לניקוי.
בקיצור כל היתרונות.
פתחי את דלתות הארון, בעל הצירים החדישים,
ואת פניך יקדם ה"ורד הלבן" של רים–חידוש שיצר
מושג חדש בפנים הארון.
אם בחדשים הקרובים, יש בדעתך לקנות ארון קיר חדש,
הכנסי עוד היום לאחד מאולמי התצוגה של רים.
אין זה סוד כי עקב הביקוש הרב, לארונות רים,
יהיה עליך להמתין לו מעט.
ובכן מוטב שתקדימי!

רים
RIM
חיים יפים לכל החיים עם רים

תצוגה ומכירות בחנויות "רים": ירושלים: רח' שלומציון המלכה 18, טל. 02-221949
תל-אביב: רח' בן יהודה 108, טל. 03-238011, דרך פתח-תקוה 156, טל. 03-255223, רח' הרצל 32, טל. 03-826171,
חיפה: רח' הרצל 67, טל. 04-641028, דרך חטיבת גולני 23, טל. 04-532569 • באר שבע: רח' הרצל 58, טל. 057-76023

הקרנות הסודיות של אנשי ניכסון

(סוף מעמוד 17)

השמה. ובפינתו התחתונה מצוייר שעון שמחוגיו מורים שעה מסויימת, היה זה סימן לפגישה. לוודוורד לא נודע מעולם, איך מגיע „קול עמוס" אל העתון שלו.

למחרת הוצאת כתבי־האישום הפר וודוורד את ההבטחה בעניין קשר טלפוני. ,קול עמוס' דיבר בעצ־בנות, אך הסכים להאזין לטיוטה של הכתבה. נאמר בה כי חוקרים פדראליים קיבלו מפקידים של מערכת הבחירות של ניכסון מידע שעסקנים בכירים של „הוועד לבחירת הנשיא בנייה" מעורבים במימון מיבצע ווטר־גייט.

„זה מימי יותר מדי — אמר „קול עמוס" — אתה יכול לכתוב בחריפות הרבה יותר".

ברנשטיין כתב פתיחה חדשה:

הכספים למיבצע ריגול ווטרגייט היו נתו־נים לשליטה של כמה מראשי עוזריו של ג'ון מיצ'ל מי שהיה מנהל מערכת הבחירות של הנשיא ניכסון, וכפי שנודע ל„וואשינגטון פוסט" הוחזק הכסף בחשבון מיוחד אצל „הוועד לבחירת הנשיא בשניה".

כן נאמר בכתבה, כי בקרן היו יותר מ־300 אלף דולר שנועדו למיבצעים פוליטיים רגישים; הושמדו מיסמכים המתייחסים לחשבון; יו סלון התפטר מתפקיד גזבר „הוועד" בשל חשדותיו בעניין ווטרגייט. המשמעות הנרחבת של הכתבה אולי היתה חשובה יותר מפרטיה: כתבי האישום בעניין ווטרגייט לא התירו את הקשר.

כאשר טילפן וודוורד שוב אל „קול עמוס" היתה נימת השיחה מבשרת רעות. כששמע „קול עמוס" את קולו של וודוורד היתה הפסקה ארוכה. אחר כך אמר בפשטות כי זו צריכה להיות שיחת הטלפון האחרונה שלהם: הבולשת הפדראלית והבית הלבן רוצים לברר מאין משיג ה„פוסט" מידע ולשים קץ לדבר. המצב היה מסוכן הרבה יותר משהבין וודוורד. על כל פנים ברור היה שהיתה זו שגיאה שטילפן. ידידו רגז עליו — ובייחוד התרשם וודוורד ש„קול עמוס" עושה רושם של אדם נפחד.

על כל פנים אישר „קול עמוס" שמגרודר ופורטר קיבלו כל אחד לפחות 50 אלף דולר מן הכספת של סטנס — ואין שום ספק שלא לצרכים כשרים השתמשו בכסף זה; זו עובדה ולא טענה. יותר אינו מוכן לומר, הסביר, ומכאן ואילך יצטרכו וודוורד ורנשטיין לוותר על עזרתו.

לפנות ערב נסע ברנשטיין למק־לין, אחד הפרברים בווירג'יניה, כדי לשוחח עם יו סלון, גזבר „הוועד" שהתפטר אחרי פרשת הפריצה. את הדלת פתחה מרת סלון, אשה נאה מאוד בהריון מתקדם. ברנשטיין הציג עצמו ושאל על סלון. אשתו אמרה, שהוא בעיר ויחזור הביתה רק בשעה 7.30 או מאוחר יותר. ברנשטיין אמר שבוודאי זהו זמן קשה למשפחת סלון — אחד מעוזרי הנשיא לשעבר מחוסר עבודה ונתון בחשד, בעוד אשתו מחכה לילדם הבאשון.

היא חשה, שהוא מרגיש עצמו לא בנוח ואמרה כי היא מבינה כי הוא רק מבקש למלא את תפקידו — כבעלה. „זהו בית של אנשים ישרים". זו היתה הכרזה תקיפה וגאה.

הקראת את הכתבה ב„פוסט"? מרת סלון ניענעה בראשה. היא אמרה ששמחה — היתה זו הרווחה לראות סוף סוף בדפוס מה שהיא יודעת.

כשחזר ברנשטיין כעבור שעות אחדות פתח לו סלון את הדלת. הוא נראה כמי שיצא מעמודיו של כתב־עת לאנשי מנהל צעירים: כבן 30, דק גזרה, תספורת נאה, בלייזר כחול, חולצה שקטה, עניבה תואמת — בחור נאה מאוד אולי רזה יותר מדי. הוא הכניס את ברנשטיין למסדרון — בחוץ ירד גשם — אך לא סגר את הדלת, ואמר בנימת התנצלות: „אתה יודע, שעד עכשיו לא דיברתי עם עתונאים".

„להעיד - ולהסתלק מוואשינגטון"

ברנשטיין החליט להמר את הכל על קלף אחד: הוא טען כי הכתבה שנתפרסמה אותו בוקר משנה את המצב — עכשיו יודע הציבור שסלון איננו אשם בפרשת ווטרגייט. אולם סלון יודע מי היה אשם, ועל כל פנים הוא יודע דברים העלולים להוליך אל האשמים, אולי העניינים גרועים עוד הרבה יותר משמסתבר מן הכתבה, ואם כן...

„באמת הם גרועים יותר — נכנס סלון לתוך דבריו — וזו הסיבה שהתפטרתי, כי חשדתי בגרוע ביותר".

אם כך, מדוע לא יספר מה ידוע לו — כעת, בפומבי, כדי שלא ייפגעו אחרים?

סלון נענע בראשו ואמר, שהיה רוצה, אלא שפרקליטיו יעצו לו שלא לעשות זאת.

הידע מיצ'ל על הציתות מראש — שאל ברנשטיין.

מיצ'ל ידע על הציתות ועוד על הרבה דברים אחרים מראש, אמר סלון, אלא שאין בידיו ראיה חותכת לכך חוץ מן הכסף, ממידע מכלי שני, ומידיעתו את האנשים המעורבים ואת דרך הפעולה של „הוועד". הוסיף סלון: „מיצ'ל מוכרח היה לדעת על הכספים. אין מוציאים כספים אלה בלי שראש המערכה ידוע על מה מוציאים אותם בייחוד כאשר אנשיו שלו מקבלים את הכסף".

ברנשטיין נתרשם מזהירותו של סלון. הוא לא היה ממורמר — הוא היה כאיש שנגזו אשליותיו. עכשיו רצה רק לחסל את חובותיו החוקיות — להעיד במשפט הפלילי ובתביעת הנזיקין — ולהסתלק בוואשינגטון. הוא אמר שהוא מחפש משרת ניהול בתעשייה, אלא שהדבר קשה משום לעתים קרובות מדי הוזכר שמו בעתונות. בשביל הבית הלבן שוב לא יעבוד. אפילו יזמינו אותו.

סלון אמר, שהוא ואשתו מאמינים באותם הערכים שהאמינו בהם לפני בואם לוואשינגטון. רבים מחבריהם בבית הלבן סבורים, שהם רשאים לפעול בדרכים שונות, להתעלם מן הכללים, כיוון שהם מבשרים שליחות. השליחות — זה היה הדבר החשוב היחיד. לא קשה לאבד את הפרספקטיווה, אמר סלון — הדבר קרה לפניו. והוא ואשתו רוצים להסתלק מוואשינגטון לפני שיאבדו הם את הפרספקטיווה שלהם.

ברנשטיין שיער, כי סלון לא היה מדבר כך, לולא היה משוכנע שהבית הלבן מעורב בציתות ובהסוואת האמת.

„קולסון פיקח מדי"

וודוורד וברנשטיין אמרו לעצמם כי הסימנים מתחילים להוליך בצורה, שאיננה משתמעת לשתי פנים. אל ג'ון מיצ'ל, מי שהיה שר המשפטים. אחרי ש־התפטר מיצ'ל מן התפקיד של מנהל מערכת הבחירות של ניכסון, הוסיף לעזור בהדרכה. פקיד של „הוועד" אמר לכתבים, כי מיצ'ל השתתף בניסוח רבות מן ההכחשות הבלתי משכנעות שפורסמו.

במאמץ לפתור את חידת מיצ'ל חזר ברנשטיין וביקר בבית סלון, הפעם עם וודוורד. יומיים לפני כן ילדה מרת סלון בת וברנשטיין שלח לה פרחים.

הם דיברו על משרדו של מוריס סטנס — מי עבד שם, מה היתה שרשרת הסמכויות. סלון היה מסור לסטנס וטען שמי שסבור, כי סטנס מוכן היה להיות מעורב ביודעין בריגול פוליטי, איננו מכיר אותו. סטנס מתענה ביסוריו. אמר; הוא הניח לעתונות להשמיצו. כדי לחפות על הפוליטיקאים. ומעולם לא ידע על מה יוצא הכסף שלקחו לידי, ופורטר מקרודר.

השיחה הוסיפה לסוב בשולי הקרן החשאית. אולי אפשר שכסף זה הוקצב לפעולות לגיטימיות? כמעט על כל שאלה בעניין הקרן השיב סלון, כי לפי הנסיבות נאלץ „להניח את הגרוע ביותר".

ברנשטיין הזכיר לסלון את הערתו, שכמעט אין ספק כי מיצ'ל ידע על הוצאת הכסף המזומן מן הקרן החשאית. כלום היה הוא אחד „המוסמכים" — כהגדרתו של סלון — לאשר הוצאות? „בוודאי", אמר סלון: היו חמישה אנשים מוסמכים לאשר הוצאות מן הקרן ובתוכם מיצ'ל וסטנס. זה היה עניין שיגרתי, אמר סלון, ובמסגרת מערכה, שתקציבה יותר מ־50 מיליון דולר נראה לו הדבר בלתי חשוב בזמן ההוא. כאשר פנו אליו וביקשו את הכסף, הרים טלפון אל מיצ'ל במיניסטריון המשפטים ומיצ'ל אמר לו שיתן את הכסף.

הכתבים נזהרו מלהסתכל זה בזה: בו בזמן שג'ון מיצ'ל היה שר המשפטים של ארה"ב, אישר הוצאת כספים של כספי מערכת־בחירות לפעולות בלתי חוקיות לכאורה נגד האופוזיציה הפוליטית. בראשונה היה רק הוא מוסמך לאשר הוצאות, אמר סלון, ולאחר זמן הוענקה סמכות זו גם לאחרים. ובתוכם מגרודר. סלון הסביר שרק אחד משני האנשים האחרים, שהיו מוסמכים לאשר תשלומים מן הקרן החשאית, היה מאנשי הבית הלבן.

הכתבים אמרו, כי רק ביחס לשלושה אנשים בבית הלבן מתקבל על הדעת שהיתה לאחד מהם שליטה בקרן: ה. הולדמן, צ'ארלס קולסון, וג'ון ארליכמן — והם סבורים כי האיש הוא קולסון.

סלון הניד ראשו ואמר, שלא כך שיטת עב־דתו של קולסון: הוא פיקח יותר מדי.

את ארליכמן הזכירו הכתבים רק בשל מעמדו הבכיר בבית הלבן. אם הוצאת כספים מן הקרן חייבת התייעצות בסטנס ובמיצ'ל, היה סביר שהאיש בבית הלבן הוא בעל מעמד דומה. לפי הידוע לכתבים לא היה לארליכמן שום תפקיד חשוב במערכת הבחירות. הולדמן היה סביר יותר. בשל המוניטין שלו ומיקום שקימם משגיח על „הוועד לבחירת הנשיא בשניה".

סלון עדיין לא היה מוכן לומר הן או לאו — אבל הוא לא אמר דבר שהיה בו כדי להרחיק את הכתבים מהולדמן, כפי שאמר ביחס לקולסון. הם היו כמעט משוכנעים, כי האיש הוא הולדמן — ואם לא, מדוע לא יאמר סלון „לא"?

„פשוט, אינני רוצה להסתבך בזה". אמר סלון — אבל לא אמר דבר שיהא בו כדי לערער את דעתם של הכתבים, שעלו על העקבות הנכונות.

שיחת לילה עם ג'ון מיצ'ל

אותו יום הסבירו וודוורד וברנשטיין לעורך ברדלי מה הם מתכוונים לעשות: נדמה להם שהם עומדים על סף גילוי השמות של חמשת האנשים, שפיקחו על הקרן החשאית, ואולי גם פרטים נוספים על תשלומים אינדיווידואליים. או אז היה בדעתם לכתוב תיאור שלם — מי פיקח על הכסף, ואיך הוא מתיחס לווטרגייט. ברדלי הפסיק אותם בהינף יד:

„הביטו, בחורים, אתם בטוחים בעניין מיצ'ל?" לאחר הפסקה: „בטוחים בהחלט?" הוא נעץ מבטיו בכל אחד מן הכתבים, שניענעו בראשיהם.

„אתם יכולים לכתוב זאת עכשיו?"

לאחר היסוס אמרו שניהם, שהם יכולים. הם הבינו למה חותר ברדלי: עתון יומי איננו יכול לחכות לתיאורים סופיים. ברדלי קם ואמר: „אם כך, נכתוב".

הכתבה היתה מוכנה בשעת שש בערב. ברנשטיין טילפן אל „הוועד לבחירת הנשיא בשנייה" לשם טכס ההכחשה ושוחח עם סגן ראש מחלקת העתונות, פאול מור. בשעה 11 לפני חצות טילפן אליו מור, שבינתיים שוחח עם ג'ון מיצ'ל ומסר לו גילוי דעת חדש: „לא מר מיצ'ל ולא מר סטנס אינם יודעים דבר על שום תשלום מתוך קרן הקיימת כביכול לפי התיאור של ה„פוסט", ואיש מהם לא פיקח על הוצאות הוועד בעת ששירתו כפקידי הממשלה".

לא היתה שם הכחשה שקיימת קרן, או שהוצאו כספים. ההכחשה התייחסה רק לתיאור ה„פוסט" את הקרן. סלון פיקח על ההוצאות — נאמר שם. ומיצ'ל וסטנס רק אישרו אותם.

ברנשטיין אמר למור, שאם הוועד איננו נענה. אולי ייענה מיצ'ל, והוא ינסה לטלפן אל שר המשפטים לשעבר. הוא חייג מספר ניו־יורקי. ומיצ'ל ענה לטלפון — ברנשטיין הכיר את קולו ומיד החחיל לרשום רשימות. וזו היתה השיחה:

מיצ'ל: „כן".

ברנשטיין (אחרי שזיהה את עצמו): „אדוני צר לי להטריד אותך בשעה זו. אולם בגליון מחר אנחנו מפרסמים כתבה שעיקרה אומר, כי פיקחת על קרנות סודיות ב„וועד" בשעה שהיית שר המשפטים".

ברנשטיין: „אקרא באוזניך את הפסקות הראשו־נות". הוא הגיע עד הפיסקה השלישית, וכל כמה מלים היה מיצ'ל מגיב ב„אלי".

מיצ'ל: „את כל השטויות האלה אתם מפרסמים בעתון? כל זה כבר הוכחש. מעולם לא שמעתי דבר מגעיל כזה".

ברנשטיין המשיך לקרוא, אך מיצ'ל אמר: „טלפן בבוקר למשרד הפרקליטות שלי", והניח את השפופרת.

בכל משך השיחה היתה לברנשטיין הרגשה שהחלה עם זעקתו הראשונה של מיצ'ל „אלי" — מין זעקה קמאית. בהישנות הזעקה עמד ברנשטיין על כובד הפגיעה במיצ'ל. רגע אחד חשש, כי האיש יפול מת ליד הטלפון — ופתאום הסתמן לפניו מיצ'ל כיצור בשר ודם, ולא כמנהל מערכת הבחירות של ניכסון, כשריף עליון של החוק והסדר, או כגאנגסטר של ווטרגייט.

זהו פרק שלישי מסידרה מתוך ספר שכתבו שני העתונאים שגילו את פרשת ווטרגייט.

10 הצעות מפתות בוורדו אינטרנשיונל

1. **סט MERINO**
פינת ישיבה לצעירים. בסיסי כרומניקל או מתכת צבועה וריפוד עשיר במבחר אריגים שוודיים. הרכב של ספת 3־מושבים ו־2 כורסות — 6.200 ל"י

2. **סט HAMILTON**
פינת ישיבה נוחה ויפה מאד. בסיסי עץ מכופף וריפוד שוודי לפי בחירה. סידור של ספת 3־מושבים, ו־2 כורסות — 7.680 ל"י.

3. **כורסת טלוויזיה STING**
כורסה נהדרת מרופדת בקנוואס בגוונים מקסימים. הבסיס מכרומניקל. רק 685 ל"י.

4. **כורסת טלוויזיה RAFF**
עיצוב יוצא דופן, בסיס על גלגלים וריפוד בבדי קנוואס מרהיבים. 890 ל"י.

5. **יחידה למערכת מוסיקה**
עם סידור מיוחד לתקליטים. בלק אדום או לבן. רק 700 ל"י.

6. **סט BOMA**
פינת ישיבה מקסימה עם ריפוד קנוואס צהוב, שחור, ירוק או חום. (אפשר להזמין גם ריפוד אחר). הרכב של ספת 3־מושבים ספת 2־מושבים וכורסה, רק 5.500 ל"י.

7. **פינת אוכל**
עיצוב מיוחד. שולחן + 4 כסאות בלק אדום, צהוב או לבן. רק 1.990 ל"י.

8. **סט BOSSANOVA**
פינת ישיבה מודולרית, מרופדת באריג שוודי מקסים במבחר צבעים. הכורסות נתנות לחיבור לספות בכל גודל רצוי. מחיר כל כורסה 1.210 ל"י. אספקה תוך חודש.

9. **מזנון ספרית מודולרי**
בלק לבן או ירוק וכן בעץ טבעי בגוונים של טיק, אגוז או פוליסנדר. יחידה בגודל 190 x 260, הכוללת בר, ויטרינה, 4 דלתות ומדפים, בלק לבן או ירוק רק 4.300 ל"י (אפשר להזמין בגדלים שונים).

10. **שידות שוודיות**
במבחר צבעים ובגדלים שונים. לדוגמה: שידה בגובה 120 ס"מ וברוחב 45 ס"מ עם 7 מגירות רק 690 ל"י. אספקה מיידית.

בנוסף לכל אלה תמצאו בוורדו אינטרנשיונל עוד מבחר גדול ומעניין של רהוט סקנדינבי ושטיחים בדוגמאות מרהיבות. (כמות מוגבלת במלאי).

חובה עליכם לבקר בוורדו אינטרנשיונל אם לא כדי לקנות — לפחות כדי לראות

VERDOU INTERNATIONAL
וורדו אינטרנשיונל

אולם תצוגה ראשי: רמת־גן, ז'בוטינסקי 22
בית המבוק: תל־אביב אבן גבירול 65

מבחר סרטי השבוע

ז. אהרון

כדאי לראותם

★★ „העוקץ" („אלנבי", תל-אביב): שעשועון נוסטאלגי נחמד, שזכה השנה בשבעה פרסי „אוסקר", וביניהם — „הסרט והבימוי הטובים ביותר". הבמאי האמריקני ג'ורג' רוי היל חזר בכשרון על נוסחת-הקסמים של מערבונו המצליח („קיד וקאסידי") וליהק גם את סרטו החדש בצמד המצויין, פול ניומן ורוברט רדפורד, החוזרים על תפקידם כשני שו־תפים לדבר-עבירה, כאשר העלילה מוע־תקת הפעם מנופי הפרא של המערב במאה הקודמת, לסימטאות העולם-התחתון של שיקאגו, בשנות השלושים למאתנו. ממוקם בעולם-התחתון „אנקדוטי" וציורי מאד, א-לה דמון ראניון, מספר הסרט, באמצעים מסוגננים, בשנינות והומור, מעשה במתיחה גדולה, שבסופה המסתיע נופל גנגסטר כל-יכול (רוברט שאו) בפח הנטמן לו בידי שני נוכלים חביבים. מהנה מאד.

★★ „המבט" („סטודיו", תל-אביב): קשה לקטלג עיבוד קולנועי מיוחד-במינו זה, לסיפור קצר מפרי-עטה של דפנה דה-מורייה, הממוקם בוונציה קודרת ו־רדופת-רוחות-רפאים, באשר, למרות עי־סוקיו האפלים בעל-טבעי, אין לסווגו בדיוק כסרט-אימים, ואולי אפשר לראותו, בדוחק, כסרט-מתח-פסיכולוגי. אך, הישגיו הטכניים והחזותיים של ניקולאס רוג הבריטי — אמן הצילום הקולנועי, שהיה לבמאי („בודדים בערבה") — הם כה נהדרים ומדהימים, עד כי שום צופה המגלה ענין רציני באפשרויות ההבעה העשירות של הקולנוע, לא ירצה להח־מיצם. ג'ולי קריסטי, דונאלד סאתרלנד.

★★ „סרפיקו" („דקל", תל-אביב): דראמה משטרתית המתבססת על פרשה אמיתית: גילוייו המזעזעים של שוטר־חרש יוצא-דופן, פראנק סרפיקו, שחשף, בשנת 1971, בפני ועדה-ציבורית, פרשה מדהימה של שחיתות והסתאבות במשטרת ניו-יורק. סידני לומט („שנים עשר ה־מושבעים", „השוד המוקלט"), ביים ב־סיגנון תיעודי חריף, כאשר חוצות ניו־יורק רבתי משמשות כאתרי צילום אמי־נים. אל פאצ'ינו (בנו של „הסנדק") משכנע בדמות הצדיק בסדום — השוטר הישר והאמיץ.

★★ „סוד הקסם הבורגני" („ראשון", ראשון-לציון): בסרטו האחרון של לואיס בונואל, בן ה-72 („וירידיאנה", „טריס־טאנה"), מופיעים סימני הזדקנות, וה־מייסטר הספרדי הקשיש חוזר בו על רעיונות, הברקות ובמידה מסויימת גם על עצמו. הסרט לעצמו — נאה מראה, ואחדים ממעמדיו הנלעגים משעשעים ל־מדי. בונואל המלגלג על הבורגנות ו־הגלותה, על ריקנותה, סיכלותה וגיחוכה — מערבל ראיית מציאות בראי-עקום עם המראות חולפות אל מתוך החלומות, האבסורד, והדמיון הסוריאליסטי. דלפין סיריג, סטפני אודרן, פרננדו ריי, ז'אן־פייר קאסל.

★★ „נשיא על המונית" („הדר", רחו־בות; „הרמון", קרית-שמונה): בשנת 1963 זממו וביצעו שרידי מחתרת ה־או.א.אס. התנקשות-נפל בחיי הגנראל דה־גול על ש„בגד באידיאלים הפטריוטיים של עמו" בהעניקו עצמאות לאלג'יריה. הם שכרו רוצח מקצועי לביצוע גזר הדין. סביב גרעינה של פרשיה זו חיבר העתונאי-הסופר פרדריק פורסייט עלילת מתח פוליטית, שהיתה לרב-מכר עולמי („יום התן") ו„מייסטר" קולנועי ותיק, הבמאי פרד זינמן („בצהרי היום", „אדם לכל עת"), ביצע מלאכת מחשבת בהעב־רתו אל הבד בהצלחה מרשימה. שיאי מתח מרגשים.

★★ „שובר-הלבבות" („רחל", אש־קלון): השחקנית-מחזאית-במאית, איליין מיי („עלה חדש"), מעמידה ראי חד ואכזרי מול פרצופו הצעיר-בורגני של המעמד הבינוני האמריקני ובוחנתו ב־מיקרוסקופ ממוקד היטב. קומדייה רצינית על שיממון רוחני — מרירה, אכזרית למדי וגם מצחיקה, אף כי נמנעת ונזהרת היטב מהצחקה קלה ושטחית. גיבור הס־ריפט של המחזאי ניל סיימון, הוא בחור יהודי מניו-יורק, אב-טיפוס של ריקא חביב, המוליך שולל את עצמו ואת סבי־בתו; נושא את כלתו בירח הדבש, נושא לאשה התיכה בלונדינית, קרחנית, צווח בלתי ידוע מיטיב לשחק בהדרכתה ה־מאוזנת של הבמאית מיי: צ'ארלס גרודין, ג'יני ברלין, סיביל שפהארד.

★★ „אני אוהב את גרושתי" („צליל", יפו; „חוף", חדרה): ג'ורג' סיגאל ה־סימפטי חוזר בהחמדה עיקשת לזכות מחדש בחסדי אהבתה של גרושתו (סוזאן אייגספאק), בסרטו החדש של פול מא־זורסקי („בוב וקארול וטד ואליס"), ש־כתב את התסריט, הפיק וביים קומדיה רומנטית על זוג יהודי מודרני מבני המעמד הבינוני העליון בקליפורניה, אשר אין בו כל סממני היכר ליהדותו זולת שמו. עלילת הסרט בנויה על סיטואציות מתוחכמות, שמרביתן מוקדשות לחיזוריו הבלתי-נלאים של הבעל-הגרוש. הסרט משעשע, מבויים בסיגנון, במוצרי-איכות מסחרי, ויש בו „פואנטות" שנונות של סאטירה מעמדית מחוננת ו„הפי-אנד" רג־שני ויפהפה. בסך-הכל נחמד.

סרטים אחרים

★ „שלום לנצח" („מוגרבי", תל־אביב): ריימונד צ'אנדלר — אחד ה־„קלאסיקאים" בין מחברי הרומנים ה־בלשיים, זוכה לטיפול מעדכן, מידי ה־במאי רוברט אלטמן („מ.א.ש."), שנטל את סיפורו „הפרידה הארוכה" — תעלוכת רצת משנת 1949, ומיקמו בלוס-אנג'לס של ימינו. אך, העידכון התיפשתי איננו השינוי היחיד — אף לא המהותי ביותר: גם גבורו הנבוע של צ'אנדלר, הבלש הפרטי פיליפ מארלו הכינה, בגילומו של אליוט גולד, עובר שיפוץ כללי, ו־נהפך למפין „זאב בודד" ציוני כדי קצת תמהוני ורעוע כליכתו. צילום ו־אווירה טובים.

★ „פך הייני" („מוריה", חיפה): נוס־טאלגיה אמריקנית. „סאגה" רומנטית הט־נה, המתכוונת כביכול עשרות שנים ו־ממוקדת בעבר הקרוב (שנות ה'30 — ה'50), כן הכתם כדי למשוך (אל הקופה) את דור-הביניים, הרוצה להיזכר וגם את הדור הצעיר ששמע ורוצה לראות. ברברה סטרייסנד, התגלמות של מצפון חברתי ופוליטי, הנאבקת בסיסמאות להטות ל־מען הרפובליקה הספרדית (בשנות ה'30), נגד ה„מקארתיזם" (בסוף ה'40) ובעד א־סור החימוש הגרעיני (בשנות ה'50). ניגודה הגמור הוא רוברט רדפורד, הת־גלמות „נער הפוי האמריקני, אתלט מצ־טיין, סופר מוכשר ומבטיח וקונפורמיסט חסר-עקרונות. הסרט מתאר את פרשת האהבה הבלתי-אפשרית בין השנים, תוך כדי קימזור שטחי של המאבקים הפו־ליטיים באמריקה העוזרגית.

★ „פרפר" („אסתר", תל-אביב): סרט ארוך ויקר, מבוסס על ספר א־יוך, שהיה לרב-מכר עולמי, בזכות האודיסיאה העלי־לנושית של בעל-הזכרונות הצרפתי ה־מנות. אנרי שארייר, עשיית בגיהינום וחזר ממנו, ובניגוד לכל כללי הסבירות, לא דעכה תקוותו ותשוקת החרות נהפכה לו לעיקר עוצמה. הבמאי פראנקלין שאפ־נר והתסריטאי דאלטון טראמבו, ביצעו העברה חזותית של פרקי ההרפתקאות מדפי הספר אל המסך, מבלי לבחון ו־לדרוש בסיפורו ועוצמתו של הנסיון ה־אנושי הגלום בסיפורו החד-פעמי של שארייר. לפיכך, נותרו בסרט רק פרקי־הרפתקאות, ותיאורים מפורטים, של ע־נות העצינה הבארבאריות, מנת-חלקם של אסירים שפוטים לפני פחות מיובל שנים. סטיב מקווין, דאסטין הופמן.

★ „אהבת הטיפש" („אוריון" ירושלים; „פאר", תל-אביב): היא — גלנדה ג'קסון —אנגליה, גרושה, עצמאית, שנונה ו־להוטה להפיג בדידותה בהרפתקת-אהבי־הבים בלתי-מחייבת. הוא — ג'ורג' סיגל —אמריקני בלונדון, נשוי, מצליח, ומחפש „קצת סקס" מן הצד. צירוף שאיפותיהם הסיקאנטיות, ילמד את הצמד-חמד לקח מיושן, כי אין לעקור מראש את ההסתב־כות הכרוכה בהימור על קשר מיני בלתי מחייב. הסיטואציה השגרתית מאפשרת לצמד המצויין ג'קסון-סיגל להתפרק יחדיו — תרתי-משמע — בסיגנון קליל, מלוטש ומהנה. הבמאי מלווין פראנק הוסיף תב־לינים מפולפלים ודיאלוג תוסס ברוח הזמן, משעשע, על משחקה בסרט זה זכתה גלנדה ג'קסון ב„אוסקר" הנכסף לשנת 1973.

★ „אוואנטי" ! („גת", תל-אביב): ג'ק למון בדמות אמריקאי עשיר הנוסע לאי איטלקי שטוף-שמש, כדי לקבל את גוויית אביו. הוא מגלה להדהמתו, כי אביו הרגול נאף בקביעות עם פילגש עונתית קבועה, שגוויתה שוכבת בתאונת-דרכים מתאהב בבת הפילגש (ג'ולייט מילס) והשניים ממשיכים במסורת הוריהם ה־„שובבים". בילי ויילדר („חמים וטעים") השנון, מנה כאן, משום מה לקומדיה רומאנטית, שעליה ועל דמותה אב־הכלה וביים ארוכה בארכנות מתישה.

★ „תיאטרון-הדמים" („אילת", דימו־נה): שחקן שייכספירי בלתי-שפוי, חוזר לחיים (ממצולות התמזה) בגילגול מס־לצתי, ומארגן הילולת-נקמות מזויעת, שבמהלכה יחסל את אוייביו-בנפש — חברי תא מבקרי התיאטרון של העתונות הלונדונית — במיתות משונות, ומתוך באמנות מדוקדקת לשיטות הרצח במחזות שייכספיר. דוגלאס היקוקס („מיסטר סלון") ביים בכבדות-יתר מהתלה זוועית ו־אימים. גדוש מראות פלצות, בלהה ותחי־עוב. עם מפלצת-הבד וינסנט פרייס (הרוצח) בראש צוות קורבנותיו (המבק־רים) המורכב ממיטב שחקני התיאטרון הבריטי: דיאנה ריג, רוברט מורלי, ג'ק הוקינס, רוברט קוט, קורל בראון, הארי אנדריוס, דניס פרייס.

★ „גורדניק עם רשיון" („גורדון", תל־אביב): רוצח-שכיר, בעל פני „סוקר־קטואים" — לינו ונטורה —, נשלח, מטעם אירגון-פשע, לחסל עד-מדינה ונתקל ב־סוכן-נוסע, בעל פני טמבל — ז'ק ברל — הדבק בו כספחת ומסכל, שלא מדעת, מבצע התנקשות, שמניעתו היתה מצריכה שרותים חשאיים וכוחות-משטרה. פארסה קרימינאלית קטנה וחביבה, שביים אדואר מולינארו, לפי תסריט של פרנסיס ובר („הבלונדיני").

★ „שאפט באפריקה" („אורון", פתח־תקוה): השלישי בסידרת הרפתקאותיו האלימות של „ג'יימס בונד" שחור — הבלש הפרטי ג'והן שאפט, ריצ'ארד ראונדטרי, מגלמה החדשני של הסיסמה הקונטרה־ג'ועית — „שחור-הוא-יפה", בדמות אדם עליון צבעוני, קשוח, ברוטאלי, תכו ל־איש הלבן ו„מרים" את כל ההתיכות, לבנות בשחורות. הפעם יוצא הסופרמן שאפט, מסימטאות הג'ונגל הניו-יורקי, לשחרר את הג'ונגל האפריקאי מהשת־לטותה של כנופיית סוחרי עבדים, ב־ראשותו של בן-בליעל לבן. מוסיקת קצ־בית גועשת, עינויי-גוף, גירוי-יצרים ו־הקזת דמים בשפע. זריז, סינטטי ומסחרי מאד.

★ „הדון מת" („ארמון", חיפה): עוד ממזר נולד ל„סנדק", תיאור חוזר של משחקי-הכוח הנטושים בין משפחות ה־מאפיה בארצות-הברית. ריצ'ארד פליישר („הרוצח מבוסטון"), במאי מיומן בשיר־טוט דיוקני ארכי-פושעים וניהול סצינות אלימות, אינלם את סרט המאפיה החדש שלו, בדמויות קרטון דו-מימדיות, חסרות עניין ומאוזן אנושי ומיסור-המעשה, ה־ממוקם בלאס-ווגאס ובקליפורניה, נהפך לשד סיפור מאקיוזי מיותר בהחלט. רועש, ברוטאלי, ושותת-דם. עם אנתוני קווין בדמות הדון הקשיש.

קורעוז
מציעה לך
רווח ממשי
של -.268 לירות
עד ה-20 ביוני 74'

כעת יש באפשרותך
לרכוש את מכונת הכביסה קורעוז 487 ב-3245.- ל"י
מהן-977.- ל"י במזומנים
ו-2268.- ל"י ב-12 תשלומים חודשיים
ללא תוספת ריבית.
המחיר כולל עגלת גלגלים והובלה לבית המזמין.
קורעוז 487 סופר-אלקטרונית
היא קומפקטית
ומצטיינת באיכותה הגבוהה
ובעיצובה המרהיב.

* 14 תכניות כביסה
* 2 מבלסי מים
* 3 תאים להכנסת אבקה
* שירות עד 13 שנים

להשיג: ת"א, „קורעוז", יהודה הלוי 52, אלנבי 99 ● חדרה, „קלאוס", הנשיא 38 ● באר שבע, „ארמקס", התמורות 17 ● קרית מוצקין, „בל-בו חשמל", שדרות השופטים 7 ● דימונה, „בליפה", מרכז מסחרי ● שדרות, לונדון בדרי, מרכז מסחרי ● קרית מלאכי, „שלון הדרום" ובשאר סוכנויות „קורעוז"

ולכן מציעה לך אביק
סביעור נוזלי

מוצר חדש זה, המחולל מהפכה בשטח הנקיון וההגיינה האישית, שייך לדור החדש של חמרים אנטיספטיים רב-תכליתיים.

סביעור נוזלי הוא קוטל חיידקים יעיל ומהיר פעולה ובו בזמן תכשיר רפואי-קוסמטי, המיועד לטיפוח ולהגנת עורם העדין של בני משפחתך. הוא אינו צורב, אינו מגרה ואינו מלכלך.

הרכבו המהפכני של סביעור נוזלי ודרך פעולתו השונה, מקנים לו יעילות מירבית בקשת מפתיעה של שמושים.

כדיאודורנט יעיל סביעור נוזלי מכל „דאודורנט".
אם טרם ידעת, הרי שלזיעה עצמה אין ריח. זוהי עובדה. „ריח-הגוף" המפורסם, נגרם כתוצאה מפירוק הזיעה ע"י חיידקים. מעט סביעור נוזלי על הספוג בעת המקלחת או במי האמבט וחיידקים אלה יחוסלו. ריח הגוף ימנע מלכתחילה ובמקומו יעניק לך סביעור נוזלי הרגשת קרירות ורעננות לשעות רבות.

סביעור נוזלי אידיאלי לנקוי ראשוני של פצעים, חתכים ושריטות; הוא מחטא ביסודיות את אזור הפצע, בלא צריבה ובלא הכתמה. לסביעור נוזלי שימוש נוסף ומפתיע — פעילות יעילה כשמפו למניעת קשקשים.

לחיטוי ולהגנה ממושכת על הפצע השתמשי במשחת סביעור.

מחיר פרסום 4.85 ל"י
בכל בתי המרקחות.

אביק

רשיון משרד הבריאות מס. 0476/067

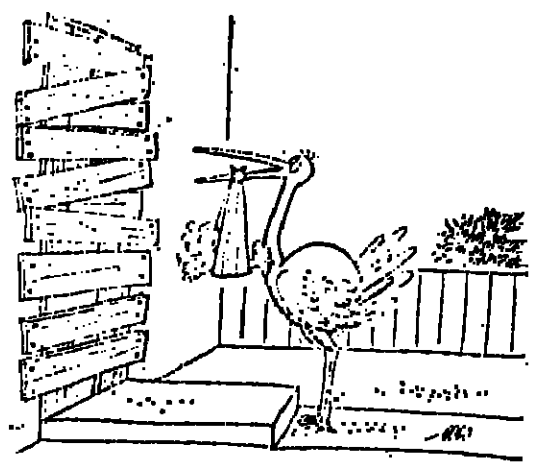

— פתחו את הדלת מיד! אני יודעת שאתם בפנים!... (וולטורנו)

— מר שוורץ, גנוב לאוזני שאתה עובד במשרה נוספת... מר שוורץ!... שוורץ!...

— כל הכבוד! הכנת גולאש פנטאסטי! אני סקרן לראות, מה יגיד על כך ריצ'ארד... אנה, איפה ריצ'ארד!... (קוויק)

הכתוב השלישי...

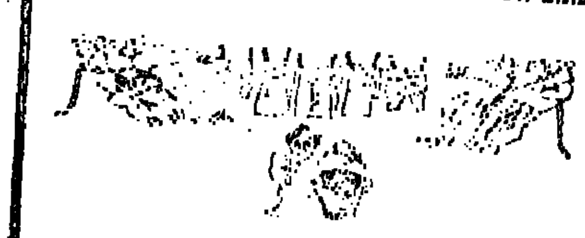

צחוק בקו

— 13, 14, 15, 16, לא, תודה, אדוני, אבל היא אינה שלי!... (ליאירופיאו)

— מה אתה רוצה! הזמנתי גלידה לשתי ילדות אלה, הסובלות מתת־תזונה...

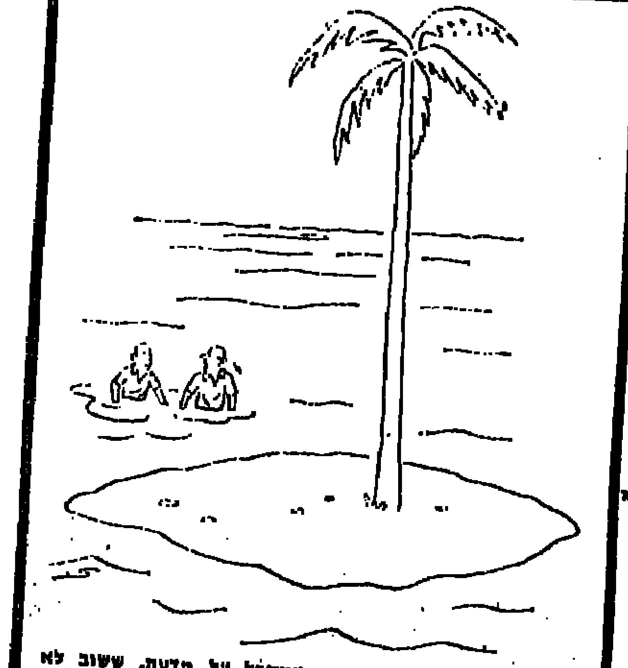

— יש נחמה פורתא במצבנו: מתקבל על הדעת, ששוב לא נראה את האבולוציה!

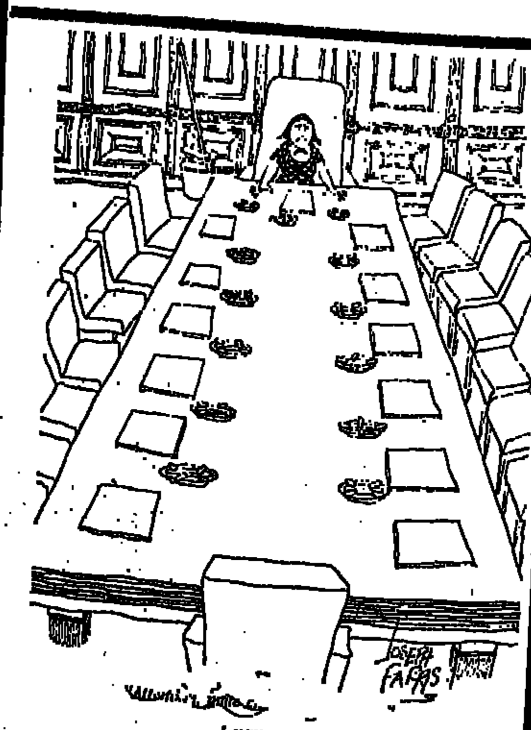

— רבותי, תשומת לבכם, בבקשה!...

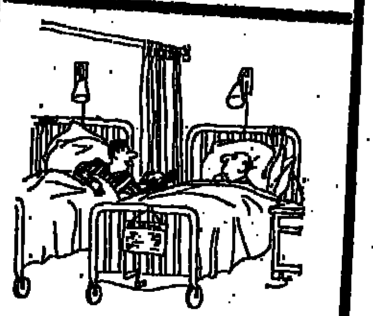

— היא אומרת שאתה מחלים והו־לך, עכשיו צלצל: אתה למטה ותשאל מה שלומי אני...

— מול השכטים החדשים האלה אינו מעיז לחטוף תנומה... (שווייצר אילוסטרירטה)

— את שם המוצר שכחתי, אבל אני יכול לפזם את המנגינה של הפר־סומת... (ש.אי.)

— אילו ידעו בני האדם, כמה שאנו עדינים ואצילי־נפש, אולי היו מפסיקים לצוד אותנו...

هكذا من الأجمل

כל שתבקש בדירן יש

אבן גבירול 30, תל אביב. 1800 מ"ר תצוגה

כל שתבקש, כל שתחלום, כל שתחפש — ב„דירן" יש! רהיטים, מטבחים, אביזרי אמ־בט, שטיחים, וילונות, טפטים, אהילים, בדי ריפוד, כלי בית ועוד — מבחר עצום, מגוון ומרתק של יצירות מתוצרת בחירי המפעלים באירופה ובי־שראל.

בוא וראה כיצד להעניק לדירתך אופי אישי ואווירה מענגת, באיכות עילית ובעיצוב מתקדם. ב„דירן" המחירים מותאמים לכל כיס — החל בממוצע ועד לאכסקלוסיבי ביותר.

ב„דירן" תמצא גם גלריה מקסימה למתנות קטנות הגור־מות לחוויות גדולות.

בוא וקח

הספקה מיידית מהמלאי

חניה מובטחת לכל מבקר בחניון נאות־אביב

בוא אל החוויה

בוא ל„דירן"

בית האופנה לריהוט מודרני

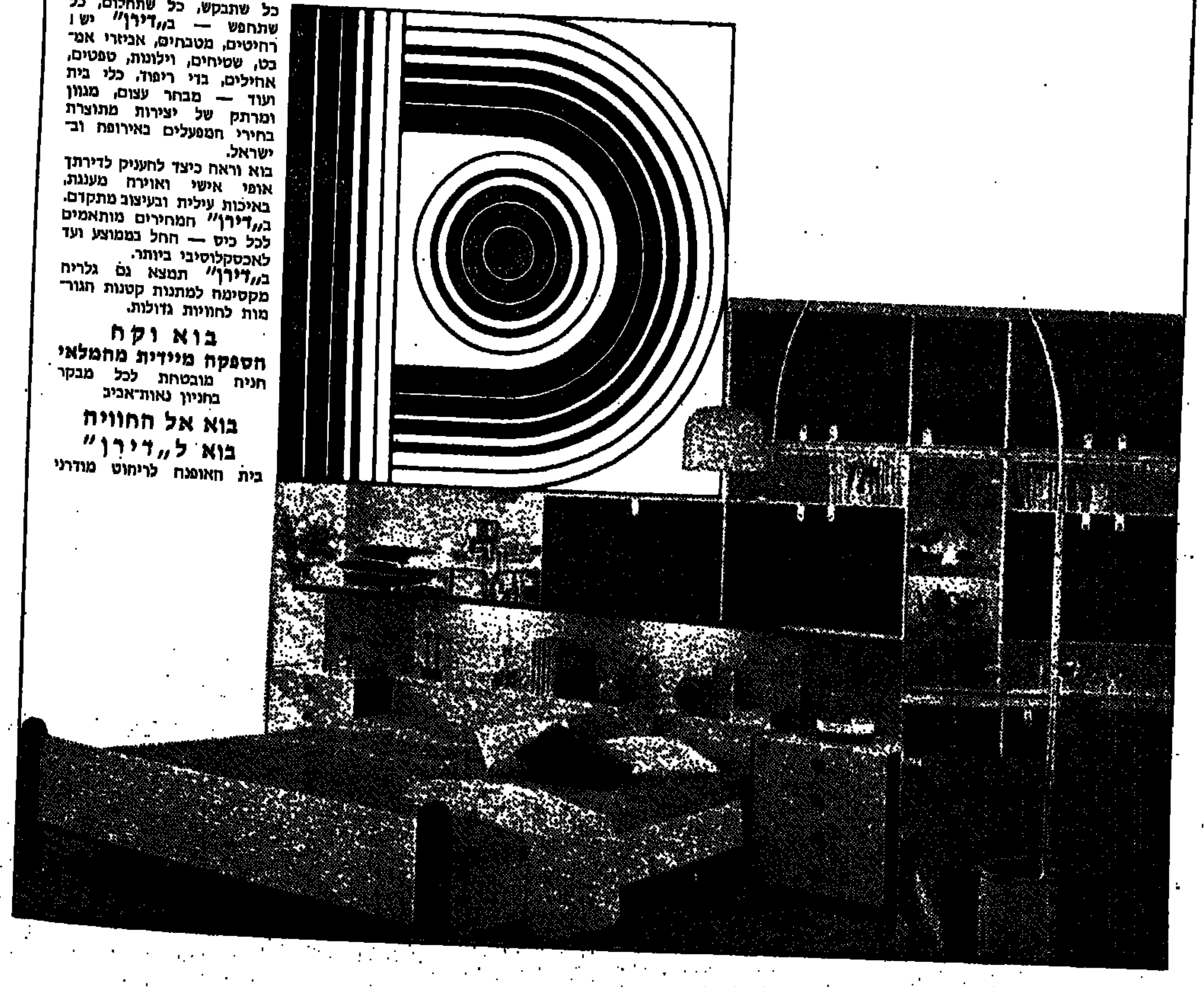

(סוף מן העמודים המרכזיים)

המלחמה בחרמון. מלחמת ההתשה התנהלה בכל עוזה במובלעת וברמה. כמה חיילים סורים נתגלו אותו בוקר כשהם תופסים עמדות על השיא. משם יכלו לטווח ביתר קלות את התותחים אל המטרות הישראליות הניגלות כעל כף היד.

אז, בימי חג הפסח, נצטוותה יחידת לוחמים מעולה לטפס ברגל אל הפיסגה ולהשתלט עליה. כשהם נלחמים בסופה, בערפל ובמרבצי השלג והקרח, הגיעו קצרי נשימה לפנות בוקר אל השיא, אל טווח קרב המגע. חמש או אולי עשר דקות ארך הקרב. ומאז נשארה הפיסגה בידינו. בערפל החלו תרים אחר מקום מסתור ואז גילו את המערה.

הכניסה אליה היתה דבר בעתו. מאותו רגע שבו השתופפו אל הפתח הצר החלה הארטילריה הסורית להמטיר אש שנמשכה ברציפות עד ליום ההסכם, וכך מצאו האנשים את עצמם מול האש, במלחמה שאין לטווח העין והמגע הפיסי שייכות אליה.

בעיות מחסה ואספקה

האש נוחתת בקצב משתנה כל שעות היממה בשטח החשוף ותובעת לה מחיר. מחיר פיסי ומחיר נפשי. על השיא, כמו לאורך דרך המוצבים על החרמון שהיה מנותק מן ה„עורף", לא ניתנה ללוחמים שהות להתארגן. ללא מזון מספיק, ללא ציוד או תחמושת המסוגלת לעמוד לאורך זמן, החל מירוץ נגד השעון, נגד איתני הטבע ונגד האש שניחתה ללא הבחנה.

„איש מאתנו, מאלה שנטלו חלק במלחמה על ההר, לא ישוב הביתה כפי שהיה ערב עלייתו אל מלחמה זו", יאמרו לך לוחמי החרמון.

משנתפס השיא החלו הבעיות. אנשים היו זקוקים בדחיפות למזון ולשאר ציוד הכרחי כדי לקיים שם חיים. להוציא את המערה שמצאו היה ההר חשוף. היה הכרח מיידי ליצור מחסה ולו רק מפני רסיסים לתצפיתנים שישורו בין הכיפות להתריע מפני פשיטה אפשרית.

כך נפתחה מערכה נוספת על ההר. צוות חיילי הנדסה, אנשי צבא ואזרחים, החלו לבצע את הבלתי־אפשרי. פריצת דרך בבוץ, בשלג, בסופה ובערשה הבלתי־פוסקת. קילומטר אחר קילומטר התקדמו הדחפורים, קורעים את הסלע צעד אחר צעד על חרכס החלול.

מערכת יוקרה לאומית

בעוד המאבק על התוואי מותיר אחריו סימני שריפה ונפגעים בשטח, צריך היה להוסיף ולקיים את החיים במערה. ה„זלדות" היו מטפסות בשביל צר, בתוואי רופף שסוגת מסלעים בידיים, ושרשראות השריונות היו רומסות את הסלעים על הפיסגה כשהן מהוות מטרה לקציני הטיווח הסורים, שטיפסו על הרכסים במזרח ובמערב.

עשרות קילומטרים של תיל נפרשו סביב ההר מחשש פשיטה אפשרית. הקרב על החרמון, שתחילתו בהערכת החשיבות הטאקטית על השטח על־ידי שני הצדדים, גלש עד מהרה וקיבל משמעות של יוקרה לאומית.

התקשורת הבינלאומית נסחפה לקרב ציורי זה, שנתלוו לו סממנים של מלחמה תדרית בפסגות מושלגות בין יריבים קשוחים שנלחמו בצפרניים באיתני הטבע ובאש המאסיווית שהוטלה יום יום בעשרות טונות של עופרת.

פושטים מ„פתחלנד"

כל אותם ימים ארוכים הורדו לוחמים פגועים, הרוגים ומפצועים מן ההר. חשבון הדמים הפך את הקרב למלחמת חירוק שיניים. כל יום שחלף בפיסגה היה בבחינת נס נוסף לעשרות הלוחמים ששרו עם המוות פשוטו כמשמעו. חשופים לאש, ללא מיסתור, הוסיפו לעסוק במלחמת ההתבצרות.

כל כלי שנפגע, כל חייל שנפצע, הולידו מטרה נוספת לסורים המטווחים. על כל מטרה פגועה צריך היה להילחם כדי לחלצה לאחור. כך התחולל אסון המסוק שנקלע לתוך האש כדי לחלץ נפגעים ובמשב־רוח עז הוטח אל הקרקע ועלה בלהבות.

בינתיים נהפכה החזית לכפולה: מכיוון סוריה יורים ומן ה„פתח לנד" בלבנון מטווחים ומשלחים חוליות פשיטה. כך, לילה אחד, מגיעה קבוצת קומאנדו סורי, פושטת על חניון טנקים וגוררת עמה שני אנשי צוות ומותירה סימן שאלה לגבי לוחם שלישי.

ולבד מן הימים הארוכים צריך אתה לפקוח עין לילות ארוכים ולצפות לאורבים המטפסים אל ההר. הסורים חיקו את הישראלים והתחילו במבצע פריצת דרך אל המוצב שלהם, המצוי בטווח עין מן השיא. גם לחיילים שלהם קשיים. משנתגלתה תוכניתם הופעלו מטוסים שטסו על כלי העבודה ומעלים אותם באש.

הסורים ויתרו

מספר הנפגעים הסוריים עלה לאין שיעור על אלה שלנו. הלחימה נמשכה והטייסים הוסיפו לגלח את פסגות ההר ולהכות בסורים ובסוללות הארטילריה שלהם. עקשנותם של הסורים לא הגיעה עד כדי לחימה עיקשת בכל מחיר, וכך נותרו בטח הדחפורים השרופים שלהם והדרך שנעצרה במחצית ההר — סימנים שהעידו על הפער בדבקות במטרה.

גם הם היו זקוקים לדרך, גם חייליהם סבלו מחסור במזון ובתחמושת, אך הם ויתרו. וכלי התקשורת במערב כינו את הצד הישראלי כ„מנצח" בקרב על החרמון.

גם לאחר הכיבוד בתואר הזה לא חשו עצמם לוחמי החרמון כמנצחים. ההרגשה כי אין מנצח או מנוצח ליוותה אותם כל עת שהוסיפה האש להשתולל ולתבוע קורבנות. הטנקים הובילו אל פיסגת ההר קוביות מתכת, שעתידות היו לשמש בונקרים על חודי הפיסגה. המבצע החיוני הזה תבע את שלו — מאמץ עילאי, הרגשה כי צריך לבצע שוב דבר בלתי־אפשרי. אבל המאמץ הזה חסך הרוגים ודירבן את העוסקים בו למצות מעצמם את הכל ובלבד שגגות המתכת הרקים יגיעו אל השיא.

ביקורי דיין עודדו

לסורים עשרות נפגעים. המטוסים המזנקים מגובה ההר והארטילריה הקמצנית, אך המדוייקת, הרגיעו מדי פעם את התותחנים הסוריים. אך ההפסקות היו קצרות מדי והאנשים הצעירים הוסיפו לטפס אל ההר, אל הפיסגה, להחליף את חבריהם, לשחררם מעט מן הלחץ.

אותם שסיירו על הדרך בתוך המלחמה, לאורך מוצבי החרמון, גילו בת פנים ישנות של מפקדים. שאותם אתה מגלה בכל מקום בו מתחוללת מלחמה. כמו אפרים, שנקרא לפקד כאשר התלהטה בת האש.

זה היה בחג הפסח. רפול, אלוף הפיקוד היה על הקו. „מה דעתך לקבל פיקוד בחרמון?" שאל בסגנונו הלאקוני.

„תן לי שעה לחשוב", ביקש אפרים.

„אין זמן לחשוב. שם נלחמים", פסק האלוף, ולמחרת טיפסו לפיסגה שניהם יחד עם שר הבטחון. מאז אותו יום ועד שנסתיימה האש — נשאר שם כמפקד.

והיו פנים אחרות מוכרות של אנשים העושים את מלחמות ישראל בעשרות השנים, ובצדן הרבה פנים חדשות של לוחמים שהיו תלמידי גימנסיה אחרי מלחמת ששת הימים, או כאלה שסיימו את לימודיהם זמן קצר אחרי מלחמת יום הכיפורים. דור חדש אשר בא אל המלחמה הקשה והאכזרית ולמד אותה ללא רתיעה.

שיא החרמון נהפך בכרוצת הזמן למוקד משיכה „לתיירים". הידיעות על הקרב הנורא המתחולל שם סיקרנו רבים. אחדים מהם עלו לבקר את החיילים. לעודד אותם. ביקרו שם יצחק רבין, חיים בר־לב, ואהרון יריב. והסופרים ס. יזהר וחיים גורי. אך יותר מכולם צפו החיילים בדריכות בביקוריו התכופים של שר הבטחון.

שעה שהכל היו מסתתרים במערה או בחיפויי המתכת שהוצבו בראש ההר, היה דיין עובר לאורך הגדרות, מטפס על המקדש בפיסגה. בוחן את אבני ההר ואת אלה שהובאו לכאן ממרחק, משוחח עם החיילים וגורם הרבה דפיקות־לב למפקדים. הפגנת נוכחותו בתנאי הלחץ המאסיווי היו ללוחמים, שלרבים מהם היתה זו טבילת־אש ראשונה, שיעור ועידוד.

בתחילה היו מתווכחים אתו, אחר־כך נואשו ואף היו מצפים לביקוריו שם באש הבלתי־פוסקת. היתה לכך חשיבות מעבר לחישובים הגיוניים.

ראו מטוסו של קיסינג'ר

לפתע חלף החורף. את מקום השלג הכבד והרוחות העזות, המקפיאות, תפס האביב. את מקום הלובן הכמעט נצחי תפסו הנופים הירוקים בעמקים רחבי הידיים למטה. האש לא פסקה, אבל הקרב נגד פגעי הטבע נסתיים. והיתה בכך הקלה רבה. ואולי גם אות לבאות.

משם, מן השיא, ניתן לצפות במטוסו של „האשף המעופף" נוחת וממריא מדמשק ומעורר תקוות שאכן יש סיכויים כי המלחמה עתידה להסתיים אי־פעם.

במערה, שהיא נחלתם של אותה חבורה קטנה שהצטופפה בה מרפסק אל מרפסק בימי האש, התנהל ויכוח על אודות ההסכם הצפוי.

סיפור שלושת הנהגים

„אתה מכיר את הסיפור על שלושת הנהגים", סח לי קצין צנחנים צעיר. „נהג ה„לימוזי" המוליך אישיות בכירה אל מרגלות החרמון נשאל אם הוא בעד ההפרדה. תשובתו הפסקנית היא 'לא' החלטי. נהג הג'יפ המעלה את האישיות אל אמצע ההר משיב בחוסר מסקנות ויש לו דעות לכאן ולכאן. נהג ה„זלדה" המוביל אל השיא מודיע כי הוא 'בעד ומייד'.

„זה בהחלט סיפור המתאר בהחלט אווירה", אמר קצין הצנחנים. „אבל אני רוצה שידעו, כי אנחנו מודעים לעבודה שלנו, כאן במערה, בתנאי הלחץ הנוראים, אין יכולת לשקול את השיקול הלאומי. אנחנו כאן רצינו לדעת שמערכת ההחלטות תהיה משוחררת מלחצים. אבל תביא בחשבון שאנחנו מוכנים לכל, אבל רוצים לשוב חיים הביתה".

הצעה חד פעמית!!!
לקראת הרחבת וחידוש החנות
הנחות עד 20%
על כל המלאי הקיים!
מבחר גדול של רהיטים אקסקלוסיביים
לסלון חדר שינה ופינת אוכל
רהיטי אמריקן סטייל
רח' דיזנגוף 190, תל-אביב. טלפון 224427

שטיחים פרסיים!!
נתקבלו שטיחים פרסיים ושונים
מבחר ענק, דוגמאות מגוחדות, מחירים נוחים! הזדמנויות!!!
„בזר שטיחים", רחוב דיזנגוף 184, 190 תל-אביב.

هكذا من الأمل

אלופי שמשון בבטוח חיים

אנו גאים להציג את המליונרים שלנו בבטוח חיים

מעל 3.000.000 ל"י

כץ יורם IQA · ברנד אליצור · פרלסון יהודה · סופר מרדכי · ברוך רפאל IQA

מעל 2,000,000 ל"י

דרורי חיים IQA · מור ישראל · כץ דב · אפרת-איצקוביץ · קלוגר חיים · אפרת עמירם IQA

מעל 1,000,000 ל"י

גרבר יהודית IQA · לב שמעון · עקירוב ברטה · מרדכי יוסף · קוראין זהבה IQA

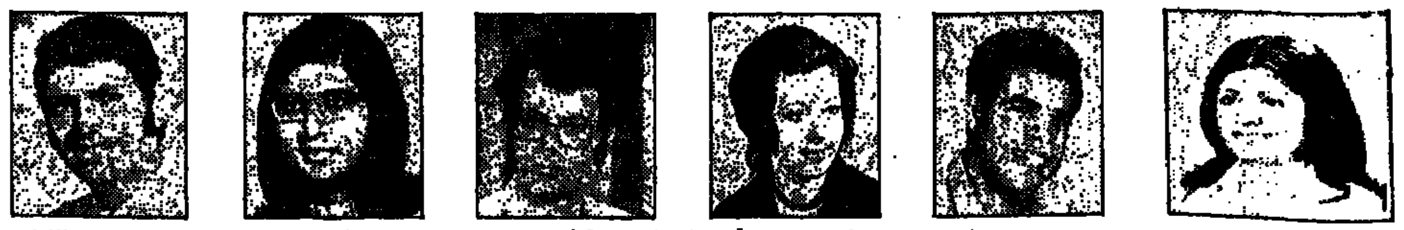

בן עזיז שרה · שער מאיר · חורי אמאל · חג'ג' חיים · סופי יעקב · בוקאי משה

קליין דליה · בגט אברהם · מור משה · בעבור אבנר · דגן רימונה

שמשון-ביטוח עם יחס אישי
המשרד הראשי: תל-אביב רחוב מונטיפיורי 27 טל' 625225
שם

ינוקא מזמין - מי לא בא

(סוף מעמוד 13)

נלים אנינים ואקסוטיים. יום אחד „נשבר" לה לאמו והיא הודיעה פסק־נית, כי מטבחה אינו יותר מסעדה ציבורית. „אבל כל החברים האלה הם יתומים", — הסביר לה ינוקא.

ליתומים, — מספר ינוקא, — יש לאמא שלי חולשה ויראת כבוד. מאז היא חדלה להתאונן והיתה מלעיטה אותם ברחימאות רבה...

כעבור זמן, משתחל מחמסר אישית לאמנות הבישול, ניווט את חבריו ה־וולים אל מטבחו שלו, בו הוא ממ־ציא המצאות מטורפות וטעימות ל־הפליא, משלב מאכלים גרוזיניים ב־מאכלים סיניים. בנות עליו הרוח הוא מכין את ה„חנגי" — מאכל גרוזיני מיוחד במינו. שהכנתו טעונה הרבה זמן והרבה תשומת לב והמבוסס על שקדים, צנובר, צימוקים, כבד עוף ותבלים למיניהם. לאחר הבישול שמים את המאכל הזה למשך 10 שעות על אש קטנה ובסופו של דבר הוא משמש נסך הכל כמנה ראשונה קטנה לארו־חה הגדולה, הבאה בעקבותיו.

התערוכה השניה

בהיותו בן 37, בעיצומה של סערת חייו העליזים, שם עיניו בציור מסויים של צייר מסויים. רצה לרכשו, אך ה־מחיר שנדרש נראה לו גבוה מדי. אם כך, החליט, אצייר בעצמי משהו יפה. בלי הכנות מוקדמות, מבלי ללמוד את הכללים היסודיים של הציור, נטל בד, צבע ומכחול והחל כורת. ב־1969 התקיימה תערוכת־התעלול הנודעת ב־„קליפורניה". כשהכריז על פתיחתה של תערוכה שניה, סברו הכל כי ינו־קא מפריז, הטיחו בפניו שלא מתאים לו לעשות שימוש בבדיחה אחת פעם שניה. כולם כמובן באו לערב הפתי־חה, שם שמעו הכרזה רצינית מאוד מפי צייר ישראלי נודע, שהיה בין ה־חוגגים הרבים: „רבותי, זו בכלל לא בדיחה. זה ציור אמיתי!"

מרבית הציורים בתערוכה זו נרכ־שו על רקע ידידותי. אולם בין הרו־כשים נמצאו גם כאלה שקנו את ינו־קא הצייר ולאו דווקא את ינוקא ה־חבר הטוב, ומספרם של אלה הלך והתרבה מחודש לחודש.

וכך, אט אט נתייתמו הדיסקוטקים מינוקא, ליצן הבוהמה, מכלה העולם, נער השעשועים של תל־אביב ואילת. איש חיי הרגע הסוערים הסתגר יותר ויותר בדירתו, שהפכה לסדנת ציור גדושת צבע ובדים. תערוכה רדפה תערוכה וידידיו הותיקים נימנו וגמרו שזה הדבר האחרון שהיו מצפים מטי־פוס כמותו, ושזה התעלול הגדול והמ־בריק ביותר שביצע מעולם.

ירושלים של ינוקא

בשבוע שעבר נפתחה תערוכת ציו־ריו החמישית, הפעם בגלריה „לים". אמרה בעלת הגלריה עמליה ארבל:

„היכרתי את ינוקא האדם, הטיפוס. אף פעם לא עלה בדעתי להתייחס אליו כאל ינוקא הצייר. משראיתי ל־אחרונה את ציוריו, הייתי פשוט נדה־מה. איכותם, ייחודם וקסמם שבו אותי כליל. בו במקום החלטתי לפתוח את העונה החדשה בגלריה שלי בתע־רוכה מציורים אלה".

במרבית ציוריו של ינוקא מופיעים שעונים וגלגלים. אלה הם מוטיבים מילדותו הירושלמית. השעונים שייכים ל„שעון שנלר", שפעם היה מועל, מדייק ומשמיע לירושלים את צלצוליו העמומים; וכן לשעון השמש המפור־סם, הקבוע על אחד מבתי שכונת מחנה־יהודה. הגלגלים שייכים לגלגלי העגלות והכרכרות שמילאו פעם את רחובותיה של ירושלים. אלה גם אלה „נוסעים" ו„סובבים" בין החלונות, ה־קימורים, הסילואטות, גופות העירום, משחקי האור־צל העמומים והמעודנים, שנסטגו בנפשו.

„היום אני מצייר דברים שחייתי אותם בילדותי, — אומר ינוקא — אני מצייר את אהבתי לירושלים. בכל מה שאני מצייר קיימת ירושלים בצו־רה זו או אחרת. רבים שואלים אותי איזה מין צייר אני, נאיבי, רומנטי, סוריאליסטי וכדומה. אין לי תשובה. לא בשבילי, לא בשבילם. הדבר היחיד שאני יכול אולי לחשיב להם היא: אני לא סוריאליסטי, אני לא רומנטי, אני פשוט ירושלמי".

●

הוא ירושלמי שגר בתל־אביב. ומי שדואג שמא ינוקא של אתמול מת ו־נעלם, יכול להסיר דאגה זו מליבו. בחורנו עדיין חי וקיים, עליז ותוסס כשהיה. בחורנו עדיין מבשל מצויין, מבלה עד כלות, מחזר אחרי הנערות היפות ביותר וכשהוא עומד לפתוח תערוכה חדשה, עדיין מקדיש מחשבה רצינית וארוכה — איזה משקאות ל־הביא לערב הפתיחה והיכן לערוך ל־אחר מכן את המסיבה העליזה ביותר, שהכל ירצו להיות מוזמנים אליה. הוא נשאר הטיפוס העליז והחברתי המפר־גן לעצמו ולכל העולם, המפזר ומגיר על סביבותיו שמחת חיים בלתי נדלית. את העצב הקטן והנסתר אפשר למצוא רק בציוריו.

ידידים של הרוטשילדים

(סוף מעמוד 23)

מעמדתו ליהודים היה בכלל רחוק מ־ריאקציוניות, ועוד בקונגרס וינה דגל במתן שוויון זכויות ליהודים. גם בי־מי עלילת הדם בדמשק (1840) הורה מטרניך לנציגיו בסוריה ובמצרים לע־מוד לימין היהודים, ובעידודו פנו יהודי אלכסנדריה למוחמד עלי לשח־רר את היהודים הכלואים. הרוטשיל־דים מילאו בעניין זה תפקיד לא־מבוטל.

מהפכת 1848 מיגרה את שלטון מטרניך. הנסיך הכל־יכול לווה כסף מידידו סלומון וברח מן הבירה ה־סוערת מחופש לאשה זקנה. הבארון פון רוטשילד לא הלך בעקבות הקאנ־צלר המודח לגלות אנגליה, אך מצא, תחילה, מחבוא בבית ידיד בפרברי וינה, בעוד ההמונים המתפרעים תופ־סים את מעונו ברנגאסה. אחרי־כן נ־טש את אדמת אוסטריה ושוב לא ה־ציג עליה את כף־רגלו.

אך הידידות בין משפחות מטרניך ורוטשילד לא נפסקה עד עצם היום הזה. מדי שנה בשנה שולח הנסיך הנוכחי לבית מטרניך ארגז בקבוקי יין מכרמי שלוס־יוהאניסברג שלו — והוא נחשב ליין המשובח ביותר של ארץ הריינוס — אל הבארון דה רוט־שילד בפאריס. זה מחזיר לו מדי שנה מיבחר יינות בורדו שהוא מגדל בכר־מיו שלו. המשפחות — כך מספ־רים לנו המומחים לתולדות רוטשילד — מחליפות ביקורים זו בארמונה של זו מדי שנה בשנה.

בקיץ שעבר הייתי רזה וחסר־כח

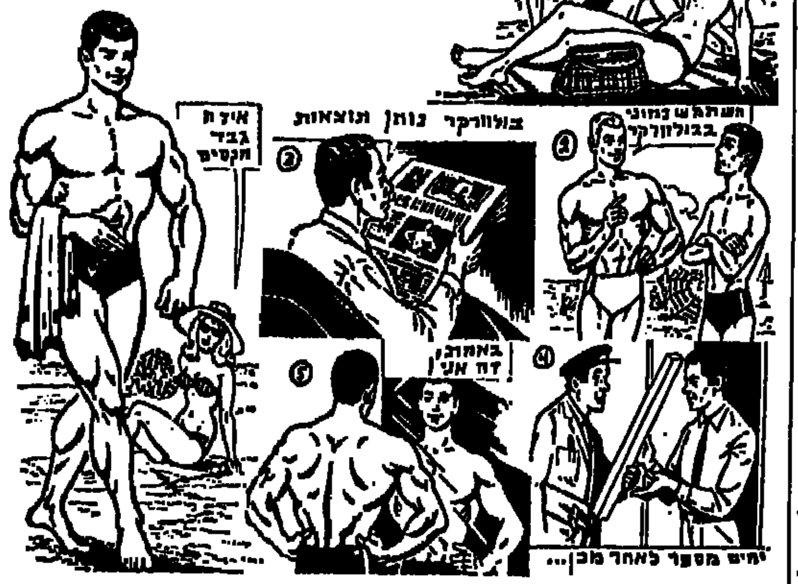

פתח שרירים מלאי כח בחמש דקות ליום בלבד!

תוצאות חיוביות מובטחות תוך שבועיים, אחרת לא תשלם מאומה!

זו עובדה מוכחת! בולוורקר יכול לתת כוח גברי לכל שרירי גופך שנערות נמשכות אליו. — הוא יעזור לך לייצר שרירי זרועות רוטטים, חזה שרירי עמוק; כתפיים רחבות ומלאות כוח, בטן שטוחה וחזקה כפלדה ורגליים שהינן עמודי כוח — הכל בחמש דקות ליום בלבד. כבר מן היום הראשון תראה ממש את התפתחות כוחך בספרות על מד הכוח הצמוד לבולוורקר. התוצאות שתרגיש כבר לאחר 14 יום, של אימון בבולוורקר בקלות, מהירות, וללא מאמץ — מבטיחות להפתיע ולהנות אותך; אחרת לא תשלם מאומה. שלח עוד היום את התלוש לנסיון החינם ללא כל התחייבויות.

© Mailex (Israel) Ltd

שובר הזמנה לנסיון חינם

שלח עוד היום לנסות בביתך את הבולוורקר במשך 14 יום חינם

אל: מיילקס (ישראל) בע"מ רח' המלאכה 3 איזור התעשיה, חולון 58—851

סמן בתוך המסגרת איזו הצעה אתה מעדיף:

□ כן, אבקש לשלוח אלי את הבולוורקר לתקופת נסיון של 14 יום חינם. אם לאחר שבועיים של אימון נוח, פשוט ויעיל בעזרת הבולוורקר לא אחוש שבע־רצון ומרוצה מן התוצאות, אשלח אליכם בחזרה את הבולוורקר ובכך יסתיים העניין. אולם אם ארצה להמשיך בתכנית האימון בעזרת הבולוורקר, כמו שעשו זאת אלפים שניסו את המכשיר לפני, אני רשאי להשאיר את הבולוורקר אצלי תמורת תשלום של 40.— ל"י שישולם כעבור 14 יום לאחר קבלת המכשיר וכן 6 תשלומים חדשיים נוספים בני 23.— ל"י כל אחד (סך הכל 178.— ל"י). או שאוכל לחסוך 23.— ל"י ולשלם סך 155.— ל"י בלבד במזומן בתום תקופת נסיון החינם של 14 יום.

□ אני מצרף המחאה בסך 150.— ל"י (כך אני חוסך 5.— ל"י) כרכישה מיידית. אני רשאי להחזיר את הבולוורקר בתום 14 יום ואקבל את כספי בחזרה.

התשלום: במשרדי מיילקס או בסניפי בנק לאומי לישראל.

שם משפחה ______ התימה הכרחית

שם פרטי ______ עיר ______ רחוב ______ מס' ______

מס' תעודת זיהוי ______ גיל ______ יום מתאריך שבתלוש

הצעה זו בתוקף, עד 30 יום

קופסה קטנה...

...עזרה גדולה!

סוף סוף נמצא הפתרון לבעיות הקטנות אך המרגי־זות – דבק שמדביק כל דבר ושניתן לסמוך עליו. לרשותך דבק מגע לכל מטרה פולי־סטיק המדביק גומי, עור, פלסטיק, עץ, פורמאיקה, מתכת וכו'.

● להשיג: בחנויות לצבעים ולחמרי בנין ●

נקרע העקב פולי־סטיק ידביק!

נפרם התיק פולי־סטיק ידביק!

נשבר צעצוע פולי־סטיק ידביק!

נסדק כסא פולי־סטיק ידביק!

צריך להדביק? - קחי פולי־סטיק!

ייצור ושווק מוצרי דבק וצפויים לתעשיה ובנין בע"מ
אזור התעשיה רמות־ים, בת־ים טל. 865540

נופש ומרגוע קייטנות ילדים במושב בית זית

באוירה כפרית בנוף הררי מרהיב, בקרבת ירושלים, אנו מציעים לכם:

- **קייטנות בתנאי פנימיה** — ארוח הילדים בבתי חברי המושב
- **קייטנות יום** (לירושלמים בלבד!)
- **אירוח בבתי חברים למשפחה כולה** — עם או בלי ארוחות, אפשרי שלוב ילדים בקייטנות יום.
- **בריכות שחיה** לכל הגילים

המען: מושב בית זית, ד.נ. הרי יהודה, טל. 524616

חדרי שינה מיובאים

רהיטי גבעת ברנר

בואו לאולמי התצוגה המרווחים בגבעתיים — רמת־גן

30 דגמים משגעים של חדרי שינה מטובי היצרנים והמעצבים באירופה

* חדרי שינה צבעוניים — אולטרא מודרניים
* חדרי שינה בסגנון קלאסי ועתיק
* יעוץ ארכיטקטוני והתאמה לדירתך — (ללא תשלום נוסף)
* הספקה מיידית

ככר נח, כצנלסון 113, גבעתיים — רמת־גן, טל. 731143.

יהודית אופנת הריון

מכירת יובל 35 שנה בהנחות גדולות

יהודית

תל אביב רח' הכרמל 39 טל. 56980 בית שלישי מפינת אלנבי

פתוח כל היום

בוטיק למידות גדולות

שמלות ומקסי דגמים חדישים בגדלים עד 54

אופנת זייפר

תל־אביב רח' בן־יהודה 102

רחם עליהם

אלפי כלבים וחתולים סובלים מחוסר בית וטיפול

נא עזרו לנו להקהות את הסבל

הביאו גורי חתולים וכלבים לאגודת צער בעלי חיים — ת"א

רחוב שלמה 30, יפו, טלפון 827621. אוטובוסים: 18, 41.

— יעוץ בענין עיקור —

בגדי הריון אליזה

בחיפה

בית הקרנות רח' הרצל 18, בחצי ה־קומה טל. 660314

החמישיה שלנו בניופורט

(סוף מעמוד 27)

הוזמנה ישירות, אישית, על־ידי מנהל הפסטיבל.

„עדיין לא השגנו את כל המימון — הוא אומר — אך אנו בדרך". בארץ של או מוסיקה קלאסית או להקות צבאיות אין סגנון אחר „מד־בר" אל לב הממסד. כלי הנגינה שלהם אינם מוכרים ככלי עבודה והם נדרשים לשלם עליהם מסים רבים; וכן עדיין אין מבינים, כי ההתקדמות הטכנית מחייבת רכישת ציוד אלקט־רוני חדיש ומתוחכם.

פסטיבל ניופורט השנה יוקדש ל־זכרו של נגן הג'ז דיוק אלינגטון.

האם הדבר מחייב אותם מבחינת הריפרטואר?

החברים מתלבטים. יתכן שרצוי לא להתעלם, אך ברור להם שכל תוכ־ניתם תהיה מקורית. לא סתם להקה חקיינית, אלא להקה בעלת ייחוד וסגנון אישי.

„ג'ז — אומרת אלונה טוראל — איננו כל כך מתימטי כמו שחושבים. יש המון אפשרויות ביטוי לכל ה־משתתפים. לא רק באילתורים בזמן הביצוע, אלא גם בזמן כתיבת ה־יצירה".

„האנשים מכתיבים לי לא מעט — מסביר קונצמן עצמו — לפעמים אחד איתי יותר, או רגיש יותר, ואני מביא זאת בחשבון. כותב בשבילם. אתם ביחד".

„למה לנגן יצירה של מישהו אחר, כשיש לנו קונצמן?" — שואל קמינ־סקי בקול־רם. „כל מי שירצה לשמוע אותו יהא חייב לבוא אלינו. פעם ניגנו יצירות מוכרות, ורק הביצוע היה שונה בכל להקה. היום כל להקה המכבדת את עצמה מנגנת תוכנית מקורית. הסגנון נקבע לא רק על־ידי האיך, אלא על־ידי האיך והמה ב־יחד".

קשה להתקדם בלי ליצור השוואות — הם אומרים — המפגש עם האמ־נים בחו"ל הוא סם חיים בשבילנו. רומן קונצמן נזכר, איך בבריה"מ היו המוסיקאים „חיים שנה שלמה" אחרי כל ביקור של אמן זר. עכשיו יצא הוא לעולם הגדול בראשונה, והוא מקווה שלא באחרונה.

edco adv.

Roc-lon

בדי הוילונות הנמכרים ביותר בארה"ב

שוכן מוסמך Roc-lon בדי וילונות

העולם המופלא של בדי Roc-lon מחכה לך

ראו את המבחר האקסקלוסיבי והגדול של בדי וילונות
בשלל צבעים ובמבחר עצום של דוגמאות בחנויות המובחרות

משרדים: רוק-לון תעשיות בע"מ. רחוב פנקס 60, תל-אביב, טלפון: 459615

הג'ינג'י מן התותחנים ועמיקם מן הקיבוץ

(המשך מעמוד 21)

הנהגת החדשה. אילו גלילי ואלון היו הולכים — הייתי אומר, שחל שינוי. השארותם בממשלה משאירה פגם חמור. לא רק אסטתי.

פתק לבן

יהושע ברמן: בבחירות האחרונות לא הצבעתי לראשונה בחיי בעד מפא"י, או מה שקוראים מפלגת־העבודה. שלשלתי פתק לבן. לא יכו־לתי יותר. לא היה לי בעד מי לבחור. גם בהנהגה החדשה כקולקטיב אין לי אמון. היא גרועה מהקודמת. היא פחות אמינה בעיני.

אני: האם המלחמה הזאת חוללה אצלך שינוי?

יהושע ברמן: אני עוד לא חזרתי לעצמי. לחזור אחרי ששה חודשים בצבא לחיי החולין ולכל השטויות המסובבות אותנו — קשה. אני חושב, שצריך לחזור 30 שנה אחורה מבחינת אורח החיים, ההתנהגות ורמת החיים. לי אמון, היא גרועה מהקודמת. היא צריך לטפס למעלה. הייתי שמח אילו קמה מנהיגות שידעה לומר לעם מה שאמר קנדי: צריך פעם לחשוב לא מה הארץ יכולה לתת לי, אלא מה אני יכול לתת לארץ. צריך לשנות את הרגלי החיים. לא צנע — אבל הרבה יותר צניעות.

אני: במה שינתה אותך המלחמה?

עמיקם: קודם כל — נשתניתי מבחינת היחס לחברים. אם יצאנו מהעניין הזה של המלחמה — ובאופן כללי יצאנו טוב מבחינה צבאית — חושבתי, שנסתכל יותר על עצמנו ככלל ולא כל איש יהזור אל דל"ת אמותיו. אני רואה חשיבות עיקרית בהגברת הפעילות בתחומי החברה. באופן אישי ניסיתי להכניס את עצמי יותר לתפקידים חברתיים במשק ולתת יד לתרומה גדולה יותר של המשק לבעיות חברה של הכלל.

יהושע ברמן: אבא ואני ראינו בבית ובחיי משפחה את העיקר. זה אצלנו אחד הפיספוסים במדינה. חינוך בבית הוא חשוב ביותר. אורח חיים אישי הוא חשוב ביותר. לא הלכנו לווילות. לא החלפנו דירות. לא הח־לפנו רהיטים. לא הלכנו אחרי הלוק־סוס.

אני: יש הפרדת כוחות בצפון. אתה, סגן אלוף במילואים, יהושע בר־מן, שלחמת באותה חזית, כיצד קב־לת את הסכם ההפרדה?

יהושע ברמן: קבלתי את ההסכם עם צביטה בלב. אבל זה היה כורח המציאות. צריך למצוא דרך לחיות עם השכנים. זה אומר, שצריך לוותר פה ושם. יש לי אמונה גדולה בצוות המצומצם שניהל את המו"מ — גולדה דיין־אבן. אני משוכנע, שהם לא מכרו את ישראל ושהם דאגו לבט־חונה. אני יודע, שבהסכם זה היו לנו כמה הישגים חשובים שיבטיחו לנו את העתיד.

גַּנִית
דשן גן מושלם

* לצימוח ירוק ובריא בגינה ובמדשאה
* לפריחה עשירה ומגוונת בגן

דשן כימי אידיאלי המכיל את כל חמרי ההזנה הדרושים לצמחי הגן: ורדים, ערוגות פרחים, שיחי נוי ועצים, גדר חיה ודשא.

להשיג בחנויות הפרחים המובחרות, בסופרמרקטים ובחנויות הכליבו.

פרסום בע"ם, ת.ד. 7164, ת"א טל. 941526

אופנת בגדי הריון
דוגמאות חדישות במבחר גדול
•
כלילת יופי,
ת"א, דיזנגוף 109
טלפון 231948

הזמנות לבתי מרגוע ומלונות בכל הארץ, ללא תשלום נוסף

רח' גורדון 28 תל־אביב. טל. 222042.
קל

וילונות מפלסטיק
לחדרי אמבטיה, מטבח
תוצרת חוץ
מפות טרילן
מכסים שטיחים
גפנר, ת"א, פינסקר 29
פ. טרומפלדור טל. 288770

aitco. adv.

ההרשמה בעיצומה!
מספר המקומות מוגבל!
הבטח את מקומך מיד!

תלמידי תיכון
למדו אנגלית בחופשתכם!
ENGLISH FOR HIGH SCHOOL STUDENTS

בגלל ההצלחה הגדולה בעבר שוב מציע סייט אנד סאונד קורס אינטנסיבי לחודש אחד שהוכן במיוחד עבור תלמידי תיכון. כל הכיתות עם מיזוג אויר.

במשך חודש ימים תוכל:
* לדבר ביתר חופשיות
* תעשיר את אוצר המילים
* ותשפר את הדקדוק

אתה משתתף באופן פעיל בשעורים — בדיונים — בקריאה וכו' אך קצב התקדמותך מותנה בכושרך האינדיבידואלי בלבד.
* אנו מציעים לך שני קורסים:
האחד: מ־30.6.74—26.7.74
השני: מ־28.7.74—23.8.74
* הכתות נפגשות שלוש פעמים בשבוע, בשעות הבוקר מ־9.00—12.30, כל פגישה בת ארבעה שיעורים רצופים בני 45 דקות כל אחת (עם הפסקות שבהן מוגש כיבוד ללא תשלום).
* רק תלמידי בית ספר תיכון יתקבלו לקורס
* ראיונות אישיים ללא תשלום ובלי התחייבות, להבטחת סיווג כל תלמיד לקורס המתאים לרמת ידיעותיו, מתקיימים מדי יום, בשעות 4.00—7.30 אחה"צ.
* ההרשמה לקורסים המתחילים ב־30.6.74 וב־28.7.74 מתקיימת בימים 9.6.74 עד 20.6.74.

כל היתרונות של שעור פרטי - במחיר ממוצע של 3.00 ל"י לשעור!

מכון סייט אנד סאונד נמצא בשמוש משרד הבטחון, חברות גדולות ומפעלים!

סייט אנד סאונד • אלנבי 98, תל־אביב • טלפון 624281

ניכסון בשערי המזרח התיכון

(סוף מעמוד 5)

למזרח התיכון הסוגה של כנית חדשים עד ראשית 71, כאשר המצרים והסוב־יטים החלו לתבוע הפעלתו של יא־רינג, המתווך מטעם האו"ם כדי ל־הבטיח את המשכה של הפסקת האש. יארינג לקח את תכנית רוג'רס וניסה לכפות אותה על ישראל, בבקשו לקבל הסכמה ישראלית מוקדמת לנסח של רוג'רס. ישראל השיבה בלאו מוחלט וזה שוב יצר מתח בין ישראל לארה"ב. באותו חודש פברואר 1971 נת־קבלה במועצת הבטחון הלאומי האמ־ריקנית החלטה מאוד תקיפה נגד יש־ראל שמשמעותה היתה בעצם סאנק־ציות נגד ישראל אם היא לא תסכים להענות לשאלון יארינג: הפסקת אס־פקת הנשק, גינויה של ישראל ברבים ועד כל מיני דברים אשר לא נתפרסמו משום שבינתיים היתה התערבות אצל הנשיא ניכסון ונערכה רביזיה בהח־לטה והעיקר נמצאה נוסחה חדשה ל־חיפוש הסדר בין ישראל למצרים.

מראשית דרכו בבית הלבן, שלא כמו לפני כניסתו לבית הלבן, טען ניכסון שאי אפשר להשיג שלום כולל ומידי, אלא שצריך ללכת לקראתו שלבים שלבים. הוא חיפש את הדר־כים ואת המסגרות להפעלת הצעד ה־ראשון לקראת הסדר. בשנות 70—69 ראו האמריקנים את יארינג כמכשיר, תחילה על־ידי הידברות עם הסובייי־טים ולאחר מכן בלי הידברות עם ה־סובייטים. בפברואר 71 ראו האמרי־קנים את אי־הענותה של ישראל ל־תביעת יארינג כקץ כל הקצים. אך דוקא באותו רגע הועלתה ההצעה של ההסדר החלקי, והיא היתה בבחינת עיוגן ההצלה שאיפשר לקדם הסכם בלי לקבוע עוד את המסגרת הסופית. שנת 71 היתה איפוא שנת המאמצים להסדר חלקי. אלא ששוב באותה שנה נסתבך ענין ההסדר החלקי בגלל ה־עצה שיעצו לו יועציו של ניכסון ל־האט את משלוחי הנשק לישראל. הממשלה ראתה בכך כעין הפרת הת־חייבות של הנשיא ניכסון והיא נאבק־קה במשך כל השנה עם ארה"ב לא כל כך על סעיפיו של ההסדר החלקי המוצע אלא ובעיקר על הבטחה אמ־ריקנית מחודשת להמשך אספקת ה־נשק לישראל.

גידוש היועצים הסובייטיים

רק לאחר מכן נתברר, שבמשך כל אותה שנה נמשכו למעשה המאמצים להידברות אמריקנית־סובייטית לצימ־צום החימוש במזרח־התיכון.

אחרי חדשים ארוכים של מו"מ בין ישראל לארה"ב הושגה סוף סוף הס־כמה בדבר העקרונות ל„הסדר חלקי" תוך כדי הבטחה לאספקת נשק ליש־ראל, אך המו"מ להסדר חלקי נתקע בגלגלי הפיסגת האמריקנית סובייטית שנערכה באביב 1972 שבה דובר על שיתוף שתי מעצמות־העל בחימוש הסדר, בעוד ש„ההסדר החלקי" היה ביוזמת ארה"ב. המצרים החלו לחיות חשדנים שמא הסובייטים יפקירו או־תם וזה אילץ גם את הסובייטים לתת ערובות למצרים. והתוצאה היתה ש־בפיסגת מוסקווה הסכימו ניכסון ו־ברז'נייב על חימוש דרך משותפת ל־פתרון בעיית המזרח התיכון. סאדאת הביע את מחאתו על הסכם זה כנג־רוש היועצים הסובייטים, ובפרסומים שנתגלו לצעד זה סופר שהוא בא ביחוד משום שהסובייטים סירבו לספק את כל הנשק ההתקפי אשר מצרים תבעה מברית־המועצות. אם אכן טענה מצרית זו היתה נכונה, הרי יש בה אולי כדי להצביע שהיה איזשהו הסכם אמריקני־סובייטי על אי־שליחת סוגי נשק מסויימים למזרח התיכון. הסכם בלתי כתוב ואולי רק הבנה בין שתי המעצמות.

מכל מקום, כאשר גורשו היועצים הסובייטים ממצרים, סירב ניכסון ל־מלא את החלל, לתפוס את מקומותי־הם, לנוכח שבשנים קודמות דיבר על הסכנה שבריום בסיסים סובייטיים במצרים.

אז גם הגיעו ידיעות, שסאדאת מת־כונן למלחמה. דובר אז על דצמבר 72. אך מלחמת הדו־פאקיסטאן. ש־פרצה אז והפכה את מצרים להתגונן ברכבת האווירית הסובייטית להודו, שיבשה את תכניותיו של סאדאת וב־73 הגיע לוואשינגטון ונתקבל על ידי הנשיא ניכסון שליחו המיוחד של סאדאת, הגנראל האפז איסמעיל. המ־טרה המוצהרת של ביקורו היתה להת־קרב לארה"ב, אך מאחורי זאת עמד הרצון להבטיח אי־התערבות אמריק־נית במירה של התלקחות חדשה בין מצרים לישראל. גם הסובייטים חת־רו, בעצם, בשנת 73, להבטחת אי־התערבות אמריקנית במירה של מל־חמה. זו היתה המשמעות של הסכם ברז'נייב־ניכסון בוואשינגטון. באותו זמן.

הסכם ועימות באוקטובר 73

אך כשפרצה באוקטובר המלחמה, כאשר שתי רכבות האוויר הענקיות של בריה"מ וארה"ב התמודדו זו בזו, לא היתה ברירה לסובייטים, אלא ליזום שוב נסיון הידברות אמריקני־סובייטי להסדר במזרח התיכון. קו־סיגין פנה אל ניכסון, הודיע על החל־טות מכריעות, „שאין מהן דרך חז־רה", שממשלת בריה"מ עומדת לקבל, והזמין את נציגו של הנשיא למוס־קווה.

הסכם מוסקווה מ־20 באוקטובר 1973 הניח את היסוד להחלטת מו־עצת הבטחון, לוועידת ז'נווה ולכל המכונת, שהחלה לנוע ועדיין לא ברור לאן תגיע.

הסכם מוסקווה לא מנע את סכנת העימות הצבאי בין בריה"מ לארה"ב במשבר העיר סואץ והארמיה השלי־שית, ב־25 באוקטובר. הוא גם לא מנע את ההתחרות ביניהן, שנמשכת מאחורי הקלעים של ועידת ז'נווה ו־לאחר ועידת ז'נווה, התחרות שאותו־תיה נראו גם בימים האחרונים. בעת המשא ומתן להפרדת כוחות עם סו־ריה, התחרות נמשכת ואפשר לראות את אותותיה גם בעובדה, שכאשר ארה"ב הקימה ועדה משותפת של שרי החוץ האמריקני והמצרי, להר־חבת שיתוף הפעולה בין שתי האר־צות, נזכרה בריה"מ בהסכם הידידות וההגנה, שנחתם בינה לבין מצרים ב־71, ולפתע פתאום „זחה את ברזי הנשק למצרים, שהיו קצת סגורים בחדשים האחרונים, לרגל חילוקי דעות בין מוסקווה לקאהיר.

אף על פי כן פועל ניכסון מתוך נקודת ראות, שכל מה שהוא עושה עתה במזרח־התיכון, צריך לקרב הס־כם אמריקני־סובייטי על המזרח־התיכון. הוא רוצה להפגין נוכחות יותר גדולה, אינטרס אמריקני יותר גדול, כדי להשיג תנאים יותר טובים בדין ודברים שיש לו עם הסובייי־טים במוסקווה, אך בשום פנים לא כדי להגיע לקרע עם הסובייטים.

ודאי שלא רק היחסים עם בריה"מ הם שמדריכים את מדיניותו של ניכ־סון במזרח התיכון. יש גם גורם הנפט ואפשר היה לשמוע על כך מפיו של ניכסון עצמו, כאשר הזהיר את הער־בים שיחדל מהמאמצים האמריקניים להסכם הפרדה ברמת הגולן, אם לא יסירו מיד את אמבארגו הנפט על ארה"ב. הווה אומר, שלדעתו, תמורת השגת הנסיגה הישראלית ברמת הגולן, חייבים הערבים לבטל את חרם הנפט על ארה"ב, אם כי בנאום אחר תקף בחריפות את סחטנות הנפט הערבית ואמר שלא ייכנע לה.

אך כאשר הבטיח, ואף קיים, לספק נשק לישראל, לתכנון בישראל, מול האיומים הערביים, לא היה זה מחמת צרכיו האלקטורליים, אלא, וביחוד, משום שעמידה זו לצידה של ישראל היתה דרושה לו למיקוח עם הסו־בייטים על המזרח התיכון ועתידו.

קוסמטיקה + ידע רפואי

KAMIL DRY
מונע זיעה יותר + דיאודורנט
נ ריחות מקסימים לבחירתך
אינו מכיל אלכוהול.

bio-medilan Ltd.
Affiliate of Fischer Pharmaceuticals
הפצה בלעדית: מדי־פישר בע"מ - טל. 780901

„הצלחה"
משרד לתיירות פנים
רחוב בר־כוכבא 46, תל־אביב
(ע"י ככר־דיזנגוף)
טלפון 236076, 220002
הזמנת מקומות במחירי הנחה
לנופש והבראה
בבתי מלון ופנסיונים בכל הארץ
לטיסות ותוכניות „ארקיע"
תוכנית מיוחדת לירח דבש באילת ובנהריה

מעונינים
לשכור או לקנות
בית
בן 12—10 חדרים
בירושלים
או סביבותיה.
לחתקשר טל: 02-37544
או 02-31517
בשעות העבודה.

הינך מוזמנת להרצאה והדגמה של
יום בלבן
ד ד ד
במרכז ההדרכה של תנובה:
תל־אביב, שד' שאול־המלך 8,
קומת קרקע באולם הישיבות
המרכזי של מרכז תנובה.
ההרצאה וההדגמה בכל יום ג' בשבוע
בשעה 16.30.
טובה ארץ
תנובה - מרכז
מח' לקידום מכירות
טלפון 269129
יעוץ והדרכה
להכנת
מסיבות ביתיות

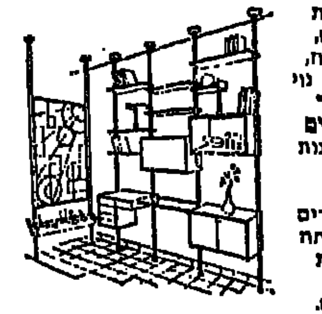
מדפים וספריות
להרכבה עצמית
ברים, מזנונים,
שולחנות כתיבה,
מחיצות ואביזרי נוי
עיצוב וסידור
חנויות ומחסנים
המכירה בסיטונות
וליחידים
ספריות על עמודים
לתלמידים בהנחה
• תצוגה מתמדת במקום.
• פתוח כל היום.
א. את י. יוזביץ בע"מ
נחלת־בנימין 120, טלפון 821610

נפתח מלון טופז נתניה
(ע"י מלון „4 העונות")
בהנהלת רות לוין, לשעבר מלון עמי ת"א
* מלון חדיש עם אווירה ביתית
* חדרים מרוהטים בטוב טעם
* חדרים ודירות עם מטבחונים צמודים (מיועד לנופש לכל המשפחה)
* מחירים נוחים.
הזמנות לתחילת יולי מתקבלות במשרד המלון:
נתניה, רח' דוד המלך 23, טל: 053-91229.

שמלות הריון
חליפות • מכנסיים ארופים • שורטס
בגדיים • ושמלות ערב
מאשה ★ MASHA
תל־אביב, המלך ג'ורג' 4 א', קומה ב'
פינת מרכז בעלי מלאכה (ע"י אלנבי)
פתוח כל היום ללא הפסקה טל. 282515

אל: משפחות גולן וגולני
מאת: מלון גולן:
טבריה טל: 067-21901
היות ושמכם נקרא כשמו של מלוננו, תצפו בקרוב להצעה מעניינת: מדי שבוע יוגרל בין משפחות גולן גולני סוף שבוע — חינם. נא לעקוב אחר פרסומינו ומי שמכתבנו לא יגיע לידיו מתבקש לשלוח לנו את שמו המלא וכתובתו בהקדם.
בכבוד רב,
הנהלת מלון גולן

הקץ לג'וקים
שמד
חיסול חרקי הבית
עם אחריות לשנה
תל־אביב — 03-449554,
03-450264
אשקלון — 051-3019
חיפה — 04-522856
ירושלים — 02-226618
טבריה — 067-50488
בפקות אגרונום
רשיון משרד הבריאות 15

דיבלונות מאיר
ייעוץ אישי

ח. א. ל.
חב' להשקעות בע"מ
בככר המדינה בתל־אביב
טלפון 233131
מציעה למשכרת מיידית:
1. חנות פינתית גדולה
2. דירה 4 חדרים מרו־הטת קומפלט
3. פנטהאוז, 6 חדרים. רח' ח' באייר 20, פנת רח' ויצמן 36, ת"א.

פרזול בסגנון עתיק
מבחר:
ידיות, קולבים, מפתחות וצירים
עיטורים לדלתות ורהיטים
בסגנון קלאסי עתיק וספרדי
„ונציה"
תל־אביב, הגדוד העברי 2
טל. 825835 ליד ככר המושבות

גב' קורה
לתשומת לב!
מגלה עתידות ידועה אינטרנציונאלית
מהטלוויזיה הישראלית תנחש לכם את עתידכם (שמחות וצרות), בקלפים, כף היד, כתב, חול, אש, אסטרולוגיה.
כ"כ יכולה לתת לכם יעוץ (עזרה) בנושאים, אהבה, כסף ומחלה. מראיינת בימים א', ב', ג', ד', ה', ת"א, רחוב גאולה 19, קומה ב' (אלנבי־מוגרבי) בין השעות 19—11.

פאות לגברים
לצמיתות
ללא הדבקה
לפי מידה והזמנה
שיער אמיתי באחריות
מרקו, חולון, טל' 859061 — 858779
ביום בערב
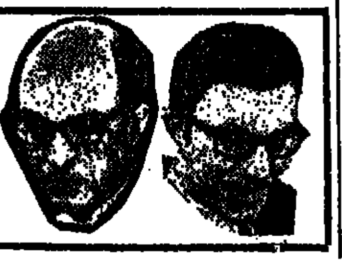

לישראלי בניו־יורק
טלפונים
במבחר דגמים וצבעים
Automatic Electronic
141-04 Northern Blvd.
Flushing, Queens,
N.Y.
Tel: (212) 961-2029;
(212) 939-8174

הסוף לג'וקים
השמדת מזיקים בדירות ובתי עסק
בחיפה
אחריות לשנה
טל: 04-221031

חזיון אור וקול ביפו העתיקה
יפו-השער לאגדות

תמליל עברי מאת: חיים חפר ושלמה שבא. סצנריות ודיאלוגים מאת: אורדי קסטל.
מוסיקה מאת: נועם שריף. בימוי: פייר ארנו וארנון אדר.
החזיון מתקיים ערב ערב פרט ללילות שבת וחג באמפיתאטרון, ליד קפה אריאנה ביפו
בעברית בשעות 8.00 ו־10.00 בערב. באנגלית בשעה 9.00 בערב.
כרטיסים ניתן להשיג בקופה לפני ההצגה ובמשרדי הכרטיסים בעיר.

מכון אבני
לאומנות הציור והפיסול
תל־אביב, רחוב הירקון 48 טלפון 55081
בחדשים יולי ואוגוסט ש"ז יתקיימו במכון
קורס קיץ
חוגי בוקר וחוגי ערב
א) לציור ורישום ב) לפיסול ורישום
פרטים והרשמה במזכירות המכון, הירקון 48, ת"א,
בשעות 10.30—13.00 לפנה"צ ו־17.00—19.30 בערב.
נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

בגדי ים
במחירים סיטונאיים
שלל צבעים ודוגמאות
שפר: נחלת בנימין 18 קומה א' ת"א, טל. 623635

★ רדיו ★ טלוויזיה ★ רדיו ★ טלוויזיה ★ רדיו ★ טלוויזיה ★ רדיו ★ טלוויזיה ★ רדיו ★ טלוויזיה ★

יום ו'

7.6.1974

[illegible]

שבת

8.6.1974

[illegible]

תכניות קבועות

[illegible]

יום א'

9.6.1974

[illegible]

יום ב'

10.6.1974

[illegible]

יום ג'

11.6.1974

8.05 (א) מעדנים מוסיקליים: טראצ'יני: סונטה בסול־מג'ור להליל וקונטינואו; מנדלסון: סונטה מס. 3 ברה־מג'ור לצ'לו ולפסנתר; ליאון שטיין: חמישייה לסכסופון ורביעיית כלי קשת
9.05 (א) שעה במחיצתם של הסנהדרים ברכה צדון ואלכסנדר תביד
9.55 (צ) יש בעיות
10.05 (א) מועדון המוסיקה של רשות השידור. משתתפים: הזמרים צדי צביון, צילה גרוסכאייר, וגדעון באר. הגיטריסט יוסף פלטה, הנבר יצחק ראובן והפסנתרנית עדית צבר
11.55 (צ) כה לעשות
12.35 (א) שירת הבקהלה. שירים מאת ברמוק
1.05 (א) קונצרט צהרים. קוואנץ: סרי־סונטה לחליל, אבוב והמבטינואו: באך:

פרטיטה בסי־במול מג'ור (הפסנתרן גלד גולד): מוצארט: קנטטה ק. 619 (דיטריך פישר דיסקאו — באריטון, דניאל בארנבוים — פסנתר); בטהובן: רביעייה בפה־מינור לכלי קשת, אופוס 95

2.05 (צ) שתיים עד ארבע עם גילה אלמגור
2.10 (ב) מפוף ועד בכלל
3.05 (ב) מצלילי המזרח בבקשתך
3.30 (א) ספרות השאלות והתשובות
3.50 (א) סכום שבועי של המשנה היומית
4.05 (צ) נא לצלצל עם הפסיכולוג דוד ורדי
4.06 (א) צלילי עשורה. „אחדות מן התדרי"
4.06 (ב) פזמונים לרוצים בלבוש עברי
5.05 (א) צלילי ביאן
5.05 (ב) ממבי מני
5.45 (א) „אניגמות" — שעשועון
6.05 (א) על אנשים ומספרים
6.05 (ב) שובבו של השיר
6.05 (צ) כדור שירון ברשת הגולן
7.05 (צ) ממנה אליך עם עדנה פאר
7.25 (א) קלאסי וקל
7.50 (א) היום בתנ"ך: תהילים פרקים פ"ט, צ'
8.05 (צ) הוסס הרצנן
8.05 (א) עולם המדע
8.30 (א) תזמורת רשות־השידור: המנצח: לוקאס פוס, הסולן: אריה ורדי (פסנתר): קופלנד: כחול קובאני; דילה לובוס: קורוס מס. 10 למקהלה ותזמורת, עם מקהלת האקדמיה בהדרכת מיכלי ספרבר: מוריס ראבל: קונצ'רטו לפסנתר יד שמאל (עד 11.00)
8.30 (צ) פינת הג'ז
9.05 (ב) „זה קרוב ללבי" עם רב חובל גבריר אשל
9.05 (צ) ברצונכם
10.05 (ב) „דפנה סהלי" — הייד פארק רדיופוני
10.05 (צ) בוא נדבר עם נתן דרבין
11.05 (א) „מה שהיה" באירועי החודש שחלף
11.05 (ב) אני שלך ואת שלי
11.53 (צ) שיחת חצות עם דניאל שליט

הטלוויזיה הכללית

5.30 חדשות
5.32 כשדר שירה
5.42 סידרת מבע — „חיים זה חיים"
6.05 פרס קצר עם צירלי צ'פלין
6.20 ידידי ברחבי העולם — „קנדה"
6.30 חדשות (ערבית)
6.32 „כה אמרו" — „פרי האורבור". יעקב פיתוח בתאקסה בתאחיר המהים על פרי הארבור
7.00 לכיפתוה
7.30 חדשות (ערבית)
8.00 מהדשה — „בצידך" — ילקים לתרבות יהודית. בתכנית: התאר ראשון לציון. פסליב על נושאים יהודיים ודיון עבוריים
8.30 כבס להדשות
9.00 „קולומבו"
10.15 מוקד
11.05 פסוקו של יום יהודיות

הטלוויזיה הלימודית

09.05 חשבון ד' — חישור מהמספרים המכניים ● 10.00 אנגלית ה' ● 10.30 ביצור בטיזה — חברה שבמדרך ● 10.45 בני ילדים — קולות אני שומע ● 11.05 גיאוגרפיה ד' — קטע אבצעים ● 11.25 אנגלית ד' ● 12.00 אנגלית י' ● 12.30 אנגלית ח' ● 1.00 סכנולוגיה ט' ● 1.40 החיים על גג עולם (סרט) ● 4.00 לידתו של המבי — סרט על מגדל המבל ביזן ● 4.45 מה עושה הסולה? — השתלמות מורי מבדיל.

יום ד'

12.6.1974

8.10 (א) קונצרט בוקר: באך: קונצ'רטו ברו־מג'ור לשני פסנתרים ולתזמורת: דבר זאק: סימפוניה מס. 8 בסול־מג'ור, אופוס 66; הרודל: הפתיחה „זמפה"; ברהמס: קונצ'רטו ברה־מג'ור לכינור ולתזמורת (אייזאק שטרן עם תזמורת פילדלפיה בניצוח: יוג'ין אורמנדי)
10.05 (א) קונצרט רוסיני: הפתיחה „וילהלם טל" (מבצע: ארתור פידלר); קרל אורף: „קאטולי כרמינה" (המבצע: אויגן יוכום)
9.55 (צ) פגש ב"ש של לר' יצחק הירושלמי
11.55 (צ) המקום שלי עם שלום רוזנפלד
12.35 (א) פרקי נגינה. בטהובן: שמיניית במי־במול מג'ור, אופוס 103 (השמיניית מתוך הפילהרמונית הרומאית)
1.05 (א) קונצרט צהרים. צ'ייקובסקי:

רוזה: קונצ'רטו בסול־מג'ור לשני חלילים ותזמורת: שומאן: סימפוניה מס. 1 בסי־במול־מג'ור

1.30 (צ) תחזית הספורט
2.05 (צ) שתיים עד ארבע עם מני פאר
2.10 (ב) כאן אהוד מנור
3.30 (א) הדרכה למורים
3.50 (א) מאוצר הספרים
4.05 (א) איטורו סוסקנינר: „הירושה"
4.05 (צ) מצעד המרגנית
4.06 (ב) משירי המסך הגדול
5.05 (א) תזמורות כלי נשיפה
5.05 (ב) שעה שכולה כבוד המשפחה
5.35 (א) חידון מוסיקלי
6.05 (א) על אנשים ומספרים
6.05 (ב) לאור הזכרונות
6.05 (צ) תוכניות הדיון של יום ד': סירור וסירוף במדיניות הבינלאומית
6.30 (א) מועדון שעון הזהב
7.05 (צ) לקט מתוכניות
7.25 (א) קלאסי וקל
7.50 (א) היום בתנ"ך: תהילים צ"א, צ"ב
8.05 (א) דביר
8.05 (צ) הקונצרט השבועי: גבריאלי — קנצונה לכלי נשיפה: סיבליוס — קונצ'רטו לכינור
9.05 (ב) אני חדש בארץ
9.05 (צ) ברצונכם
9.30 (א) פרקי חזנות בבקשתך
9.30 (ב) פינת הג'אז
10.05 (א) סיפורו של היק
10.05 (ב) צד חצות בחיפה
10.05 (צ) הלילה עם יעקב אגמון
11.25 (א) הקונצרט שלי
11.45 (צ) שיחת חצות עם מאיר וילמשיר
00.05 (ב) לילה של כוכבים

הטלוויזיה הכללית

5.30 חדשות
5.32 ידידתי פליקה
6.0 סרטים מצוירים
6.30 חדשות (ערבית)
6.32 שומרי היער
7.00 לחישה. ויקטור נסיב וגליה סופר יקראו פרקי שירה כלדרנית
7.05 כרטיס ביקור עם עלי צרד — מנהל בית ספר יסודי בכפר ג'ת, ישוחח על התפתחות החינוך בכפר ג'ת
7.30 חדשות (ערבית)
8.00 האוכנת והפרופסור
8.30 מבט לחדשות
9.00 תעודה — „היה היו רוסים בירושלים". סרט תיעודי על האינטרסים והחיים והפולריים של רוסיה בארץ־ישראל
10.00 סרט טלויזיה: „הבר". מחזה על שנים שהם אויבים בגלל הבדלי הצבע שלהם אך הופכים לידידים אמיתיים. עם: רובין פיליפס בתפקיד יאר ותומס בפסיכיס בתפקיד נורמן
11.30 משחקי הגביע העולמי בכדורגל 1974 — יומן הגביע הועלמי — ערב הפתיחה
00.15 פסוקו של יום והדשות

הטלוויזיה הלימודית

יום רביעי כ"ב סיון תשל"ד 12.6.74
08.15 גיאוגרפיה ה' — קווים מקבילים ● 08.40 פרקי ספרות ז'—ט' — רוצה בבריכה ● 09.05 חשבון ה' — תרגום בבעיה לתבנית מספר ● 10.00 אנגליה ט' ● 10.20 אנגלית ז' ● 10.45 כמיצורי שפה הנוה — אמדן ידינו ייצאים לקריבנה ● 11.05 ביולוגיה ט' — הוריסה ● 11.25 אנגליה ה' ● 12.00 אלגברה ז' — מצרכת משוואות ● 12.20 גיאומטריה ד' — חישובי גבה ● 1.00 ביולוגיה ז' — לאן נעלם הפסיקל? ● 1.20 סבב ז' — רביית התפתחות ● 1.40 חמדי לשון ז'—ט' — דינו של פסיק ● 2.10 ביתוס ט' ● 4.00 בחבר הפלפלים — לצופים הצעירים ● 4.20 אנגלית — PIP — עשירי ● 4.45 סיפור של צ'רלס דיקנס — יוהר הבבל — יוהר אור — הפרר יהר המשולב — השתלמות מורי מבדיל.

יום ה'

13.6.1974

[illegible]

חדשות

[illegible]